

دهم گروه علوم و معارف اسلامی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ردیف	مواد آزمون	تعداد سؤال	محتوای آزمون	زمان پیشنهادی
۱	ریاضی و آمار	۱۵	فصل ۲ (درس ۴) و فصل ۳ (درسهای ۱ و ۲)	۲۵ دقیقه
۲	علوم و فنون ادبی	۲۰	درسهای ۷ تا ۱۰	۲۰ دقیقه
۳	عربی	۱۵	درسهای ۷ تا ۱۰	۱۵ دقیقه
۴	تاریخ اسلام	۱۰	درسهای ۷ تا ۱۰	۸ دقیقه
۵	جغرافیا	۱۰	درسهای ۶ تا ۸	۸ دقیقه
۶	جامعه‌شناسی	۱۰	درسهای ۸ تا ۱۱	۹ دقیقه
۷	منطق	۱۰	درسهای ۶ تا ۸	۱۰ دقیقه
تعداد کل سؤالها		۹۰	مدت زمان پاسخ‌گویی	۹۵ دقیقه

به ازای هر سه پاسخ غلط، نمره‌ی یک پاسخ درست کسر می‌گردد.

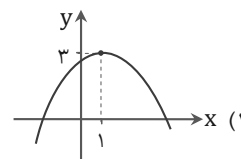
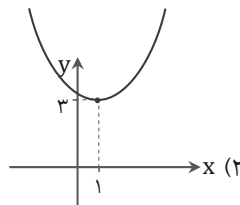
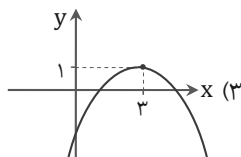
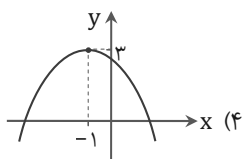
آزمون
نمره‌منفی
دارد

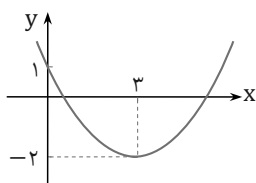
پاسخ‌نمای تشریحی
و سایر امکانات
فعال سازی پاسخ‌نما ساعت ۲۰

۱- نمودار تابع درجه دوم به معادله $y = -(x-1)^2 + 3$ کدام گزینه است؟

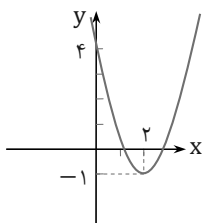

۲- اگر معادله $f(x) = ax^2 - bx + 1$ معادله سهمی مقابل باشد، حاصل $a + b$ برابر با کدام گزینه است؟

(۱) $\frac{7}{3}$
(۲) ۳
(۳) $\frac{2}{3}$
(۴) $\frac{4}{3}$

۳- معادله سهمی که نمودار آن به شکل مقابل می باشد، کدام است؟

(۱) $y = 5x^2 - 8x - 4$
(۲) $y = 5x^2 - 4x + 4$
(۳) $y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4$
(۴) $y = -\frac{5}{4}x^2 + 5x + 4$

۴- نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{4}x^2$ را ۳ واحد به سمت راست و $\frac{1}{5}$ واحد به سمت پایین انتقال می دهیم. معادله منحنی جدید کدام است؟

(۱) $y = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3$ (۲) $y = \frac{1}{4}x^2 + 3x - 3$ (۳) $y = \frac{1}{4}x^2 - 3x - 3$ (۴) $y = \frac{1}{4}x^2 + 3x + 3$

۵- نمودار سهمی $f(x) = -\frac{1}{4}(x+1)^2 + 2$ محور x ها را در کدام نقاط قطع می کند؟

(۱) در هیچ نقطه ای قطع نمی کند.
(۲) در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$
(۳) در نقاط $(0, \frac{3}{4})$ و $(0, -\frac{3}{4})$
(۴) در نقاط $(-1, 0)$ و $(3, 0)$

۶- در یک گلخانه، اگر با فاصله یکسان ۳۰ بوته گوجه فرنگی کاشته شود، به طور متوسط از هر بوته ۸ کیلوگرم محصول به دست می آید.

به ازای هر بوته اضافه $\frac{1}{5}$ کیلوگرم از میانگین محصول بوته ها کاسته می شود. در این صورت بیشترین محصول برداشتی کدام است؟

(۱) ۲۳۵ (۲) ۲۴۵ (۳) ۲۴۰ (۴) ۲۳۰

۷- تابع درآمد و هزینه کل در یک کارگاه تولیدی، به ترتیب $R(x) = x^2 + 2x$ و $C(x) = 4x^2 + x - 140$ به ازای x واحد کالا می باشد. در نقطه سربه سر، مقدار درآمد چقدر است؟

(۱) ۵۳ (۲) ۶۰ (۳) ۶۳ (۴) ۶۹

۸- در شانزدهمین جشنواره خوارزمی، تعداد دانشجویان شرکت کننده و نام دانشگاه محل تحصیلشان چه نوع متغیرهایی هستند؟

(۱) کمی نسبتی - کیفی ترکیبی (۲) کمی فاصله ای - کیفی اسمی (۳) کمی فاصله ای - کیفی ترتیبی (۴) کمی نسبتی - کیفی اسمی

۹- کدام گزینه درست است؟

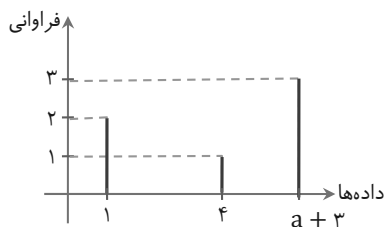
(۱) مصاحبه زمانی استفاده می شود که آمارگیر اطلاعات کافی از همه پاسخ های ممکن را ندارد.
(۲) مرکز آمار ایران هر ۵ سال یکبار اطلاعات همه خانوارها را جمع آوری می کند.
(۳) دادگان، اطلاعاتی است که در لحظه پس از پر کردن پرسش نامه ثبت می شود.
(۴) اندازه گیری وزن محصولات باغ، به روش پرسش نامه تعیین می گردد.

۱۰- به مشخصه عددی که توصیف کننده جنبه خاصی از نمونه است چه می گویند؟

- (۱) پارامتر جامعه (۲) آماره نمونه (۳) متغیر (۴) آمار

۱۱- در جدول مقابل، میانگین داده‌ها برابر ۶ است. مقدار $4a$ کدام است؟

(۱) ۹

(۲) ۳۶

(۳) ۲۸

(۴) ۱۶

۱۲- اگر میانگین ده داده آماری به صورت $3 + 2x_1, 3 + 2x_2, \dots, 3 + 2x_{10}$ ، عدد $31 -$ باشد میانگین داده‌های $3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}$ کدام گزینه است؟

- (۱) ۱۷ (۲) ۵۱ (۳) ۳۴ (۴) ۱۷

۱۳- در داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_{11}$ که به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب شده‌اند، داده ششم عدد ۸ است. اختلاف میانه داده‌های $2 + 3x_1, 2 + 3x_2, \dots, 2 + 3x_{11}$ از میانه داده‌های $x_1, \dots, x_{11}$ برابر کدام است؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۱۸ (۳) ۱۶ (۴) ۱۸

۱۴- قدر مطلق اختلاف عدد میانه و مد در داده‌های زیر کدام گزینه است؟

داده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
فراوانی	۱	۸	۴	۳	۴	۵	۱	۲

(۱) ۱ (۲) ۲

(۳) ۳ (۴) ۴

۱۵- میانگین ۱۰ عدد ۱۵ شده است. یک عدد را کنار گذاشتیم و میانگین ۹ عدد باقیمانده ۱۲ شد. عددی که حذف کردیم کدام است؟

- (۱) ۴۱ (۲) ۴۲ (۳) ۴۰ (۴) ۳۲

زمان پیشنهادی

۲۰

دقیقه

علوم و فنون ادبی

۱۶- کدام گزینه در تقسیم‌بندی سبک از دیدگاه ارسطو نادرست است؟

- (۱) براساس موضوع و نوع: عرفانی، حماسی
(۲) به تناسب محیط جغرافیایی: آذربایجانی، خراسانی
(۳) براساس هدف: علمی، فلسفی
(۴) به تناسب مخاطب: عامیانه، عالمانه

۱۷- بر اساس تقسیم‌بندی بهار برای نثر فارسی، کدام گزینه غلط است؟

- (۱) دوره سامانی (۳۰۰ تا ۴۵۰ ه. ق)
(۲) دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر مصنوع (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)
(۳) دوره بازگشت ادبی (۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه. ق)
(۴) دوره ساده‌نویسی (۱۳۰۰ ه. ق تا امروز)

۱۸- کدام ویژگی از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی محسوب نمی‌شود؟

- (۱) قالب عمده شعر این دوره قصیده است و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد.
(۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
(۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.
(۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه عقلی و انتزاعی بهره گرفته می‌شود.

۱۹- از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی سادگی زبان شعر است؛ این ویژگی در کدام بیت مشهود است؟

- (۱) من ندانم که عاشقی چه بلاست هر بلایی که هست عاشق راست
(۲) میدان مهر او نه به کام سمند ماست درخ وفای او نه به بالای پست ماست
(۳) شهادت گفتن آن باشد که هم ز اوّل درآشامی همه دریای هستی را بدان حرف نهنگ آسا
(۴) عافیت را سر بزن بهر کمال عشق را عاقبت را دم بزن بهر جمال راه را

۲۰- در همه ابیات ویژگی‌های فکری سبک خراسانی مشهود است؛ به جز .....

- (۱) نگر به لاله و طبع بهار رنگ‌پذیر یکی به رنگ عقیق و دگر به بوی عبیر
- (۲) مشک با زلف سیاهش نه سیاه است و نه خوش سرو با قد بلندش نه بلند است و نه راست
- (۳) چو وقت باده بود باده گیر و باده گسار چو وقت بوسه بود بوسه بخش و بوسه ستان
- (۴) بحری است عشق و عقل از او بر کناره‌ای کار کنارگی نبود جز نظاره‌ای

۲۱- کدام گزینه از نتایج روی آوردن شاعران به تصوّف و عرفان نیست؟

- (۱) خانقاه‌ها، پشتیبان شعر فارسی گشتند.
- (۲) موضوعات شعر، گسترش یافت.
- (۳) قدرت عواطف و عمق اندیشه‌های شاعران افزایش یافت.
- (۴) زبان شعر، پیچیده و دشوارتر شد.

۲۲- کدام گزینه، درباره شعر نیمه دوم قرن ششم، صحیح نیست؟

- (۱) سنایی و انوری تحوّل بزرگی در غزل ایجاد کردند.
- (۲) خاقانی و نظامی از شاعران معروف آذربایجان بودند.
- (۳) شعر این دوره از نظر سبک گویندگی و موضوع تنوّع یافت.
- (۴) تمامی شاعران این دوره در مدح شاهان و بزرگان، افراط می‌کردند.

۲۳- کدام ویژگی در متن زیر، که به سبک نثر سده‌های پنجم و ششم است، کاربرد ندارد؟

«بازرگانی بود بسیارمال و او را فرزندان در رسیدند و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر، موعظت و ملامت ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان، اهل دنیا، جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ اما آن سه که طالب آنند، فراخی معیشت است و رفعت منزلت و رسیدن به ثواب آخرت...»

- (۱) حذف افعال به قرینه
- (۲) رواج نثر داستانی
- (۳) بهره‌گیری کمتر از لغات عربی
- (۴) حرکت متن به سوی دشواری

۲۴- نوع نثر در کدام عبارت موزون نیست؟

- (۱) جمال ظاهر آرایش خلق است و صورت زیبا، جمال باطن کمال خلق است و سیرت نیکو.
- (۲) الهی به هر صفت که هستم بر خواست تو موقوفم و به هر نام که مرا خوانند به بندگی تو معروفم.
- (۳) هر که از شعاع عقل غریزی بهره‌مند شد و استماع سخن ناصحان را شعار ساخت، اقبال او چون سایه چاه پایدار باشد.
- (۴) تو دوختی درپوشیدم و آنچه در جام ریختی نوشیدم، هیچ نیامد از آنچه می‌کوشیدم.

۲۵- چند اثر از آثار زیر مربوط به سده‌های پنجم و ششم است؟

«تاریخ بلعمی - چهارمقاله نظامی عروضی - کلیله و دمنه - مقامات حمیدی - کشف الاسرار»

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

۲۶- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) نوش کن جام شراب یک منی
  - (۲) غرض خوش باش و خرم باش جاوید
  - (۳) باز جهان خرم و خوش یافتیم
  - (۴) همه بر دیگران قسمت مکن غم
- تا بدان بیخ غم از دل برکنی
نشاط اندوز و بی غم باش جاوید
زی (سوی) سمن و سوسن بشتافتیم
از آن چیز برای من نگه‌دار

۲۷- تقطیع هجایی کدام گزینه در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) - - U - U - - - U - U - - * - -
- (۲) - U U - U - U - - U U - U - U - * - -
- (۳) - - - - U U - - U U - - U - * - -
- (۴) - U - U - U U - - U - - U U - * - -

۲۸- در کدام گزینه حذف همزه بیشتری صورت گرفته است؟

- (۱) دست از طلب ندارم تا کام من برآید
(۲) دل اگر خدانشناسی همه در رخ علی بین
(۳) خدایا عشق درمانی به غیر از مرگ می‌خواهد
(۴) چو آشامیدم این پیمان را پاک
- یا تن رسد به جانان یا جان ز تن درآید
به علی شناختم من به خدا قسم خدا را
که من می‌میرم از این درد و درمانی نمی‌بینم
در افتادم ز مستی بر سر خاک

۲۹- در بیت زیر، به ترتیب، چند هجای کوتاه و چند هجای کشیده وجود دارد؟

«صبری چون ز حد بگذشت کاری رو نمی‌آرد که دارو کهنه چون گردید بی‌تأثیر می‌گردد»

- (۱) چهار - سه (۲) چهار - دو (۳) پنج - چهار (۴) پنج - سه

۳۰- کدام یک از گزینه‌های زیر، از نظر نشانه‌های هجایی با مصراع «بشارت ده بشارت ده به محبوسان جسمانی» یکسان است؟

- (۱) طالع اگر مدد دهد دامنش آورم به کف
(۲) دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
(۳) دی بر سرم تاج زری بنهاده است آن دلبرم
(۴) اگر مانند رخسارت گلی در بوستانستی

۳۱- کدام بیت «موازنه» دارد؟

- (۱) تا نفّس داری دلا! فریاد کن
(۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟
(۳) چرا پروانگان را پَر شکسته است؟
(۴) بالب دمساز خود جفت آمدم
- بستگان سینه را آزاد کن
چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟
چرا هر گوشه گرد غم نشسته است؟
گفتنی بشنو که در گفت آمدم

۳۲- «موازنه» و «ترصیع» به ترتیب در کدام بیت‌ها به کار رفته است؟

- (الف) بوستانی است صدر تو ز نعیم
(ب) اَمَل گوید که آمد رهبر من
(پ) گر تو فصیحی همه مناقب او گوی
(ت) چه می‌خواهند از این محمل کشیدن
- آسمانی است قدر تو ز جلال
اجل گوید که آمد خنجر من
ور تو دبیری همه مدایح او خوان
چه می‌جویند از این منزل بریدن
- (۱) (الف، پ) - (ب، ت) (۲) (پ، ت) - (الف، ب) (۳) (الف، ت) - (ب، پ) (۴) (ب، پ) - (الف، ت)

۳۳- شاعر در کدام گزینه از آرایه «ترصیع» بهره برده است؟

- (۱) بی یاد توام نفس نیاید
(۲) هم قصّه نمانوده دانی
(۳) از ظلمت خود رهایی‌ام ده
(۴) جبریل مقیم آستانت
- با یاد تو یاد کس نیاید
هم نامۀ نانوشته خوانی
با نور خود آشنایی‌ام ده
افلاک حریم بارگاهت

۳۴- مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) مهتری گر به کام شیر در است
(۲) کسی به گردن مقصود دست حلقه کند
(۳) سر فرازد چو نیزه هر مردی
(۴) در ره عشق از آن سوی فنا صد خطر است
- شو خطر کن ز کام شیر بجوی
که پیش تیر بلاها سپر تواند بود
که میان جنگ را چو نیزه ببست
تا نگویی که چو عمرم به سر آمد رستم

۳۵- مفهوم بیت «هر که تأمل نکند در جواب/ بیشتر آید سخنش ناصواب» در چند بیت تکرار شده است؟

- (الف) نباید سخن گفت ناساخته
(ب) ای زبان هم گنج بی‌پایان تویی
(ج) سخن کاو از سر اندیشه ناید
(د) عالمی را یک سخن ویران کند
(ه) اوّل اندیشه وانگهی گفتار
- نشاید بریدن نینداخته
ای زبان هم رنج بی‌درمان تویی
نوشتن را و گفتن را نشاید
روبهان مرده را شیران کند
پای بست آمده‌ست پس دیوار

- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

■ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ أَوْ التَّعْرِيبِ: (۳۶ - ۴۱)

۳۶- ﴿وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا﴾:

- ۱) و انسان گفت: آیا اگر بمیرم، زنده خارج خواهم شد؟
- ۲) و آدمی می‌گفت: آیا زمانی که مُردم، زنده بیرون آورده می‌شوم؟
- ۳) و انسان می‌گوید: آیا هر وقت مُردم، قطعاً زنده بیرون آورده خواهم شد؟
- ۴) و انسان می‌گوید: آیا وقتی می‌میرم، بدون شک زنده بیرون خواهم آمد؟

۳۷- «سَمِعَ الْخَفَّاشُ يَفُوقُ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ رَغْمَ قَلَّةِ وَزْنِهِ وَ هُوَ مِنَ اللَّبُونِيَّاتِ الَّتِي تُرَضُّ صَغَارَهَا!»:

- ۱) با وجود این‌که وزن خفاش کم است، اما ده برابر انسان می‌شنود و از حیوان‌های پستانداری است که به بچه‌های کوچک خود شیر می‌دهد!
- ۲) شنوایی خفاش علی‌رغم کمی وزنش، ده‌ها برابر شنوایی انسان است و او از پستاندارانی است که به بچه‌هایش شیر می‌دهد!
- ۳) شنوایی خفاش با وجود کم‌بودن وزنش، به ده برابر شنوایی انسان می‌رسد، و آن از پستانداران شیرده به جوجه‌های خود است!
- ۴) حس شنوایی خفاش ده‌ها برابر بالاتر از انسان می‌باشد و با وجود اینکه جسمی کوچک دارد اما او پستاندار است و به بچه‌هایش شیر می‌دهد!

۳۸- «مِنَ الرَّائِعِ جَدًّا لِنَعْلَمَ أَنَّ بَعْدَ تَعَرُّفِ الْإِيرَانِيِّينَ عَلَى الشَّعْرِ الْعَرَبِيِّ بَدَأَتْ مُحَاوَلَاتُ الْكُتَّابِ الْآخِرِينَ لِفَهْمِهِ!»: بسیار جالب است که .....

- ۱) بدانیم که بعد از آشنایی ایرانیان با شعر عربی، تلاش‌های نویسندگان دیگر برای فهم آن آغاز شد!
- ۲) آگاه باشیم، بعد از اینکه ایرانی‌ها شعر عربی را شناختند، کوشش دیگر نویسندگان، جهت فهم آن آغاز شده بود!
- ۳) بدانیم که بعد از آشنایی ایرانیان با شعر عرب، تلاش‌های دیگر نویسندگان برای فهم آن شروع شد!
- ۴) بیاموزیم که بعد از آشنایی ایرانی‌ها با شعر عربی، تلاش‌های نویسندگان دیگر برای فهم آن آغاز شده بود!

۳۹- «تُعَانِي بِلَادُنَا مِنْ أَزْمَةِ الْمِيَاهِ فَإِنْ نُهْدِرَهَا وَ لَمْ نَدْخُرْهَا يُمْكِنُ أَنْ نَصَابَ بِجَفَافٍ يَسْتَعْرِقُ عِدَّةَ سَنِينَ!»:

- ۱) کشور ما از بحران آب‌ها رنج می‌برد و اگر در مصرف آب و در ذخیره آن‌ها صرفه جویی نکنیم، ممکن است دچار خشکسالی‌ای شویم و سال‌ها طول بکشد!
- ۲) کشورمان، از بحران بی‌آبی رنج می‌برد، پس چنانچه آب‌ها را هدر دهیم و ذخیره نکنیم، ممکن است به خشکسالی دچار شویم که سال‌ها طول می‌کشد!
- ۳) کشور ما از بحران آب رنج می‌برد و اگر آن را هدر دهیم و ذخیره‌اش نکنیم، امکان دارد که به خشکسالی‌ای دچار شویم که چندین سال به طول بینجامد!
- ۴) کشور ما از بحران آب‌ها در رنج است، پس اگر آن را هدر دهیم و ذخیره نکنیم، احتمالاً به خشکسالی دچار شویم و چند سال طول بکشد!

۴۰- عَيْنَ الْخَطَا فِي التَّرْجَمَةِ:

- ۱) مُنْشِدُو الْمَلَمَّاتِ شِعْرَاءُ أَتَشَدُّوا أَشْعَاراً فِي ثَوْبٍ بَدِيعٍ: ملّمع‌سرایان، شاعرانی هستند که شعرهایی را در لباسی نو سروده‌اند!
- ۲) اتَّصِلُوا بِمُشْرِفِ الْفُنْدُقِ لِرَفْعِ نَوَاقِصِ الْحَجَرَةِ: برای رفع نواقص اتاق، با مدیرداخلی هتل تماس بگیرید!
- ۳) لَمَّا صَفَرْتُ قُرْبَ مَنِي دَلْفِينٍ يَقْفُزُ قُرْبِي فَرِحاً: وقتی سوت زدم، دلفینی به من نزدیک شد که باخوشحالی نزدیک من می‌پرید!
- ۴) جَهَلْنَا بِالْأَسَالِيبِ الصَّحِيحَةِ سَبَبَ أَنْ يَرْتَفِعَ إِسْتِهْلَاكُ الْمَاءِ: عدم آگاهی ما از روش‌های صحیح، سبب افزایش مصرف آب می‌شود!

۴۱- «وَقْتِي جَرِيَانُ بَرَقٍ قَطْعٌ مِی‌شود، هَر مَكَانِي رَا دَر تَارِيكِي غَرَقٌ مِی‌کند!»:

- ۱) إِذَا انْقَطَعَ التَّيَّارُ الْكَهْرَبَائِيُّ يُغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ! (۲) عِنْدَمَا يَنْقَطِعُ تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ يُغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ!
- ۳) حِينَمَا قُطِعَ تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ، يَغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظُّلُمَاتِ! (۴) عِنْدَ انْقِطَاعِ تَيَّارِ الْكَهْرَبَاءِ، يَغْرَقُ كُلُّ الْأَمَكْنَةِ فِي الظَّلَامِ!

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ: (۴۲ - ۴۴)

إحدى شعراء إيران الذي له غزليات معروفة هو حافظ الشيرازي الذي أصبح مشهوراً بالحافظ لحفظ آيات القرآن لكنه انتخب فيما بعد هذا اللقب كتخلص شعري لنفسه. شرّاح غزليات حافظ فريقان: يعتقد الفريق الأول أن لأشعار حافظ بعدين: الظاهرية و الباطنية يجب أن تفسر على ظاهرها لكن الثاني يعتقد أنها يجب ألا تفسر على المعاني الظاهرية.

۴۲- حسب اعتقاد الفريق الأول .....

- ۱) الخمر في شعره نفس المادّة التي شربها حرام!
- ۲) لم يقصد الشاعر المعاني الظاهرية في شعره!
- ۳) ديوانه مملوء بالاستعارات و المجازات المختلفة!
- ۴) التفسير الباطني للأشعار يجب أن تفسر على جانب الظاهري!

۴۳- عَيْنِ الصَّحِيحِ عَنِ الشَّاعِرِ حَسَبِ النَّصِّ:

- (۱) بعد ما أكمل ديوانه سَمَّى حافظاً!
(۲) تسميته بـ «الحافظ» هو بسبب أنه حفظ القرآن!
(۳) شَرَّاحُ غزليات حافظ لا يختلفان في الأقوال!
(۴) إِنَّهُ كَانَ مُعْتَقِداً بوجود المعاني الباطنية في أشعاره!

■ عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

۴۴- «تَفْسِيرُ»:

- (۱) مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد- اسم فاعله «متفسر»- مبنى للمعلوم- معرب / مع فاعله جملة فعلية
(۲) فعل مضارع- له حرفان زائدان من باب «تفعل»- متعد- مبنى للمجهول / فعل و نائب فاعله ضمير «هي» المستتر
(۳) للمخاطب- مزيد ثلاثي من باب «تفعيل»- معرب- مجهول / فعل و فاعله محذوف
(۴) فعل مضارع- للغائب- مزيد ثلاثي من باب «تفعيل»- مصدره «تفسير» / مع فاعله المحذوف جملة فعلية

۴۵- عَيْنِ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) لو اقْتَصَدَ كُلُّ مَنْ بَكَاسٍ وَاحِدٍ سَنَدَخَّرُ عَشْرِينَ مِليونَ لَترٍ!
(۲) مَعَ الْأَسْفِ الشَّدِيدِ تَوَاجَهَ السُّدُودُ انْخِفَاضاً بَالِغاً فِي الْمِياهِ!
(۳) يُسَبِّبُ ارْتِفَاعُ الْمِياهِ خَلْفَ السُّدُودِ انْخِفَاضَ إِنتاجِ الْكَهْرَباءِ فِي الْبِلادِ!
(۴) يُعْطِي الْماءَ خَمْسَةً وَ ثَلَاثِينَ بِالمِئَةِ مِنْ سَطْحِ الْأَرْضِ!

۴۶- عَيْنِ الْخَطَا فِي اسمِ التَّفْضِيلِ:

- (۱) رَدَّتْ الإِجابةَ الْحَسَنَى مَرِیمَ مِنْ بَيْنِ الطَّالِبَاتِ!
(۲) فَاطِمَةُ الْكَبْرَى مِنْ أَفْضَلِ نِساءِ الْعَالَمِ إِيماناً!
(۳) حلَّ هَذِهِ الْمِشْاكِلَ الْعَظْمَى بِحَاجَةٍ إِلَى إِرادةٍ قَوِيَّةٍ!
(۴) الطَّلَّابُ الدَّوَّوبُونَ وَ النَّاجِحُونَ يَبْحثُونَ عَنِ الْغَايَةِ الْأَعْلَى!

۴۷- عَيْنِ عِبارةٍ ما جاءَ فِيها نونُ الْوَقايةِ:

- (۱) «وَ إِذا سَأَلَكَ عِبادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ»
(۲) أَيُّها الشَّابُّ أَعْطِنِي مِفْتَاحَ عُرْفَتِي رَجاءً!
(۳) يا أُختي لا تَسْكُنِي بَيْنَ النَّاسِ مُتَكَبِّراً!
(۴) يا إلهي، لا تُخْزِنِي عِنْدَ أَعْدائِي الْكَثِيرِينَ!

۴۸- عَيْنِ حَرْفِ «إِلَى» يَخْتَلِفُ مَعْناهُ عَنِ الْباقيِ:

- (۱) أَنْظَرُوا إِلَى الْمَخْلُوقاتِ حَتَّى تُثَبِّتَ لَكُمْ قُدْرَةَ اللَّهِ!
(۲) رَجَعْتُ إِلَى الْمَنْزِلِ بِسُرْعَةٍ لِمُشاهدةٍ فَلَمْ خَيالِي!
(۳) يَشْتَغَلُ الْفَلَّاحُ الْمُجْتَهِدُ فِي الْمَزْرَعَةِ إِلَى الْمَساءِ!
(۴) مَنْ أَعْطَى ذَلِكَ الْمِفْتَاحَ الذَّهَبِيَّ إِلَى حَبِيبِي النَّجَّارِ؟!

۴۹- عَيْنِ الْفِعْلِ الَّذِي يُمكنُ أَنْ يُبْنَى لِلْمَجْهُولِ:

- (۱) تَفَرَّقَ الْعُلَماءُ وَ الْأَفْضالُ مِنْ حَوْلِ أَحَدِ الْمَنافِقِينَ بِسُرْعَةٍ.
(۲) تَنَاوَلْتُ طَعاماً لَذِيذاً فِي مَطْعَمٍ نَظِيفٍ يَقَعُ قُرْبَ إِدارَتنا.
(۳) شَارَكْتُ فِي تِلْكَ الْمِسابقاتِ الرِّياضِيَّةِ راجِياً بِالنَّجَاحِ فِيها.
(۴) يَنْهَضُ أُمِّي الْمُؤْمِنُ مِنَ النَّومِ لِيلاً لِلْعِبادَةِ وَ أَداءِ الصَّلاةِ.

۵۰- عَيْنِ الضَّمِيرِ نائِباً لِلْفاعِلِ:

- (۱) هُناكَ مُؤْمِنُونَ ثَبَتُوا عَالَمِينَ بِأَنَّ الصَّدَقَ مَعَهُمْ!
(۲) يُعْرِفُ الصَّدِيقُ الْوَفِّيَّ فِي الشَّدائدِ وَ صُعُوباتِ الدَّهْرِ!
(۳) شَبابنا الشَّجْعانُ اسْتَشهدوا فِي الدِّفاعِ عَنِ الْوَطَنِ!
(۴) أُرْسِلَتْ رِسالَةٌ عَجِيبَةٌ لِأَحَدِ أَصْدِقائِي قَبْلَ يَوْمَيْنِ!

زمان پيشنهادی

دقیقه

تاریخ اسلام

۵۱- به توصیه علی (ع) چه کسانی برای رعایت مصالح عمومی اسلام و مسلمانان، در برابر رخداد سقیفه راه صبر و سکوت حکیمانه را در پیش گرفتند؟

- (۱) زبیر بن عوّام، ابوذر، عمار، عباس بن عبدالمطلب
(۲) اُبیّ بن کعب، مقداد، سلمان، زید بن حارثه
(۳) سلمان، ابوذر، مقداد، عمار بن یاسر
(۴) عمار بن یاسر، اُبیّ بن کعب، زبیر بن عوّام، عباس بن عبدالمطلب

۵۲- کدام گزینه نظر ابوبکر دربارهٔ خلافت است و سخن «دو شمشیر در یک غلاف ننگجد» از کیست؟

- ۱) خود را سزاوار خلافت می‌دانست چرا که در همراهی با پیامبر (ص) از مال و جان خود گذشته بود- عمر
- ۲) معتقد بود که خلافت باید به اعضای قبیلهٔ قریش برسد- ابوبکر
- ۳) معتقد بود که خلافت باید به اعضای قبیلهٔ قریش برسد- عمر
- ۴) خود را سزاوار خلافت می‌دانست چرا که در همراهی با پیامبر (ص) از مال و جان خود گذشته بود- ابوبکر

۵۳- از دوران کدام خلیفه فتوحات آغاز شد و وی به کدام مناطق، نامهٔ اعلام جهاد ارسال کرد؟

- ۱) ابوبکر- مکه، طائف، یمن
- ۲) عمر- تمام عرب‌های حجاز، نجد و عراق
- ۳) عثمان- طائف، عراق، شام
- ۴) علی (ع)- یمن، مکه و تمام عرب‌های حجاز

۵۴- یکی از اقدامات عثمان خلیفهٔ سوم برای استوار کردن نفوذ امویان چه بود و کدام انتصاب عثمان نقش مستقیمی در شورش مسلمانان بر ضد او داشت؟

- ۱) تکیه بر رأی و نظرات شخصی در فهم دین و اجرای امور- نصب عبدالله بن سعد بن ابی سرح به عنوان حاکم مصر
- ۲) فراخواندن حکم بن ابی العاص، تبعیدی پیامبر (ص) به مدینه- نصب عبدالله بن سعد بن ابی سرح به عنوان حاکم مصر
- ۳) تکیه بر رأی و نظرات شخصی در فهم دین و اجرای امور- نصب ولید بن عقبه به عنوان حاکم کوفه
- ۴) فراخواندن حکم بن ابی العاص، تبعیدی پیامبر (ص) به مدینه- نصب ولید بن عقبه به عنوان حاکم کوفه

۵۵- در زمان خلفای نخستین، دو پیامبر دروغین چه نام داشتند و در زمان کدام خلیفه کشته شدند؟

- ۱) مُسَیْلَمَه و ابولؤلؤ- عمر
- ۲) سیاح و بُراء بن عازب- ابوبکر
- ۳) ابولؤلؤ و بُراء بن عازب- عمر
- ۴) مُسَیْلَمَه و سیاح- ابوبکر

۵۶- چه عاملی پس از بیعت با خلیفهٔ اول، جبههٔ متحدی در میان مسلمانان ایجاد کرد و ندای «لَا قِیْلَةَ إِلَّا عَلَى لَاسِیْفٍ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ» جبرئیل به دنبال شجاعت امام علی (ع) در کدام نبرد بود؟

- ۱) ترس از حملهٔ روم و آمادگی لشکر اسامه بن زید برای اعزام به مرزهای روم- غزوهٔ تبوک
- ۲) اختلاف میان مهاجران و انصار- غزوهٔ بدر
- ۳) زمینه برای درگیری با پیشنهادهای جنگ مسلحانه به امام علی (ع) با اهل سقیفه- غزوهٔ خندق
- ۴) خطر بزرگ ارتداد- غزوهٔ احد

۵۷- سر امتناع اولیهٔ امام علی (ع) از خلافت چه بود؟

- ۱) تمایل ایشان به وزیر بودن تا امیر بودن
- ۲) بیعت مردم با آن حضرت، تنها خلافت و حکومت ظاهری را به دنبال داشت.
- ۳) عدم اصلاح جامعه به دلیل فاسد بودن آن
- ۴) عدم پیروی از سیرهٔ خلیفهٔ اول و دوم

۵۸- خلا معرفتی و پدید آمدن بدعت‌های آشکار به جای سنت نبوی نتیجهٔ کدام سیاست پس از رحلت رسول خدا (ص) بود و امام علی (ع) در آغازین روز خلافت خود مخالفت خود را با کدام رویه اعلام کرد؟

- ۱) ملاک عمل قرار گرفتن سیرهٔ شیخین در کنار سیرهٔ نبوی- نگاه نژادی و طبقاتی به عرب و عجم
- ۲) جلوگیری از نقل و تدوین احادیث نبوی- بی‌عدالتی در تقسیم بیت‌المال و تبعیض در بهره‌مندی از امکانات
- ۳) ملاک عمل قرار گرفتن سیرهٔ شیخین در کنار سیرهٔ نبوی- بی‌عدالتی در تقسیم بیت‌المال و تبعیض در بهره‌مندی از امکانات
- ۴) جلوگیری از نقل و تدوین احادیث نبوی- نگاه نژادی و طبقاتی به عرب و عجم

۵۹- اصحاب جمل یا ناکثان شامل چه کسانی می‌شد؟

- ۱) معاویه که پس از خلافت امام علی (ع) از حکومت شام عزل شد.
- ۲) عمرو عاص و عده‌ای از فرماندهان در میان سپاه امام (ع) که قرآن‌ها را بر نیزه کردند.
- ۳) طلحه و زبیر که درخواست حکومت بصره و کوفه را داشتند.
- ۴) اشعث بن قیس و برخی دیگر که امام (ع) را مقصر پذیرش حکمیت دانستند.

۶۰- در صفین با رشادت و تلاش چه کسانی آبراه فرات که در محاصره سپاه معاویه بود، آزاد شد و حیلۀ بر نیزه کردن قرآن‌ها از سوی چه کسی انجام شد؟

- (۱) امام حسن (ع) و مالک اشتر - اشعث بن قیس
(۲) امام حسین (ع) و امام حسن (ع) - عمروعاص
(۳) مالک اشتر و ابوموسی اشعری - اشعث بن قیس
(۴) امام حسین (ع) و مالک اشتر - عمروعاص

زمان پیشنهادی

۸

دقیقه

جغرافیا

۶۱- به مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود، ..... می‌گویند.

- (۱) حوضۀ آبریز خارجی (۲) کانون آبگیر فصلی (۳) حوضۀ آبریز داخلی (۴) کانون آبگیر اتفاقی

۶۲- در بیست سال اخیر افت تراز دریاچه ارومیه سالانه به چه میزانی بوده است و چه عاملی با این میزان افت تراز منجر به خشکی بخش قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه شده است؟

- (۱) ۸ متر در سال - تغییرات آب و هوایی
(۲) ۸۰ سانتی‌متر در سال - توسعه سطح زیرکشت
(۳) ۴۰ سانتی‌متر در سال - عمق کم دریاچه
(۴) ۴ متر در سال - تخریب مراتع هم‌جوار دریاچه

۶۳- «ولگا» و «اورال» به ترتیب از کدام جهت‌های جغرافیایی به دریای خزر می‌ریزند؟

- (۱) غرب - شمال (۲) شمال - جنوب (۳) شمال - شمال (۴) شمال - غرب

۶۴- کدام گزینه در ارتباط با وضع آب کشورمان درست است؟

(الف) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر از نوع فصلی است و مقدار آب آن‌ها در ماه‌های مختلف سال، متفاوت است.

(ب) محل تغذیه رودهای دائمی، کوهستان‌های بلند و برف‌گیر است.

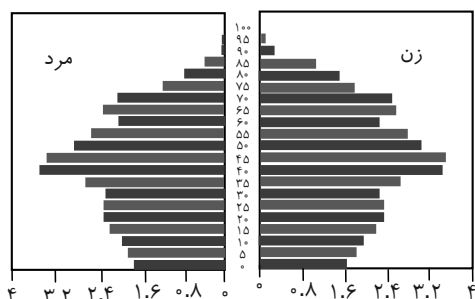
(پ) هرچه از شرق کشور به سمت غرب کشور برویم با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.

(ت) در فصول سرد سال، آب‌های فرو رفته در زمین به‌صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌کند.

- (۱) «الف» و «ب» درست «پ» و «ت» نادرست
(۲) «الف» و «پ» درست «ب» و «ت» نادرست
(۳) «ب» و «پ» درست «الف» و «ت» نادرست
(۴) «پ» و «ت» درست «الف» و «ب» نادرست

۶۵- علت مهاجرت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به سمت جنوب این دریا چه بوده است؟

- (۱) سرما و از دست دادن چراگاه‌ها
(۲) نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی
(۳) جنگ و درگیری قومی
(۴) خشک شدن منابع آب منطقه

۶۶- کدام گزینه در ارتباط با هرم سنی مقابل صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) در حال حاضر این کشور دارای نیروی فعال مناسبی می‌باشد.
(۲) این روند هرم سنی موجب افزایش جمعیت فعال و کاهش جمعیت سالخورده در سال‌های آینده کشور می‌شود.
(۳) روند این هرم سنی در آینده مانعی اساسی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.
(۴) قاعدۀ این هرم سنی نشان‌گر کمی موالید این جامعه می‌باشد.

۶۷- امروزه کدام گزینه نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان دارد؟

- (۱) آمار جمعیت، بررسی ساختمان جمعیت
(۲) آمار جمعیت، میزان رشد موالید در طی یک سال
(۳) میزان رشد موالید در طی یکسال، درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه
(۴) درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه، بررسی ساختمان جمعیت

۶۸- کدام استان در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به عنوان اولین استان جدید به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و «ویس» مربوط به تقسیمات کشوری کدام دوره ایران بوده است؟

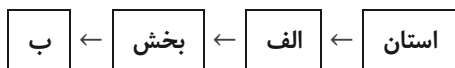
(۱) قم- عصر هخامنشیان (داریوش)

(۲) البرز- حکومت اشکانیان یا پارتها

(۳) قزوین- در دوران سلوکیان

(۴) اردبیل- پس از ورود آریاییان به فلات ایران

۶۹- با توجه به تقسیمات کشوری کنونی و مترادف آن در دوره ساسانیان، کدام گزینه به ترتیب برای قسمت‌های (الف) و (ب) کلمه مناسبی است؟

(۱) خوره- ایالت (۲) رستاک- تسوج (۳) تسوگ- رستاک (۴) ایالت- خوره

۷۰- به کوچک‌ترین بخش تقسیمات کشوری در زمان افشاریه چه گفته می‌شد؟

(۱) رستاک (۲) دهستان (۳) قصبه (۴) بلوک

زمان پیشنهادی

۹

جامعه‌شناسی

دقیقه

۷۱- کدام گزینه به ترتیب، در ارتباط با ابعاد «اجتماعی»، «ثابت» و «متغیر» ویژگی‌های هویتی درست است؟

(۱) در بسیاری از موارد در حال تغییر است- در بسیاری از موارد ثابت باقی می‌ماند- در بسیاری از موارد تغییر می‌کند.

(۲) در مواردی ثابت باقی می‌ماند- در بیشتر موارد ثابت باقی می‌ماند- در اغلب موارد تغییر می‌کند.

(۳) همواره در حال تغییر است- دائماً ثابت باقی می‌ماند- همواره در حال تغییر است.

(۴) در مواردی تغییر می‌کند- همواره ثابت باقی می‌ماند- امکان تغییر دارند.

۷۲- ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب با کدام یک از ابعاد هویتی انسان توصیف می‌شوند؟

(۱) اکتسابی، فردی و متغیر- انتسابی، فردی و متغیر- اکتسابی، اجتماعی و متغیر

(۲) اکتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و متغیر

(۳) انتسابی، فردی و ثابت- اکتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و ثابت

(۴) انتسابی، فردی و ثابت- اکتسابی، فردی و متغیر- اکتسابی، فردی و متغیر

۷۳- کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقلیتی بیشتری برخوردارند؟

(۱) ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند. (۲) ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

(۳) ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند. (۴) ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

۷۴- به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر، تعریف، علت و نتیجه چیست؟

- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود.

- برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آن‌ها در نظر گرفته است، نمی‌پذیرند.

- جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های بیش‌تری قرار می‌گیرد.

(۱) اقناع- افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند- عدم بازتولید فرهنگ

(۲) کنترل اجتماعی- افراد نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند- عدم درونی کردن فرهنگ در افراد

(۳) جامعه‌پذیری- افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند- تهدید دوام و بقای جهان اجتماعی

(۴) کنترل اجتماعی- افراد به حقوق و تکالیف خود پای‌بند نخواهند بود- عدم برخورداری جهان اجتماعی از روش‌های مناسب کنترل اجتماعی

۷۵- جوامع سکولار برای هویت‌های دینی و معنوی ..... .

(۱) امکان هر نوع تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورند. (۲) تنها امکان تحرک اجتماعی نزولی را فراهم می‌آورند.

(۳) امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را فراهم نمی‌آورند. (۴) امکان تحرکات اجتماعی افقی و نزولی را فراهم می‌آورند.

۷۶- به ترتیب «پیامد کسب هویت جدید»، «وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف»، «مفهوم تحرک اجتماعی» و «معنای تحرک اجتماعی درون نسلی» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تغییر شرایط زندگی فرد- یکسان- محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود
- (۲) تغییرات در شرایط زندگی فرد- یکسان- محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خویش
- (۳) تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد- متفاوت- امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خودش
- (۴) تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد- متفاوت- امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

۷۷- هویت اجتماعی افراد در ..... جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

- (۱) برابر هویت فرهنگی اجتماعی (۲) پرتو هویت فرهنگی (۳) پرتو هویت اجتماعی (۴) برابر هویت فرهنگی

۷۸- کدام یک سیر تحولات هویتی جهان اجتماعی را به‌درستی نمایان می‌سازد؟

- (۱) عدم توانایی جامعه در حفظ عقاید و ارزش‌های اجتماعی = تعارض فرهنگی = تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش اجتماعی = تزلزل فرهنگی = بحران هویت
- (۲) تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های اجتماعی = تعارض فرهنگی = ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود = بحران هویت = تزلزل فرهنگی
- (۳) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود = تعارض فرهنگی = فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی = بحران هویت = تزلزل فرهنگی
- (۴) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود = تزلزل فرهنگی = ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی = بحران هویت = فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی

۷۹- چه موقع «تحولات فرهنگی» مثبت است؟

- (۱) با تغییر هویت، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییراتی که در درون یک فرهنگ رخ می‌دهد، فراتر رود.
- (۲) فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.
- (۳) فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.
- (۴) فرهنگی که رسمیت و اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.

۸۰- «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» بر چه اساسی شکل می‌گیرد و چه زمانی محقق می‌شود؟

- (۱) براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی- هنگامی که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.
- (۲) براساس هنجارها و ارزش‌های اجتماعی- زمانی که اهمیت خود را در نزد افراد جامعه از دست می‌دهد.
- (۳) براساس عقاید و هنجارهای اجتماعی- هنگامی که در میان مردم هنجارهای مشترکی به وجود آید.
- (۴) براساس رفتارها و ارزش‌های اجتماعی- زمانی که جامعه توان دفاع از ارزش‌های مشترک را داشته باشد.

زمان پیشنهادی

دقیقه

منطق

۸۱- قضایای («ظلم» بار منفی دارد.) و (بی‌عدالتی یکی از ویژگی‌های ظالمان است.) به ترتیب کدام یک از انواع قضیه حملی است و موضوع هر کدام چیست؟

- (۱) محصوره- محصوره- ظلم- بی‌عدالتی (۲) شخصیه- محصوره- ظلم- ظالمان
- (۳) شخصیه- محصوره- ظلم- بی‌عدالتی (۴) شخصیه- شخصیه- ظلم- ظالمان

۸۲- نوع کدام قضیه، مشابه قضیه «هر انسانی متفکر است» می باشد؟

- (۱) انرژی درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است.
- (۲) کشور در برهه زمانی سختی برای تحمل فشار اقتصادی و بحران های زیست محیطی قرار دارد.
- (۳) کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح های اتمی را امضا کردند.
- (۴) دریاچه ارومیه به دلیل بحران مدیریتی منابع آبی طی سال های متمادی در معرض خطر جدی است.

۸۳- عبارت زیر با کدام گزینه به درستی کامل نمی شود؟

- «انواع ..... و ..... از قضایای حملی با توجه به ..... قضیه دسته بندی می شوند.»
- (۱) کلی - جزئی - کم (۲) محصوره - شخصیه - موضوع (۳) موجبه - سالبه - رابطه (۴) شرطی - غیر شرطی - محتوای

۸۴- در کدام گزینه، احکام صدق و کذب تقابل به درستی رعایت نشده است؟

- (۱) هیچ کدام از غذاهای مینا خوشمزه نیستند. (کاذب) ← همه غذاهای مینا بدمزه هستند. (صادق)
- (۲) بعضی دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق) ← همه دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق)
- (۳) همه مدادهای زهره مشکی هستند. (کاذب) ← بعضی مدادهای زهره مشکی نیستند. (صادق)
- (۴) بعضی ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب) ← هیچ کدام از ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب)

۸۵- «اگر دانشمندی ادعا کند تمامی مبتلایان به کرونا دچار علائم سرماخوردگی هستند و دانشمند دیگری این ادعا را این گونه نقض کند که دست کم یک مورد از ابتلا به کرونا وجود دارد که فاقد علائم سرماخوردگی است»، این دو دانشمند با اصرار بر نظر خود، از کدام مورد از موارد زیر استفاده کرده اند؟

- (۱) استدلال تمثیلی و ایهام انعکاس
- (۲) استثنای قابل چشم پوشی و مثال نقض
- (۳) استقرای تعمیمی و استثنای قابل چشم پوشی
- (۴) مثال نقض و قیاس

۸۶- کدام گزینه درباره دو قضیه که یکی متداخل دیگری است صحیح است؟

- (۱) اجتماع آنها محال اما ارتفاع آنها ممکن است.
- (۲) ارتفاع آنها محال اما اجتماع آنها ممکن است.
- (۳) اجتماع و ارتفاع آنها ممکن است.
- (۴) اجتماع و ارتفاع آنها محال است.

۸۷- برای اینکه بین دو قضیه، تقابل تضاد وجود داشته باشد، نیازی به برخورداری بودن از کدام یک از گزینه ها نیست؟

- (۱) هر دو قضیه موضوع و محمول یکسان داشته باشند.
- (۲) هر دو قضیه از کمیت متفاوت برخوردار باشند.
- (۳) نسبت های هر دو قضیه متفاوت از یکدیگر باشد.
- (۴) هر دو قضیه جزئی نباشند.

۸۸- کدام یک از استدلال های زیر دارای نتیجه درستی نیست؟

بعضی میوه ها شیرین هستند.	هر ورزشکاری انسان است.	بعضی دانشها، تجربی هستند.	هر آهنی فلز است.
(۱) هر میوه ای جسم نامی است.	(۲) هر انسانی ناطق است.	(۳) هیچ تجربه ای عقلی نیست.	(۴) هر فلزی جامد است.
∴ بعضی شیرین ها، جسم نامی هستند.	∴ هر ورزشکاری، ناطق است.	∴ بعضی دانشها، عقلی نیستند.	∴ هر آهنی جامد است.

۸۹- در قیاس اقترانی نامعتبر مقابل، چه تعداد از شرایط اعتبار قیاس در آن رعایت شده است؟

(۱) چهار	(۲) سه
(۳) دو	(۴) یک
- هیچ الف ب نیست.
بعضی ج الف است.
هر ب ج است.

۹۰- به ترتیب هر یک از قیاس های زیر شکل چندم قیاس اقترانی هستند؟

«هر الف ب است؛ بعضی د الف نیست؛ پس بعضی ب د نیست.»

«هر ج د است؛ هر د ب است؛ پس هر ب ج است.»

(۱) شکل اول - شکل اول	(۲) شکل اول - شکل چهارم
(۳) شکل چهارم - شکل اول	(۴) شکل چهارم - شکل چهارم

فیلم روش دسترسی
به گزارش آزمون

مرکز نوآوری های آموزشی مرآت

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

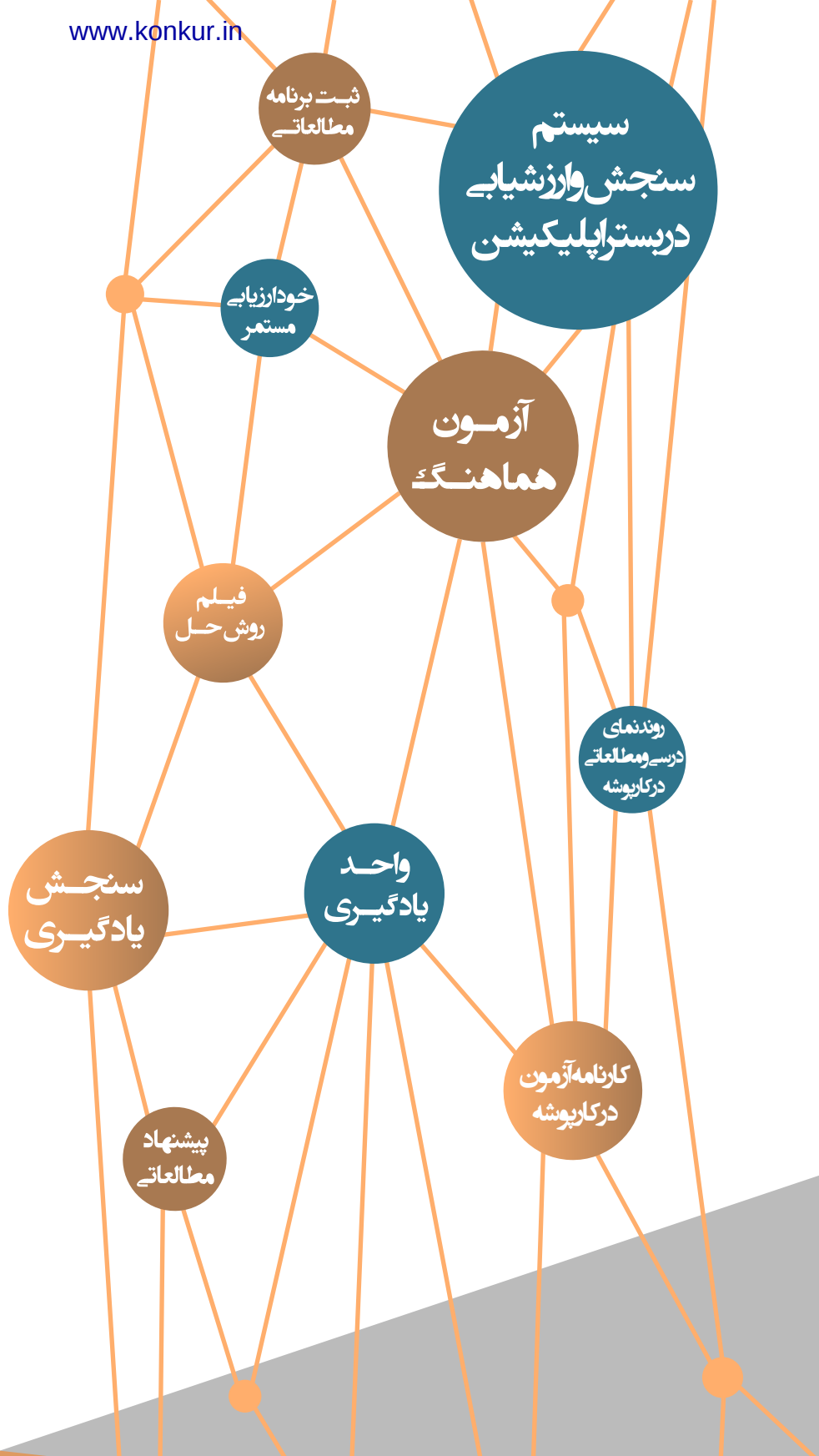
آزمون

هماهنگ

شماره

۷

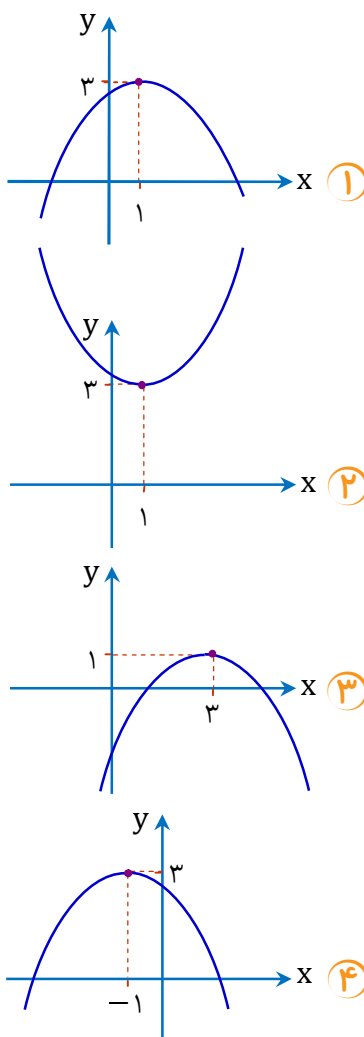
دفترچه سوال و پاسخ
دهم معارف اسلامی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون
۱	ریاضی و آمار	۱۵	فصل ۲ (درس ۴) و فصل ۳ (درس های ۱ و ۲)
۲	علوم و فنون ادبی	۲۰	درس های ۷ تا ۱۰
۳	عربی	۱۵	درس های ۷ تا ۱۰
۴	تاریخ اسلام	۱۰	درس های ۷ تا ۱۰
۵	جغرافیا	۱۰	درس های ۶ تا ۸
۶	جامعه شناسی	۱۰	درس های ۸ تا ۱۱
۷	منطق	۱۰	درس های ۶ تا ۸

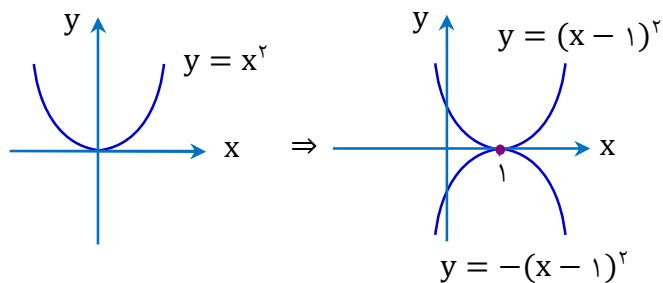

۱. نمودار تابع درجه دوم به معادله $y = -(x - 1)^2 + 3$ کدام گزینه است؟

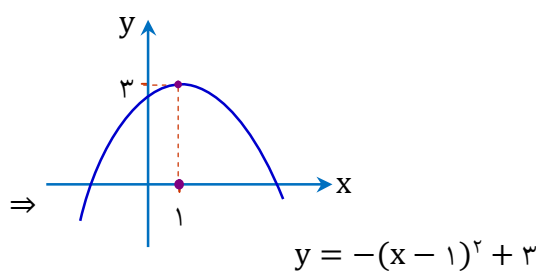
پاسخ

۱ به کمک انتقال مرحله به مرحله، شکل را رسم می کنیم:

فیلم پاسخ

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

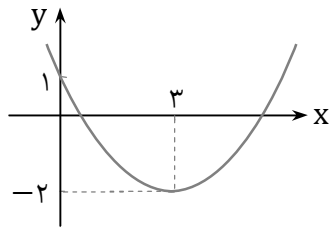
زیرواحد یادگیری

ترسیم تابع درجه ۲ (انتقال)

حیطه شناختی

مقدماتی

۲. اگر معادله $f(x) = ax^2 - bx + 1$ معادله سهمی زیر باشد،
حاصل $a + b$ برابر با کدام گزینه است؟

- ۱ $\frac{7}{3}$
۲ $\frac{4}{3}$
۳ $\frac{5}{3}$
۴ $\frac{2}{3}$

۱

پاسخ

$$(3, -2) \in f \Rightarrow -2 = 9a - 3b + 1$$

$$\Rightarrow 9a - 3b = -3 \Rightarrow 3a - b = -1$$

$$(0, 1) \in f \Rightarrow 1 = 0 - 0 + 1$$

$$x_S = \frac{-b}{2a} \Rightarrow \frac{b}{2a} = 3 \Rightarrow b = 6a$$

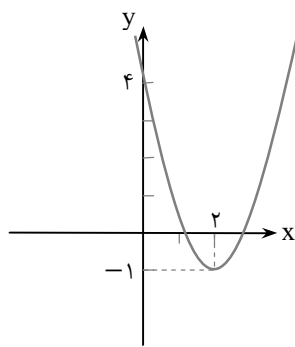
$$\begin{cases} 3a - b = -1 \\ b = 6a \end{cases} \Rightarrow 3a - 6a = -1 \Rightarrow -3a = -1$$

$$\Rightarrow a = \frac{1}{3}, b = 6\left(\frac{1}{3}\right) = 2$$

$$a + b = \frac{1}{3} + 2 = \frac{7}{3}$$

فیلم پاسخ

۳ معادله سهمی که نمودار آن به شکل روبه‌رو می‌باشد، کدام است؟

۱ $y = 5x^2 - 8x - 4$

۲ $y = 5x^2 - 4x + 4$

۳ $y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4$

۴ $y = -\frac{5}{4}x^2 + 5x + 4$

پاسخ

۳ معادله یک سهمی در حالت کلی به صورت $y - \beta = a(x - \alpha)^2$ است که در آن رأس سهمی است. در شکل مسأله رأس سهمی $(2, -1)$ است پس: $y + 1 = a(x - 2)^2$ از طرفی نمودار سهمی از نقطه $(0, 4)$ می‌گذرد پس مختصات این نقطه در معادله سهمی صدق می‌کند داریم:

$$y + 1 = a(x - 2)^2 \xrightarrow{x=0, y=4} 4 + 1 = a(0 - 2)^2$$

$$\Rightarrow 5 = 4a \Rightarrow a = \frac{5}{4}$$

$$\text{معادله سهمی: } y + 1 = \frac{5}{4}(x - 2)^2$$

$$y + 1 = \frac{5}{4}(x^2 - 4x + 4)$$

$$y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

ترسیم تابع درجه ۲ (انتقال)

حیطه شناختی

پیشرفته

۴. نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{4}x^2$ را ۳ واحد به سمت راست و $1/5$ واحد به سمت پایین انتقال می‌دهیم. معادله منحنی جدید کدام است؟

$$y = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3 \quad \textcircled{۱}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 + 3x - 3 \quad \textcircled{۲}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 - 3x - 3 \quad \textcircled{۳}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 + 3x + 3 \quad \textcircled{۴}$$

پاسخ

۱

میدانید

در انتقال افقی $f(x - k)$ با فرض $k > 0$ نمودار k واحد به سمت راست حرکت می‌کند و در انتقال قائم $f(x) + k$ نمودار k واحد بالا می‌رود.

پس:

$$\begin{aligned} f(x) &= \frac{1}{4}(x - 3)^2 - 1/5 \\ &= \frac{1}{4}(x^2 - 6x + 9) - 1/5 = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3 \end{aligned}$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

سؤالات ترکیبی

حیطه شناختی

مقدماتی

۵ نمودار سهمی $f(x) = -\frac{1}{4}(x+1)^2 + 2$ محور x ها را در

کدام نقاط قطع می کند؟

۱ در هیچ نقطه ای قطع نمی کند.

۲ در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$

۳ در نقاط $(0, \frac{3}{4})$ و $(0, -\frac{3}{4})$

۴ در نقاط $(-1, 0)$ و $(3, 0)$

پاسخ

۲

$$f(x) = 0 \Rightarrow -\frac{1}{4}(x+1)^2 + 2 = 0$$

$$\Rightarrow -\frac{1}{4}(x+1)^2 = -2$$

$$(x+1)^2 = 4 \Rightarrow x+1 = \pm 2 \Rightarrow \begin{cases} x = 1 \\ x = -3 \end{cases}$$

نمودار سهمی محور x ها را در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$ قطع می کند.

فیلم پاسخ

آزمون هماهنگ ۷ دهم معارف

۶ در یک گلخانه، اگر با فاصله یکسان ۳۰ بوته گوجه‌فرنگی کاشته شود، به طور متوسط از هر بوته ۸ کیلوگرم محصول به دست می‌آید. به ازای هر بوته اضافه $\frac{1}{5}$ کیلوگرم از میانگین محصول بوته‌ها کاسته می‌شود. در این صورت بیشترین محصول برداشتی کدام است؟

۱) ۲۳۵

۲) ۲۴۵

۳) ۲۴۰

۴) ۲۳۰

پاسخ

۲

محصول یک بوته $\times$ تعداد بوته = محصول کل

$$\text{میزان محصول} = (30 + x) \left(8 - \frac{x}{5} \right)$$

$$\text{میزان محصول} = 240 - 6x + 8x - \frac{x^2}{5}$$

$$\text{تابع برداشت محصول} = \frac{-x^2}{5} + 2x + 240$$

ماکزیمم تعداد بوته‌های اضافه شده:

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-2}{2(-\frac{1}{5})} = 5$$

$$\text{ماکزیمم برداشت} = (30 + 5) \left(8 - \frac{5}{5} \right) = 35 \times 7 = 245$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

کاربرد سهمی در مسائل

حیطه شناختی

مقدماتی

۷. تابع درآمد و هزینه کل در یک کارگاه تولیدی، به ترتیب $R(x) = x^2 + 2x$ و $C(x) = 4x^2 + x - 140$ به ازای x واحد کالا می باشد. در نقطه سربه سر، مقدار درآمد چقدر است؟

۱) ۵۳

۲) ۶۰

۳) ۶۳

۴) ۶۹

پاسخ

۳. در نقطه سربه سر، درآمد و هزینه برابر می شوند.

$$C(x) = R(x)$$

$$4x^2 + x - 140 = x^2 + 2x \Rightarrow 3x^2 - x - 140 = 0$$

$$x = \frac{1 \pm \sqrt{1681}}{2 \times 3} = \frac{1 \pm 41}{6} \Rightarrow \begin{cases} x = -\frac{40}{6} & \text{غیر قابل قبول} \\ x = 7 & \text{قابل قبول} \end{cases}$$

$$\text{درآمد در نقطه سربه سر} = R(7) = 7^2 + 2(7) = 49 + 14 = 63$$

فیلم پاسخ

۸. در شانزدهمین جشنواره خوارزمی، تعداد دانشجویان شرکت کننده و نام دانشگاه محل تحصیلشان چه نوع متغیرهایی هستند؟

- ① کمی نسبتی - کیفی ترتیبی
- ② کمی فاصله‌ای - کیفی اسمی
- ③ کمی فاصله‌ای - کیفی ترتیبی
- ④ کمی نسبتی - کیفی اسمی

پاسخ

④ تعداد دانشجویان ← کمی نسبتی

نام دانشگاه ← کیفی اسمی

میدانید

انواع متغیر عبارتند از:

فاصله‌ای	}	کمی	}	انواع متغیر عبارتند از:
نسبتی				
اسمی	}	کیفی		
ترتیبی				

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده‌ها

زیرواحد یادگیری

متغیر و انواع آن

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۹. کدام گزینه درست است؟

- ۱) مصاحبه زمانی استفاده می‌شود که آمارگیر اطلاعات کافی از همه پاسخ‌های ممکن را ندارد.
- ۲) مرکز آمار ایران هر ۵ سال یک‌بار اطلاعات همه خانوارها را جمع‌آوری می‌کند.
- ۳) دادگان، اطلاعاتی است که در لحظه پس از پرسش‌نامه ثبت می‌شود.
- ۴) اندازه‌گیری وزن محصولات باغ، به روش پرسش‌نامه تعیین می‌گردد.

پاسخ

۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: مرکز آمار ایران هر ۱۰ سال یک‌بار با استفاده از پرسش‌نامه، اطلاعات همه خانوارهای ساکن در ایران را جمع‌آوری می‌کند.
- گزینه «۳»: دادگان‌ها شامل مجموعه‌ای از اطلاعات ذخیره شده‌اند.
- گزینه «۴»: اندازه‌گیری وزن محصولات یک باغ، به روش مشاهده تعیین می‌گردد.

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده‌ها

زیرواحد یادگیری

روش‌های گردآوری اطلاعات

حیطه شناختی

مقدماتی

۱۰. به مشخصه عددی که توصیف کننده جنبه خاصی از نمونه است

چه می گویند؟

① پارامتر جامعه

② آماره نمونه

③ متغیر

④ آمار

② مطابق با تعریف کتاب، مورد دوم صحیح است.

پاسخ

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۳: کار با داده های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده ها

زیرواحد یادگیری

پارامتر و آماره

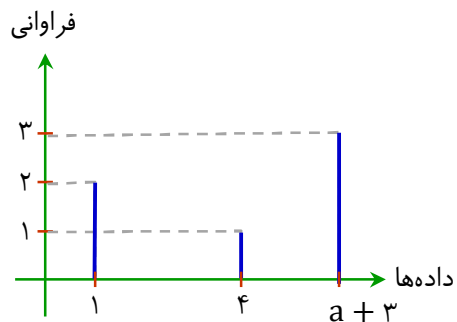
حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۱. در جدول زیر، میانگین داده‌ها برابر ۶ است. مقدار $4a$ کدام است؟

۹ (۱)

۳۶ (۲)

۲۸ (۳)

۱۶ (۴)

۳

پاسخ

$$\bar{x} = \frac{1 \times 2 + 4 \times 1 + 3(a+3)}{2+1+3} = 6$$

$$\Rightarrow 36 = 2 + 4 + 3a + 9$$

$$\Rightarrow a = 7$$

$$\Rightarrow 4a = 28$$

ریاضی و آمار (۱)

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری
درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری
حل مسائل مختلف مربوط به میانگین

حیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۲. اگر میانگین ده داده آماری به صورت

$-2x_1 + 3, -2x_2 + 3, \dots, -2x_{10} + 3$ عدد -31 باشد

میانگین داده‌های $3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}$ کدام گزینه است؟

۱) ۱۷

۲) ۵۱

۳) -34

۴) -17

پاسخ

۲

$$x_1, x_2, \dots, x_{10} \Rightarrow \bar{x} = a$$

$$\text{میانگین } (-2x_1 + 3, \dots, -2x_{10} + 3) = -2a + 3 = -31$$

$$\Rightarrow -2a = -34$$

$$\Rightarrow a = 17$$

$$\text{میانگین } (3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}) = 3 \times a = 3 \times 17 = 51$$

فیلم پاسخ

۱۳. در داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_{11}$ که به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب شده‌اند، داده ششم عدد ۸ است. اختلاف میانه داده‌های $3x_1 + 2, 3x_2 + 2, \dots, 3x_{11} + 2$ از میانه داده‌های $x_1, \dots, x_{11}$ برابر کدام است؟

۱) ۱۶

۲) ۱۸

۳) -۱۶

۴) -۱۸

پاسخ

۴. تعداد داده‌ها فرد است پس میانه برابر داده وسط است.

$$x_1, x_2, \dots, x_{11} \Rightarrow \text{میانه داده‌های اولیه} = x_6 = 8$$

$$3x_1 + 2, \dots, 3x_{11} + 2$$

$$\Rightarrow \text{میانه داده‌های جدید} = 3x_6 + 2 = 3(8) + 2 = 26$$

$$\Rightarrow \text{اختلاف} = 8 - 26 = -18$$

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

حل مسائل مختلف مربوط به میانه

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴. قدرمطلق اختلاف عدد میانه و مُد در داده‌های زیر کدام گزینه است؟

داده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
فراوانی	۱	۸	۴	۳	۴	۵	۱	۲

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۲

پاسخ

$$\text{مد} = ۲$$

$$n = ۲۸ \text{ (تعداد داده‌ها)}$$

(برای پیدا کردن میانه داده چهاردهم و پانزدهم را جمع می‌کنیم و با نصف کردن حاصل به میانه می‌رسیم.)

$$\text{میانه} = \frac{a_{14} + a_{15}}{۲}$$

$$a_{14} = ۴$$

$$a_{15} = ۴$$

$$\text{میانه} = ۴$$

$$\Rightarrow \text{اختلاف} = ۴ - ۲ = ۲$$

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

معرفی میانه

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۵. میانگین ۱۰ عدد ۱۵ شده است. یک عدد را کنار گذاشتیم و میانگین ۹ عدد باقیمانده ۱۲ شد. عددی که حذف کردیم کدام است؟

۴۱ ①

۴۲ ②

۴۰ ③

۳۲ ④

۲

$$\bar{X} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \Rightarrow \text{بار اول}$$

$$15 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_{10} = 150$$

$$\bar{X} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_9}{9} \Rightarrow \text{بار دوم}$$

$$12 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_9}{9} \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_9 = 108$$

$$x_{10} = 150 - 108 = 42$$

پاسخ

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

حل مسائل مختلف مربوط به میانگین

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۶. کدام گزینه در تقسیم‌بندی سبک از دیدگاه ارسطو نادرست است؟

- ① براساس موضوع و نوع: عرفانی، حماسی
- ② به تناسب محیط جغرافیایی: آذربایجانی، خراسانی
- ③ براساس هدف: علمی، فلسفی
- ④ به تناسب مخاطب: عامیانه، عالمانه

③ براساس هدف: سبک تعلیمی، سبک فکاهی

پاسخ

علوم و فنون ادبی (۱)

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۱۷. بر اساس تقسیم‌بندی بهار برای نثر فارسی، کدام گزینه غلط است؟

① دوره سامانی (۳۰۰ تا ۴۵۰ ه. ق)

② دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر مصنوع (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)

③ دوره بازگشت ادبی (۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه. ق)

④ دوره ساده‌نویسی (۱۳۰۰ ه. ق تا امروز)

پاسخ

② دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر فنی (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)

دوره سبک عراقی، نثر مصنوع (۶۰۰ تا ۱۲۰۰ ه. ق)

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۱۸. کدام ویژگی از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی محسوب نمی‌شود؟

۱) قالب عمده شعر این دوره قصیده است و قالب غزل نیز در اواخر

این دوره رشد می‌یابد.

۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.

۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.

۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه عقلی و انتزاعی بهره گرفته می‌شود.

پاسخ

۴. در شعر سبک خراسانی، در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه

حسی بهره گرفته می‌شود.

فیلم پاسخ

۱۹. از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی سادگی زبان شعر است؛ این ویژگی در کدام بیت مشهود است؟

- ۱) من ندانم که عاشقی چه بلاست
هر بلایی که هست عاشق راست
- ۲) میدان مهر او نه به کام سمند ماست
درع وفای او نه به بالای پست ماست
- ۳) شهادت گفتن آن باشد که هم ز اول درآشامی
همه دریای هستی را بدان حرف نهنگ آسا
- ۴) عافیت را سر بزن بهر کمال عشق را
عاقبت را دم بزن بهر جمال راه را

پاسخ

۱) شاعر در بیت گزینه «۱» با زبانی ساده، عشق و عاشقی را همراه با بلا و سختی می‌داند.
در گزینه «۲» با به کار بردن تشبیهاتی همچون «میدان مهر، درع وفا» و همچنین با به کار بردن استعاره «کام سمند» در پی آن است که بگوید معشوق، عاشق را لایق و سزاوار خود نمی‌داند.
در گزینه «۳» شاعر شرط شهادتین را در این می‌داند که حرف (لا) را با تمام وجود بیان کند و هر چیزی جز خدا را نفی کند.
در گزینه «۴» برای رسیدن به کمال عشق و رسیدن به جمال، عاشق باید از عاقبت‌اندیشی و طلب عافیت جدا شود.

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

زیر واحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۲۰. در همه ابیات ویژگی‌های فکری سبک خراسانی مشهود است؛
به جز .....

- ۱) نگر به لاله و طبع بهار رنگ‌پذیر
یکی به رنگ عقیق و دگر به بوی عییر
- ۲) مشک با زلف سیاهش نه سیاه است و نه خوش
سرو با قد بلندش نه بلند است و نه راست
- ۳) چو وقت باده بود باده گیر و باده گسار
چو وقت بوسه بود بوسه بخش و بوسه ستان
- ۴) بحری است عشق و عقل از او بر کناره‌ای
کار کنارگی نبود جز نظاره‌ای

پاسخ

۴. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: توصیف طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
گزینه «۲»: معشوق عمدتاً زمینی است.
گزینه «۳»: روح شادی، نشاط و خوش‌باشی غلبه دارد.
گزینه «۴»: پیچیدگی عرفانی (حقیر بودن عقل در برابر عشق) در این بیت وجود دارد که از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی نیست.

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و
خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک
خراسانی)

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۲۱. کدام گزینه از نتایج روی آوردن شاعران به تصوّف و عرفان نیست؟

- ۱ خانقاه‌ها، پشتیبان شعر فارسی گشتند.
- ۲ موضوعات شعر، گسترش یافت.
- ۳ قدرت عواطف و عمق اندیشه‌های شاعران افزایش یافت.
- ۴ زبان شعر، پیچیده و دشوارتر شد.

پاسخ

۴ با خروج شعر از دربارها و ورود آن به خانقاه‌ها دامنه موضوعات آن، گسترش یافت و بر سادگی بیان، قدرت عواطف، عمق افکار و اندیشه‌هایی که موضوع شعر پارسی بود، افزوده شد و خانقاه‌ها در شمار پشتیبانان و پناهگاه‌های شعر فارسی درآمدند.

فیلم پاسخ

۲۲. کدام گزینه، درباره شعر نیمه دوم قرن ششم، صحیح نیست؟

- ۱) سنایی و انوری تحوّل بزرگی در غزل ایجاد کردند.
- ۲) خاقانی و نظامی از شاعران معروف آذربایجان بودند.
- ۳) شعر این دوره از نظر سبک گویندگی و موضوع تنوع یافت.
- ۴) تمامی شاعران این دوره در مدح شاهان و بزرگان، افراط می کردند.

۴. برخی از شاعران این دوره از مدح شاهان و انتساب به دربارها پرهیز می کردند.

پاسخ

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده های پنجم و ششم و ویژگی های سبکی آن

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۲۳. کدام ویژگی در متن زیر، که به سبک نثر سده‌های پنجم و ششم است، کاربرد ندارد؟

«بازرگانی بود بسیارمال و او را فرزندان در رسیدند و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر، موعظت و ملامت ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان، اهل دنیا، جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ اما آن سه که طالب آند، فراخی معیشت است و رفعت منزلت و رسیدن به ثواب آخرت...»

۱ حذف افعال به قرینه

۲ رواج نثر داستانی

۳ بهره‌گیری کمتر از لغات عربی

۴ حرکت متن به سوی دشواری

پاسخ

۳ کاربرد واژه‌های عربی زیاد است: موعظت، ملامت، اسراف، اعراض، کسب، حرفت، رتبت و ...

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۲۴. نوع نثر در کدام عبارت موزون نیست؟

- ① جمال ظاهر آرایش خلق است و صورت زیبا، جمال باطن کمال خلق است و سیرت نیکو.
- ② الهی به هر صفت که هستم بر خواست تو موقوفم و به هر نام که مرا خوانند به بندگی تو معروفم.
- ③ هر که از شعاع عقل غریزی بهره‌مند شد و استماع سخن ناصحان را شعار ساخت، اقبال او چون سایه چاه پایدار باشد.
- ④ تو دوختی درپوشیدم و آنچه در جام ریختی نوشیدم، هیچ نیامد از آنچه می‌کوشیدم.

پاسخ

- ③ عبارت گزینه «۳» نثر موزون نیست چون از آرایه سجع بهره گرفته نشده است.
- عبارت گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» موزون است، زیرا آمیخته به سجع است.

فیلم پاسخ

۲۵. چند اثر از آثار زیر مربوط به سده‌های پنجم و ششم است؟
 «تاریخ بلعمی - چهارمقاله نظامی عروضی - کلیله و دمنه -
 مقامات حمیدی - کشف الاسرار»

۱ یک

۲ دو

۳ سه

۴ چهار

۴. تنها کتاب «تاریخ بلعمی» مربوط به قرن چهارم است.

پاسخ

علوم و فنون ادبی (۱)

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

قربانیت معنایی

پیشرفته

۲۶. مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) نوش کن جام شراب یک منی
تا بدان بیخ غم از دل بر کنی
- ۲) غرض خوش باش و خرم باش جاوید
نشاط اندوز و بی غم باش جاوید
- ۳) باز جهان خرم و خوش یافتیم
زی (سوی) سمن و سوسن بشتافتیم
- ۴) همه بر دیگران قسمت مکن غم
از آن چیزی برای من نگه‌دار

پاسخ

۴ به معنی ابیات توجه کنیم:

- گزینۀ «۱»: شراب فراوان بنوش تا غم را کلاً نابود کنی ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۲»: همیشه خوش و خرم باش ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۳»: دوباره جهان را خرم و خوش دیدم و سوی گل‌ها با سرعت رفتم ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۴»: همه غم را بین دیگران تقسیم نکن چیزی از غم برای من هم نگه‌دار ♦ غم‌گرایی

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۸: وزن شعر فارسی

وزن و قافیه

پیشرفته

۲۷. تقطیع هجایی کدام گزینه در مقابل آن نادرست است؟

① جانم مسوز دانی بر من گران برآید ♦ U - U - - - U - U - -

② نصیحتی کنمت یاد گیر و در عمل آر ♦ - U - - U U - U - U

③ آن کس است اهل بشارت که اشارت داند ♦ - - U U - - U - U

④ چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن ♦ - - U - - U U

- U - U - U U

پاسخ

۴. تقطیع هجایی گزینه «۴»:

چ خُ شَس ت دَر فِ را قی هَ مِ عُم ر صَب ر کَر دَن

- - U - U - U U - - U - U - U U

فیلم پاسخ

۲۸. در کدام گزینه حذف همزه بیشتری صورت گرفته است؟

۱) دست از طلب ندارم تا کام من برآید

یا تن رسد به جانان یا جان ز تن درآید

۲) دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین

به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

۳) خدایا عشق درمانی به غیر از مرگ می‌خواهد

که من می‌میرم از این درد و درمانی نمی‌بینم

۴) چو آشامیدم این پیمانه را پاک

در افتادم ز مستی بر سر خاک

پاسخ

۱) گزینه «۱»:

دَس [تَر] طَ لَبَ نَ دَا رَمَ تَا کَا مَ مَن بَ [رَا] یَد
یا تَن رِ سَدَ بَ جَا نَانِ یا جَانِ زِ تَن دَ [رَا] یَد

گزینه «۲»:

دِ لَ [گَر] خُ دَا شِ نَا سِ هَمَ دَر رُ خَ عَ لِ بَیْن
بَ عَ لِ شِ نَا خَ تَمَ مَن بَ خُ دَا قَ سَمَ خُ دَا رَا
گزینه «۳»:

خُ دَا یَا عِشْ قَ دَر مَ ا نِی بَ غِی [رَز] مَر گَ مِی خَا هَد
کِ مَن مِی مِی رَ [مَز] اِیْن دَر دُ دَر مَ ا نِی مِی بِی نَم
گزینه «۴»:

چُ آ شَا مِی دَ [مِیْن] پِی مَ ا نِ رَا پَاک
دَ [رُف] تَا دَمَ زِ مَسَ تِی بَر سَ رِ خَاک

فیلم پاسخ

۲۹. در بیت زیر، به ترتیب، چند هجای کوتاه و چند هجای کشیده وجود دارد؟

«صبری چون ز حد بگذشت کاری رو نمی آرد

که دارو کهنه چون گردید بی تأثیر می گردد»

۱) چهار - سه

۲) چهار - دو

۳) پنج - چهار

۴) پنج - سه

پاسخ

۴ بررسی بیت:

ص (بو ری چُن ز) حَـد بُـگَـ دَـشـت کـا رِی رِو (نِ) مِی آ رَد
 - - - U - - - U - - - U - - - U
 ک (دا رِو کُـهـ (نِ) چُن گَر دِید بی تَأ ثِیر مِی گَر دَد
 - - - U - - - U - - - U - - - U

* پنج هجای کوتاه و سه هجای کشیده

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۸: وزن شعر فارسی

زیر واحد یادگیری

وزن و قافیه

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۳۰ کدام یک از گزینه‌های زیر، از نظر نشانه‌های هجایی با مصراع «بشارت ده بشارت ده به محبوسان جسمانی» یکسان است؟

- ۱ طالع اگر مدد دهد دامنش آورم به کف
- ۲ دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
- ۳ دی بر سرم تاج زری بنهاده است آن دلبرم
- ۴ اگر مانند رخسارت گلی در بوستانستی

پاسخ

۴ نشانه‌های هجایی مصراع سؤال و گزینه «۴»:

U / - - - U / - - - U / - - - U / - - - (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

(مفاعیلن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

U - U / - U U - / - U - U / - U U - (مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن)

(مفاعیلن)

گزینه «۲»:

U U / - - U U / - - U U / - - U U / - - (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

گزینه «۳»:

U - - / - U - - / - U - - / - U - - (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

(مستفعلن مستفعلن)

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۸: وزن شعر فارسی

زیرواحد یادگیری

وزن و قافیه

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۹: موازنه و ترصیع

آرایه‌های ادبی

پیشرفته

۳۱. کدام بیت «موازنه» دارد؟

- ۱) تا نَفَس داری دلا! فریاد کن
بستگان سینه را آزاد کن
- ۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟
چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟
- ۳) چرا پروانگان را پَر شکسته است؟
چرا هر گوشه گردِ غم نشسته است؟
- ۴) بالب دمساز خود جفت آمدم
گفتنی بشنو که در گفت آمدم

پاسخ

- ۲ فقط در گزینه «۲» واژه‌ها در دو مصراع، دو به دو سجع متوازن
یا متوازی دارند: مطرب، ساقی: متوازن / نمی‌خواند، نمی‌گوید:
متوازی / سرودی، درودی: متوازی

فیلم پاسخ

۳۲. «موازنه» و «ترصیع» به ترتیب در کدام بیت‌ها به کار رفته است؟

الف) بوستانی است صدر تو ز نعیم

آسمانی است قدر تو ز جلال

ب) اَمَل گوید که آمد رهبر من

اجل گوید که آمد خنجر من

پ) گر تو فصیحی همه مناقب او گوی

ور تو دبیری همه مدایح او خوان

ت) چه می‌خواهند از این محمل کشیدن

چه می‌جویند از این منزل بریدن

۱) الف، پ) - (ب، ت)

۲) پ، ت) - (الف، ب)

۳) الف، ت) - (ب، پ)

۴) ب، پ) - (الف، ت)

پاسخ

۱. بیت‌های «الف» و «پ» به علت داشتن هر دو نوع سجع متوازی

و متوازن، موازنه دارند.

در بیت‌های «ب» و «ت» همه سجع‌ها متوازی است، بنابراین ترصیع دارند.

فیلم پاسخ

۳۳. شاعر در کدام گزینه از آرایه «ترصیع» بهره برده است؟

- ۱) بی یاد توام نفس نیاید
با یاد تو یاد کس نیاید
- ۲) هم قصّه نانموده دانی
هم نامه نانوشته خوانی
- ۳) از ظلمت خود رهایی ام ده
با نور خود آشنایی ام ده
- ۴) جبریل مقیم آستانات
افلاک حریم بارگاهت

پاسخ

۲ فقط در بیت گزینه «۲» همه کلمات دو مصراع دوبه دو با هم سجع متوازی ساخته اند. در بقیه گزینه ها این تناسب برقرار نیست.

گزینه «۲»:	هم	قصّه	نانموده	دانی
	↓	↓	↓	↓
	هم	نامه	نانوشته	خوانی

دقت کنید در گزینه «۴» آرایه موازنه به کار رفته است:

(جبریل، افلاک ♦ متوازن / مقیم، حریم - آستانات، بارگاهت ♦ متوازی)

جبریل	مقیم	آستانات
↓	↓	↓
افلاک	حریم	بارگاهت

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۹: موازنه و ترصیع

زیر واحد یادگیری

آرایه های ادبی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

قرابت معنایی

پیشرفته

۳۴. مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) مهتری گر به کام شیر در است
شو خطر کن ز کام شیر بجوی
- ۲) کسی به گردن مقصود دست حلقه کند
که پیش تیر بلاها سپر تواند بود
- ۳) سر فرازد چو نیزه هر مردی
که میان جنگ را چو نیزه ببست
- ۴) در ره عشق از آن سوی فنا صد خطر است
تا نگویی که چو عمرم به سر آمد رستم

پاسخ

- ۴) مفهوم مشترک گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: لازمه رسیدن به بزرگی و هدف، خطر کردن و سختی کشیدن است.
مفهوم گزینه «۴»: سختی‌های راه عشق

فیلم پاسخ

۳۵. مفهوم بیت «هر که تأمل نکند در جواب/ بیشتر آید سخنش ناصواب» در چند بیت تکرار شده است؟
 الف) نباید سخن گفت ناساخته
 نشاید بریدن نینداخته
 ب) ای زبان هم گنج بی پایان تویی
 ای زبان هم رنج بی درمان تویی
 ج) سخن کاو از سر اندیشه ناید
 نوشتن را و گفتن را نشاید
 د) عالمی را یک سخن ویران کند
 روبه‌بان مرده را شیران کند
 ه) اوّل اندیشه وانگهی گفتار
 پای‌بست آمده‌ست پس دیوار

① سه

② چهار

③ پنج

④ شش

پاسخ

① سه بیت (الف، ج، ه) از ابیات ذکر شده به تأمل و اندیشیدن و سپس سخن گفتن اشاره دارد.
 مفهوم کلیدی بیت‌های «ب» و «د»: تأکید بر سود و زیان سخن گفتن و اینکه گاه زبان می‌تواند همچون شمشیری برنده و نابودکننده باشد و گاه نیز سبب تعالی و کمال و اثربخشی است.

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۹: موازنه و ترصیع

زیرواحد یادگیری

قرابت معنایی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۳۶. عَيِّنِ الْأَنْسَبَ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ:

﴿وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَ إِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا﴾:

- ① و انسان گفت: آیا اگر بمیرم، زنده خارج خواهم شد؟
- ② و آدمی می گفت: آیا زمانی که مُردم، زنده بیرون آورده می شوم؟
- ③ و انسان می گوید: آیا هر وقت مُردم، قطعاً زنده بیرون آورده خواهم شد؟
- ④ و انسان می گوید: آیا وقتی می میرم، بدون شک زنده بیرون خواهم آمد؟

پاسخ

③ «يقول: می گوید»؛ (ردّ گزینه های «۱» و «۲»؛ «مِتُّ: مُردم» (ماضی

است نه مضارع)؛ (ردّ گزینه های «۱» و «۴»؛ «سَوْفَ أُخْرَجُ: خارج

خواهم شد» (مجهول باب افعال است. رد سایر گزینه ها)، «حَيًّا: زنده»

نکته

«لَ» در «لَسَوْفَ أُخْرَجُ» برای تأکید آمده است.

فیلم پاسخ

۳۷. عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ:

«سَمِعَ الْخَفَّاشُ يَفُوقُ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَاتِ مَرَّاتٍ رَغْمَ قَلَّةِ وَزْنِهِ وَ
هُوَ مِنَ اللَّبُونِيَّاتِ الَّتِي تُرْضِعُ صِغَارَهَا!»:

- ① با وجود این که وزن خفاش کم است، اما ده برابر انسان می شنود و از حیوان های پستانداری است که به بچه های کوچک خود شیر می دهد!
- ② شنوایی خفاش علی رغم کمی وزنش، ده ها برابر شنوایی انسان است و او از پستاندارانی است که به بچه هایش شیر می دهد!
- ③ شنوایی خفاش با وجود کم بودن وزنش، به ده برابر شنوایی انسان می رسد، و آن از پستانداران شیرده به جوجه های خود است!
- ④ حس شنوایی خفاش ده ها برابر بالاتر از انسان می باشد و با وجود اینکه جسمی کوچک دارد اما او پستاندار است و به بچه هایش شیر می دهد!

پاسخ

② «سَمِعَ: شنوایی» فعل نیست اما در گزینه «۱» به اشتباه به شکل فعل مضارع ترجمه شده است. / «تُرْضِعُ: شیر می دهد» فعل است اما در گزینه «۳» به شکل اسم «شیرده» ترجمه شده، ضمن اینکه «هُوَ مِنَ اللَّبُونِيَّاتِ الَّتِي: او از پستاندارانی است که» در گزینه «۴» نادرست ترجمه شده است.

فیلم پاسخ

۳۸. عَيْنِ الْأَصْحَ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ:

«مِنَ الرَّائِعِ جَدًّا لِنَعْلَمَ أَنَّ بَعْدَ تَعَرُّفِ الْإِيرَانِيِّينَ عَلَى الشَّعْرِ الْعَرَبِيِّ
بَدَأَتْ مُحَاوَلَاتِ الْكِتَابِ الْآخَرِينَ لِفَهْمِهِ!»: بسیار جالب است که

.....

- ① بدانیم که بعد از آشنایی ایرانیان با شعر عربی، تلاش‌های نویسندگان دیگر برای فهم آن آغاز شد!
- ② آگاه باشیم، بعد از اینکه ایرانی‌ها شعر عربی را شناختند، کوشش دیگر نویسندگان، جهت فهم آن آغاز شده بود!
- ③ بدانیم که بعد از آشنایی ایرانیان با شعر عرب، تلاش‌های دیگر نویسندگان برای فهم آن شروع شد!
- ④ بیاموزیم که بعد از آشنایی ایرانی‌ها با شعر عربی، تلاش‌های نویسندگان دیگر برای فهم آن آغاز شده بود!

پاسخ

- ① «لِنَعْلَمَ: تا بدانیم» (رد گزینه «۴») / «تَعَرُّفَ: شناختن، آشنایی» مصدر است، نه فعل؛ لذا گزینه «۲» که آن را فعل ترجمه کرده، نادرست است. «الشَّعْرُ الْعَرَبِيّ: شعر عربی» (رد گزینه «۳»)

فیلم پاسخ

۳۹. عین الأنسب فی الجواب للترجمة:

«تُعاني بلادنا من أزمة المياه فإن نُهدرها و لم ندخرها يمكن أن
نصاب بجفافٍ يستغرق عدّة سنين!»:

① کشور ما از بحران آبها رنج می‌برد و اگر در مصرف آب و در
ذخیره آنها صرفه جویی نکنیم، ممکن است دچار خشکسالی‌ای
شویم و سال‌ها طول بکشد!

② کشورمان، از بحران بی‌آبی رنج می‌برد، پس چنانچه آب‌ها را هدر
دهیم و ذخیره نکنیم، ممکن است به خشکسالی دچار شویم که
سال‌ها طول می‌کشد!

③ کشور ما از بحران آب رنج می‌برد و اگر آن را هدر دهیم و
ذخیره‌اش نکنیم، امکان دارد که به خشکسالی‌ای دچار شویم که
چندین سال به طول بینجامد!

④ کشور ما از بحران آب‌ها در رنج است، پس اگر آن را هدر دهیم و
ذخیره نکنیم، احتمالاً به خشکسالی دچار شویم و چند سال طول بکشد!

پاسخ

③ «أزمة المياه: بحران آب» (رد گزینه «۲») / «لم ندخر: ذخیره
نکنیم» (رد گزینه «۱») / «جفاف يستغرق: خشکسالی‌ای که طول
بکشد (به طول بینجامد)» (رد گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»)

فیلم پاسخ

۴۰. عَيْنُ الْخَطَا فِي التَّرْجَمَةِ:

- ① مُنْشَدُو الْمَلَمَّعَاتِ شِعْرَاءُ أَنْشَدُوا أَشْعَاراً فِي ثَوْبٍ بَدِيعٍ: ملَمَّع سرایان، شاعرانی هستند که شعرهایی را در لباسی نو سروده‌اند!
- ② اتَّصَلُوا بِمُشْرِفِ الْفُنْدُقِ لِرَفْعِ نَوَاقِصِ الْحُجَرَةِ: برای رفع نواقص اتاق، با مدیر داخلی هتل تماس بگیرید!
- ③ لَمَّا صَغَرْتُ قُرْبَ مَنْنِي دَلْفِينٌ يَقْفِزُ قُرْبِي فَرِحاً: وقتی سوت زد، دلفینی به من نزدیک شد که باخوشحالی نزدیک من می‌پرید!
- ④ جَهَلْنَا بِالْأَسَالِيبِ الصَّحِيحَةِ يَسَبِّبُ أَنْ يَرْتَفِعَ إِسْتِهْلَاكُ الْمَاءِ: عدم آگاهی ما از روش‌های صحیح، سبب افزایش مصرف آب می‌شود!

④ «يُسَبِّبُ أَنْ يَرْتَفِعَ: سبب می‌شود که بالا برود»

پاسخ

عربی، زبان قرآن (۱) معارف

فصل
الدرس العاشر

واحد یادگیری

«و جعلنا من الماء كلّ شيءٍ حيٍّ» / اسم
التّفصيل و اسم المكان و اسم الزّمان و اسم
الألة / مع الطّبيب

زیرواحد یادگیری
ترجمه و تعریبحیطه شناختی
پیشرفته

فیلم پاسخ

۴۱. عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيبِ: «وَقَتِي جَرِيَانِ بَرَقٍ قَطَعَ مِي شُود، هَر

مَكَانِي رَا دَر تَارِيكِي غَرَق مِي كَنْد!»:

- ① إِذَا انْقَطَعَ التِّيَّارُ الْكَهْرَبَاءِيُّ يُغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ!
- ② عِنْدَمَا يَنْقَطِعُ تِيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ يُغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظَّلَامِ!
- ③ حِينَمَا قُطِعَ تِيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ، يَغْرَقُ كُلُّ مَكَانٍ فِي الظُّلُمَاتِ!
- ④ عِنْدَ انْقِطَاعِ تِيَّارِ الْكَهْرَبَاءِ، يَغْرَقُ كُلُّ الْأَمَكْنَةِ فِي الظَّلَامِ!

پاسخ

② «جریان برق: تيار الكهرباء» (ردّ گزینه «۱») / «الظلام: تاریکی»

(ردّ گزینه «۳») / «هر مکانی: كل مكان» (ردّ گزینه «۴») / «غرق

می کند: يُغْرَقُ» (ردّ گزینه های «۳» و «۴»)

فیلم پاسخ

۴۲

اقرأ النصّ التّالي ثمّ أجب عن الأسئلة بما يناسب النصّ:

إحدى شعراء إيران الّذي له غزليّات معروفة هو حافظ الشّيرازيّ الّذي أصبح مشهوراً بالحافظ لحفظ آيات القرآن لكنّه انتخب فيما بعد هذا اللّقب كتخلّص شعريّ لنفسه. شُرّاح غزليّات حافظ فَرِيقان: يعتقد الفريق الأوّل أنّ لأشعار حافظ بعدين: الظّاهريّة و الباطنيّة يجب أن تفسّر على ظاهرها لكنّ الثّاني يعتقد أنّها يجب ألاّ تفسّر على المعاني الظّاهريّة.

حسب اعتقاد الفريق الأوّل .....

- ① الخمرُ في شعره نفسُ المادّة الّتي شربها حرام!
- ② لم يقصدُ الشّاعرُ المعاني الظّاهريّة في شعره!
- ③ ديوانه مملوءٌ بالإستعاراتِ و المجازات المُختلفة!
- ④ التّفسيرُ الباطنيّ للأشعارِ يجب أن تفسّر على جانب الظّاهري!

پاسخ

① ترجمه متن:

یکی از شاعران ایران که غزلیات معروفی دارد، همان حافظ شیرازی است که بخاطر حفظ آیات قرآن به حافظ مشهور شد، اما بعداً این لقب را به عنوان یک تخلّص شعری برای خویش برگزید. شرح‌دهنده‌های غزلیات حافظ دو گروهند؛ گروه اول معتقدند که اشعار حافظ دو بعد ظاهری و باطنی دارند که باید براساس ظاهرشان تفسیر شوند، اما گروه دوم معتقدند که آنها [اشعار شاعر] نباید بر اساس معانی ظاهری تفسیر شوند.

براساس سخن گروه اول: «خمر در شعر وی همان ماده‌ای است که نوشیدن آن حرام است». چون گروه نخست اعتقاد داشتند که باید اشعار وی را براساس همان ظاهرش تفسیر کرد، پس این گزینه صحیح است.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: قصد شاعر در شعر خود معنای ظاهری نبوده است!
گزینه «۳»: دیوان وی سرشار از استعاره‌ها و مجازات مختلف است!
(ربطی به اقوال گروه نخست ندارد)

فیلم پاسخ

گزینه «۴»: تفسیر باطنی اشعار، در کنار تفسیر ظاهری واجب است!

عربی، زبان قرآن (۱) معارف

فصل
الدرس التاسع

واحد یادگیری

صناعة التلميع في الأدب الفارسي / اسم
الفاعل و اسم المفعول و اسم المبالغة و الصفة
المشبهة / شراء شريحة الجوال

زیرواحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۴۳. اقرأ النصّ التّالي ثمّ أجب عن الأسئلة بما يناسب النصّ:

إحدى شعراء إيران الّذي له غزليّات معروفة هو حافظ الشّيرازيّ الّذي أصبح مشهوراً بالحافظ لحفظ آيات القرآن لكنّه انتخب فيما بعد هذا اللّقب كتخلّص شعريّ لنفسه. شُرّاح غزليّات حافظ فَرِيقان: يعتقد الفريق الأوّل أنّ لأشعار حافظ بعدين: الظّاهريّة و الباطنيّة يجب أن تفسّر على ظاهرها لكنّ الثّاني يعتقد أنّها يجب ألاّ تفسّر على المعاني الظّاهريّة.

عيّن الصّحيح عن الشّاعر حسب النصّ:

- ① بعد ما أكمل ديوانه سمّي حافظاً!
- ② تسميته بـ «الحافظ» هو بسبب أنّه حفظ القرآن!
- ③ شُرّاح غزليّات حافظ لا يختلفان في الأقوال!
- ④ إنّّه كان مُعتقداً بوجود المعاني الباطنيّة في أشعاره!

پاسخ

۲. ترجمه متن:

یکی از شاعران ایران که غزلیات معروفی دارد، همان حافظ شیرازی است که بخاطر حفظ آیات قرآن به حافظ مشهور شد، اما بعداً این لقب را به عنوان یک تخلّص شعری برای خویش برگزید. شرح‌دهنده‌های غزلیات حافظ دو گروهند؛ گروه اول معتقدند که اشعار حافظ دو بعد ظاهری و باطنی دارند که باید براساس ظاهرشان تفسیر شوند، اما گروه دوم معتقدند که آنها [اشعار شاعر] نباید بر اساس معانی ظاهری تفسیر شوند.

براساس متن صحیح را در مورد شاعر مشخص کن:

«او به حافظ ملقب شد، به علت اینکه قرآن را حفظ کرد.»

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پس از اینکه دیوانش را تکمیل کرد، حافظ نامیده شد!

گزینه «۳»: شارحان غزلیات حافظ در اقوال اختلاف ندارند.

گزینه «۴»: او به حضور مفاهیم باطنی در اشعار خویش باور داشت!

فیلم پاسخ

۴۴. اقرأ النصّ التالي ثمّ أجب عن الأسئلة بما يناسب النصّ:

إحدى شعراء إيران الذي له غزليات معروفة هو حافظ الشيرازي الذي أصبح مشهوراً بالحافظ لحفظ آيات القرآن لكنه انتخب فيما بعد هذا اللقب كتحلّص شعري لنفسه. شراح غزليات حافظ فريقان: يعتقد الفريق الأول أن لأشعار حافظ بعدين: الظاهرية و الباطنية يجب أن تفسّر على ظاهرها لكن الثاني يعتقد أنها يجب ألا تفسّر على المعاني الظاهرية.

عين الصحيح في الإعراب و التحليل الصرفي:

«تفسّر»:

- ۱) مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد - اسم فاعله «متفسّر» - مبنی للمعلوم - معرب / مع فاعله جملة فعلية
- ۲) فعل مضارع - له حرفان زائدان من باب «تفعّل» - متعدّ - مبنی للمجهول / فعل و نائب فاعله ضمير «هي» المستتر
- ۳) للمخاطب - مزيد ثلاثي من باب «تفعيل» - معرب - مجهول / فعل و فاعله محذوف
- ۴) فعل مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي من باب «تفعيل» - مصدره «تفسير» / مع فاعله المحذوف جملة فعلية

پاسخ

۴۵. ترجمه متن:

یکی از شاعران ایران که غزلیات معروفی دارد، همان حافظ شیرازی است که بخاطر حفظ آیات قرآن به حافظ مشهور شد، اما بعداً این لقب را به عنوان یک تخلص شعری برای خویش برگزید. شرح‌دهنده‌های غزلیات حافظ دو گروهند؛ گروه اول معتقدند که اشعار حافظ دو بعد ظاهری و باطنی دارند که باید براساس ظاهرشان تفسیر شوند، اما گروه دوم معتقدند که آنها [اشعار شاعر] نباید بر اساس معانی ظاهری تفسیر شوند.

در سایر گزینه‌ها به ترتیب (اسم فاعله «متفسّر»، مبنی المعلوم و «مع فاعله»، (له حرفان زائدان من باب «تفعّل») و (للمخاطب) نادرست هستند.

فیلم پاسخ

۴۵. عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ① لو اقْتَصَدَ كُلُّ مَنَّا بِكَأْسٍ وَاحِدٍ سَنَدَخَّرُ عَشْرِينَ مِليونَ لَترٍ!
- ② مَعَ الْأَسْفِ الشَّدِيدِ تُوَجِّهُ السُّدُودُ انْخِفَاضاً بِالْغَا فِي الْمِيَاهِ!
- ③ يُسَبِّبُ ارْتِفَاعُ الْمِيَاهِ خَلْفَ السُّدُودِ انْخِفَاضَ إِنتَاجِ الْكَهْرَبَاءِ فِي الْبِلَادِ!
- ④ يُغَطِّي الْمَاءُ خَمْسَةً وَ ثَلَاثِينَ بِالمِئَةِ مِنْ سَطْحِ الْأَرْضِ!

پاسخ

۱ «سندخر» و «مليون» در این عبارت نادرست حرکت‌گذاری شده‌اند.
سایر گزینه‌ها صحیح هستند.

عربی، زبان قرآن (۱) معارف

فصل
الدرس العاشر

واحد یادگیری

«و جعلنا من الماء كلَّ شيءٍ حيٍّ» / اسم
التَّفْصِيل و اسم المكان و اسم الزَّمان و اسم
الألة / مع الطَّبیب

زیرواحد یادگیری

قواعد

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۴۶. عَيْنُ الْخَطَا فِي اسْمِ التَّفْضِيلِ:

- ① رَدَّتْ الإِجَابَةَ الْحَسَنَى مَرِيَمٌ مِنْ بَيْنِ الطَّالِبَاتِ!
- ② فَاطِمَةُ الْكُبْرَى مِنْ أَفْضَلِ نِسَاءِ الْعَالَمِ إِيمَانًا!
- ③ حُلَّ هَذِهِ الْمَشَاكِلِ الْعَظْمَى بِحَاجَةٍ إِلَى إِرَادَةِ قُوَّيِّهِ!
- ④ الطَّلَّابُ الدَّوَّوْبُونَ وَ النَّاجِحُونَ يَبْحَثُونَ عَنِ الْغَايَةِ الْأَعْلَى!

پاسخ

۴. در گزینه «۴» با توجه به مؤنث آمدن «الغاية» اسم تفضیل باید به صورت مؤنث، یعنی «العُلیا» می‌آمد.

عربی، زبان قرآن (۱) معارف

فصل
الدرس العاشر

واحد یادگیری

«و جعلنا من الماء كلّ شيءٍ حيٍّ» / اسم
التَّفْضِيل و اسم المكان و اسم الزَّمان و اسم
الآلة / مع الطَّبيب

زیر واحد یادگیری

قواعد

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۴۷. عین عبارة ما جاء فيها نون الوقاية:

- ۱ ﴿وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾
- ۲ أَيُّهَا الشَّابُّ أَعْطِنِي مِفْتَاحَ غُرْفَتِي رَجَاءً!
- ۳ يَا أُخْتِي لَا تَسْكُنِي بَيْنَ النَّاسِ مُتَكَبِّرَةً!
- ۴ يَا إِلَهِي، لَا تُخْزِنِي عِنْدَ أَعْدَائِي الْكَثِيرِينَ!

پاسخ

۳ در این گزینه، «ن» در «لَا تَسْكُنِي» جزء حروف اصلی فعل نهی است و نون وقایه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، «ن» در «عَنِّي» نون وقایه است (عَن + ضمیر متصل «ی» = عَنِّي).

در گزینه «۲»، «ن» در «أَعْطِنِي» نون وقایه است (أَعْطِ «فعل امر از [تُعْطِي]» + ضمیر متصل «ی» = أَعْطِنِي).

در گزینه «۴»، «ن» در «لَا تُخْزِنِي» نون وقایه است (لَا تُخْزِ «فعل نهی از [تُخْزِي]» + ضمیر متصل «ی» = لَا تُخْزِنِي).

فیلم پاسخ

۴۸. عَيْن حرف «إلى» يختلف معناه عَنِ الباقي:

- ① أَنْظَرُوا إِلَى المخلوقات حَتَّى تُثَبِّتَ لَكُمْ قُدْرَةَ اللَّهِ!
- ② رَجَعْتُ إِلَى المنزل بِسُرْعَةٍ لِمُشَاهَدَةِ فِلْمٍ خياليّ!
- ③ يَشْتَغِلُ الفلّاح المُجْتَهِد فِي المزرعة إِلَى المَسَاءِ!
- ④ مَنْ أُعْطِيَ ذَلِكَ المِفْتَاحَ الذّهَبِيَّ إِلَى حَبِيبِي النّجّار؟!

پاسخ

۳. در این گزینه، حرف «إلى» به معنای (تا) است؛ در حالی که در سایر گزینه‌ها، حرف «إلى» به معنای (به) است.

عربی، زبان قرآن (۱) معارف

فصل
الدرس الثامن

واحد یادگیری

یا من فی البحار عجائبه / الجاّز و المجرور و
نون الوقایة / مع مشرف الخدماتزیر واحد یادگیری
قواعدحیطه شناختی
پیشرفته

فیلم پاسخ

meraat.ir

۴۹. عَيِّنِ الْفِعْلَ الَّذِي يُمَكِّنُ أَنْ يُبْنَى لِلْمَجْهُولِ:

- ① تَفَرَّقَ الْعُلَمَاءُ وَالْأَفَاضِلُ مِنْ حَوْلِ أَحَدِ الْمُنَافِقِينَ بِسُرْعَةٍ.
- ② تَنَاوَلْتُ طَعَامًا لَذِيذًا فِي مَطْعَمٍ نَظِيفٍ يَقَعُ قُرْبَ إِدَارَتِنَا.
- ③ شَارَكْتُ فِي تِلْكَ الْمَسَابَقَاتِ الرِّيَاضِيَّةِ رَاجِيًا بِالنَّجَاحِ فِيهَا.
- ④ يَنْهَضُ أَبِي الْمُؤْمِنُ مِنَ النَّوْمِ لَيْلًا لِلْعِبَادَةِ وَأَدَاءِ الصَّلَاةِ.

پاسخ

۲ در این گزینه، فعل متعدی «تَنَاوَلْتُ» آمده است، لذا می‌توان از آن، فعل مجهول ساخت. فقط از فعل متعدی (مفعول‌دار) می‌توان فعل مجهول ساخت. در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» افعال «تَفَرَّقَ»، «شَارَكْتُ»، «يَنْهَضُ» همگی فعل لازم (بدون مفعول) هستند و نمی‌توان از آنها فعل مجهول ساخت. در ضمن اسامی «راجياً» و «ليلاً» در گزینه‌های «۳» و «۴» مفعول به نیستند.

فیلم پاسخ

۵۰ عَيْنُ الضَّمِيرِ نَائِبًا لِلْفَاعِلِ:

- ① هناك مؤمنون ثبتوا عالمينَ بأنَّ الصَّدَقَ معهم!
- ② يُعرف الصَّدِيقُ الوفيَّ في الشَّدائدِ و صُعوباتِ الدَّهرِ!
- ③ شَبَابنا الشَّجْعانِ استشهدوا في الدِّفاعِ عَن الوطنِ!
- ④ أُرسلَتْ رسالةٌ عجيبةٌ لِأحدِ أَصدقائي قبلَ يومينِ!

پاسخ

- ③ در گزینه «۳» با توجه به ترجمه جمله (اُستشهدوا: شهید شدند) فعل مجهول و ضمیر بارز (واو) نایب فاعل آن است.
- ترجمه عبارت: «جوانانِ شجاع ما در دفاع از سرزمین، شهید شدند.»
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- در گزینه «۱» فعل مجهول وجود ندارد و (ثبتوا) فعل معلوم است و ضمیر بارز (واو) فاعل آن است. در گزینه‌های «۲» و «۴» نایب فاعل برای فعل مجهول (يُعرفُ و أُرسلَتْ) به صورت اسم ظاهر (الصَّدِيق و رسالة) آمده است.

فیلم پاسخ

۵۱ به توصیه‌ی علی (ع) چه کسانی برای رعایت مصالح عمومی اسلام و مسلمانان، در برابر رخداد سقیفه راه صبر و سکوتِ حکیمانه را در پیش گرفتند؟

① زبیر بن عوّام، ابوذر، عمار، عباس بن عبدالمطلب

② اُبی بن کعب، مقداد، سلمان، زید بن حارثه

③ سلمان، ابوذر، مقداد، عمار بن یاسر

④ عمار بن یاسر، اُبی بن کعب، زبیر بن عوّام، عباس بن عبدالمطلب

پاسخ

③ از شخصیت‌های بزرگ صحابه که در زمان رسول خدا (ص) و پس از آن حضرت اظهار تشیع کردند و بر این عقیده استوار ماندند، می‌توان به سلمان، ابوذر، مقداد و عمار بن یاسر اشاره کرد که پس از مشاهده رخداد سقیفه و پیامدهای آن به مخالفت برخاستند اما به توصیه‌ی امام علی (ع) راه صبر و سکوتِ حکیمانه را در پیش گرفتند.

فصل

بخش ۳: اسلام در مدینه

واحد یادگیری

درس ۷: جانشینی پیامبر (ص)

زیر واحد یادگیری

پیدایش تشیع

حیطه شناختی

مقدماتی

۵۲ کدام گزینه نظر ابوبکر دربارهٔ خلافت است و سخن «دو شمشیر

در یک غلاف نگنجد» از کیست؟

۱) خود را سزاوار خلافت می‌دانست چرا که در همراهی با پیامبر (ص) از

مال و جان خود گذشته بود - عمر

۲) معتقد بود که خلافت باید به اعضای قبیلهٔ قریش برسد - ابوبکر

۳) معتقد بود که خلافت باید به اعضای قبیلهٔ قریش برسد - عمر

۴) خود را سزاوار خلافت می‌دانست چرا که در همراهی با پیامبر (ص) از

مال و جان خود گذشته بود - ابوبکر

پاسخ

۳) ابوبکر با استناد به این که خلافت باید به اعضای قبیلهٔ قریش

برسد، پیشنهاد بیعت با عمر یا ابوعبیده را مطرح کرد. نمایندهٔ انصار

در پاسخ گفت: امیری از ما و امیری نیز از قریش تعیین شود، اما عمر

در واکنش به این سخن گفت: «دو شمشیر در یک غلاف نگنجد.»

۵۳ از دوران کدام خلیفه فتوحات آغاز شد و وی به کدام مناطق،

نامهٔ اعلام جهاد ارسال کرد؟

- ۱ ابوبکر - مکه، طائف، یمن
- ۲ عمر - تمام عرب‌های حجاز، نجد و عراق
- ۳ عثمان - طائف، عراق، شام
- ۴ علی (ع) - یمن، مکه و تمام عرب‌های حجاز

پاسخ

۱ دوران خلافت ابوبکر، آغاز فتوحات بود. وی پس از فرونشاندن شورش مرتدان و سرکوب مخالفان سیاسی و تسلط نسبی بر اوضاع، ضمن ارسال نامه‌هایی به مردم مکه، طائف، یمن و تمام عرب‌های حجاز و نجد، آنان را به جهاد فراخواند.

۵۴ یکی از اقدامات عثمان خلیفه سوم برای استوار کردن نفوذ امویان چه بود و کدام انتصاب عثمان نقش مستقیمی در شورش مسلمانان بر ضد او داشت؟

- ۱) تکیه بر رأی و نظرات شخصی در فهم دین و اجرای امور - نصب عبدالله بن سعد بن ابی سرح به عنوان حاکم مصر
- ۲) فراخواندن حکم بن ابی العاص، تبعیدی پیامبر (ص) به مدینه - نصب عبدالله بن سعد بن ابی سرح به عنوان حاکم مصر
- ۳) تکیه بر رأی و نظرات شخصی در فهم دین و اجرای امور - نصب ولید بن عقبه به عنوان حاکم کوفه
- ۴) فراخواندن حکم بن ابی العاص، تبعیدی پیامبر (ص) به مدینه - نصب ولید بن عقبه به عنوان حاکم کوفه

پاسخ

۲) عثمان برای استوار کردن نفوذ امویان بسیار تلاش کرد که سه اقدام مهم او باعث اعتراض مسلمانان شد. یکی از این اقدامات این بود که او، حکم بن ابی العاص اموی را که تبعیدی پیامبر (ص) بود، در همان آغاز حکومت به مدینه فراخواند. یکی از انتصابات عثمان که نقش مستقیمی در شورش مسلمانان بر ضد او داشت، نصب عبدالله بن سعد بن ابی سرح به عنوان حاکم مصر بود. وی به علت ارتداد، در زمان رسول خدا (ص) از سوی آن حضرت مطرود و محکوم شده بود.

۵۵ در زمان خلفای نخستین، دو پیامبر دروغین چه نام داشتند و در

زمان کدام خلیفه کشته شدند؟

- ۱ مُسَیْلَمَه و ابولؤلؤ - عمر
- ۲ سِجَاح و بُراء بن عازب - ابوبکر
- ۳ ابولؤلؤ و بُراء بن عازب - عمر
- ۴ مُسَیْلَمَه و سِجَاح - ابوبکر

پاسخ

۴ ابوبکر پس از استقرار بر مسند خلافت، سپاهانی را گردآوری و برای مقابله با مرتدان و مدعیان نبوت اعزام کرد. در منطقه یمامه دو پیامبر دروغین به نام‌های مُسَیْلَمَه و سِجَاح توسط سپاه اسلام کشته شدند.

فصل
بخش ۴: خلفای نخستین

واحد یادگیری
درس ۹: امام علی (ع) از تولد تا پذیرش خلافت

زیر واحد یادگیری
امام علی (ع) و خلفا

حیطه شناختی
پیشرفته

۵۶ چه عاملی پس از بیعت با خلیفه اول، جبهه متحدی در میان مسلمانان ایجاد کرد و ندای «لَا فِتْنَةَ إِلَّا عَلَى لِسَانِ عَلِيٍّ دُونَ الْفَقَارِ» جبرئیل به دنبال شجاعت امام علی (ع) در کدام نبرد بود؟

- ۱ ترس از حمله روم و آمادگی لشکر اسامه بن زید برای اعزام به مرزهای روم - غزوه تبوک
- ۲ اختلاف میان مهاجران و انصار - غزوه بدر
- ۳ زمینه برای درگیری با پیشنهاد جنگ مسلحانه به امام علی (ع) با اهل سقیفه - غزوه خندق
- ۴ خطر بزرگ ارتداد - غزوه احد

پاسخ

۴

- یکی از مهم ترین اسباب زمینه ساز بیعت امام علی (ع) با خلیفه اول آن بود که خطر بزرگ ارتداد برخی قبایل، اساس و پایه های اسلام را تهدید می کرد و این وضع بحرانی، ایجاب می کرد که جبهه متحدی در میان مسلمانان تشکیل شود.

- در نبرد احد شجاعت و پایمردی امام علی (ع) سبب شد که جبرئیل میان زمین و آسمان ندا دهد که: «لَا فِتْنَةَ إِلَّا عَلَى لِسَانِ عَلِيٍّ دُونَ الْفَقَارِ»

۵۷. سرّ امتناع اولیّۀ امام علی (ع) از خلافت چه بود؟

- ① تمایل ایشان به وزیر بودن تا امیر بودن
- ② بیعت مردم با آن حضرت، تنها خلافت و حکومت ظاهری را به دنبال داشت.
- ③ عدم اصلاح جامعه به دلیل فاسد بودن آن
- ④ عدم پیروی از سیرۀ خلیفۀ اول و دوم

پاسخ

② بیعت مردم با آن حضرت، تنها نقش تأییدی داشت و مشروعیت خلافت آن حضرت، الهی بود. از این رو، اصل خلافت و امامت آن حضرت، ریشه در غدیر خم داشت که همواره برای آن حضرت ثابت بود. بیعت مردم با آن حضرت، تنها خلافت و حکومت ظاهری را به دنبال داشت که بدون آمادگی مردم امکان پذیر نبود و سرّ امتناع اولیّۀ امام علی (ع) نیز همین بود.

۵۸ خلا معرفتی و پدید آمدن بدعت‌های آشکار به جای سنت نبوی
نتیجه کدام سیاست پس از رحلت رسول خدا (ص) بود و امام
علی (ع) در آغازین روز خلافت خود مخالفت خود را با کدام
رویه اعلام کرد؟

- ۱ ملاک عمل قرار گرفتن سیره شیخین در کنار سیره نبوی - نگاه
نژادی و طبقاتی به عرب و عجم
- ۲ جلوگیری از نقل و تدوین احادیث نبوی - بی‌عدالتی در تقسیم
بیت‌المال و تبعیض در بهره‌مندی از امکانات
- ۳ ملاک عمل قرار گرفتن سیره شیخین در کنار سیره نبوی -
بی‌عدالتی در تقسیم بیت‌المال و تبعیض در بهره‌مندی از امکانات
- ۴ جلوگیری از نقل و تدوین احادیث نبوی - نگاه نژادی و طبقاتی به
عرب و عجم

پاسخ

۲ - پس از رحلت رسول خدا (ص)، جلوگیری از نقل و تدوین
احادیث نبوی (ص)، موجب خلا معرفتی شده بود و دخل و
تصرف‌های ذوقی و سلیقه‌ای در احکام دینی در دوره خلیفه دوم نیز
موجب پدید آمدن بدعت‌های آشکار به جای سنت نبوی شده بود.
- امام علی (ع) در آغازین روز خلافت، مخالفت خود را با بی‌عدالتی
در تقسیم بیت‌المال و تبعیض در بهره‌مندی از امکانات اعلام کرد.

نکته

در دوره دومین خلیفه ♦ وی براساس سابقه افراد و نیز ترکیب
قبایلی، سهم افراد را متفاوت قرار داد.
این وضعیت در زمان عثمان نیز ادامه یافت، ضمن آنکه بذل و
بخشش‌های شخصی او نیز اضافه شد.

۵۹. اصحاب جمل یا ناکثان شامل چه کسانی می‌شد؟

- ۱) معاویه که پس از خلافت امام علی (ع) از حکومت شام عزل شد.
- ۲) عمرو عاص و عده‌ای از فرماندهان در میان سپاه امام (ع) که قرآن‌ها را بر نیزه کردند.
- ۳) طلحه و زبیر که درخواست حکومت بصره و کوفه را داشتند.
- ۴) اشعث بن قیس و برخی دیگر که امام (ع) را مقصر پذیرش حکمیت دانستند.

پاسخ

- ۳) یکی از تأسف‌بارترین حوادث در آغاز خلافت امام علی (ع)، جنگ جمل (یا ناکثان یعنی پیمان‌شکنان) بود که علاوه بر آثار و پیامدهای کوتاه‌مدت، سرچشمهٔ رخدادهای تلخ بعدی نیز بود.
- اصحاب جمل (ناکثان) ♦ طلحه و زبیر و در کنار آنان عایشه همسر پیامبر (ص)
- طلحه و زبیر امید داشتند که امام، حکومت بصره و کوفه را به آنان واگذارد.
- نبرد صفین (قاسطین) ♦ معاویه
- فتنهٔ خوارج (مارقین) ♦ پس از شکست ماجرای حکمیت عده‌ای امام را مقصر پذیرش این حکمیت دانستند.

۶۰ در صفین با رشادت و تلاش چه کسانی آبراه فرات که در محاصره سپاه معاویه بود، آزاد شد و حیلۀ بر نیزه کردن قرآن‌ها از سوی چه کسی انجام شد؟

- ۱ امام حسن (ع) و مالک اشتر - اشعث بن قیس
- ۲ امام حسین (ع) و امام حسن (ع) - عمروعاص
- ۳ مالک اشتر و ابوموسی اشعری - اشعث بن قیس
- ۴ امام حسین (ع) و مالک اشتر - عمروعاص

پاسخ

۴ با رشادت و تلاش امام حسین (ع) و مالک اشتر و نیروهای تحت امر، آبراه فرات آزاد شد. حیلۀ بر نیزه کردن قرآن‌ها توسط عمروعاص در جنگ صفین انجام شد.

۶۱ به مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود، ..... می‌گویند.

① حوضه آبریز خارجی

② کانون آبگیر فصلی

③ حوضه آبریز داخلی

④ کانون آبگیر اتفاقی

پاسخ

۳

حوضه آبریز داخلی: یعنی مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود.

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری

درس ۶: منابع آب ایران

زیرواحد یادگیری

کانون‌های آبگیر

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری
درس ۶: منابع آب ایران

زیر واحد یادگیری
دریاچه‌های ایران

حیطه شناختی
پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۲ در بیست سال اخیر افت تراز دریاچه ارومیه سالانه به چه میزانی بوده است و چه عاملی با این میزان افت تراز منجر به خشکی بخش قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه شده است؟

- ۱) ۸ متر در سال - تغییرات آب و هوایی
- ۲) ۸۰ سانتی‌متر در سال - توسعه سطح زیرکشت
- ۳) ۴۰ سانتی‌متر در سال - عمق کم دریاچه
- ۴) ۴ متر در سال - تخریب مراتع هم‌جوار دریاچه

پاسخ

۳ به‌طور متوسط دریاچه ارومیه در این بیست سال اخیر سالانه با افت ۴۰ سانتی‌متری مواجه بوده است. با توجه به عمق کم این دریاچه، این میزان افت تراز منجر به خشکی درصد قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه گردیده است.

۶۳ «ولگا» و «اورال» به ترتیب از کدام جهت‌های جغرافیایی به دریای خزر می‌ریزند؟

① غرب - شمال

② شمال - جنوب

③ شمال - شمال

④ شمال - غرب

پاسخ

۳

رود ولگا و اورال از جهت شمال به دریای خزر می‌ریزند.

فیلم پاسخ

فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری
درس ۶: منابع آب ایران

زیرواحد یادگیری
ویژگی رودهای ایران

حیطه شناختی
پیشرفته

۶۴ کدام گزینه در ارتباط با وضع آب کشورمان درست است؟
الف) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر از نوع فصلی است و مقدار آب آن‌ها در ماه‌های مختلف سال، متفاوت است.
ب) محل تغذیه رودهای دائمی، کوهستان‌های بلند و برف گیر است.
پ) هرچه از شرق کشور به سمت غرب کشور برویم با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.
ت) در فصول سرد سال، آب‌های فرو رفته در زمین به‌صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌کند.

- ۱ «الف» و «ب» درست «پ» و «ت» نادرست
- ۲ «الف» و «پ» درست «ب» و «ت» نادرست
- ۳ «ب» و «پ» درست «الف» و «ت» نادرست
- ۴ «پ» و «ت» درست «الف» و «ب» نادرست

پاسخ

۳ «الف» نادرست است؛ رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف، متفاوت است.
«ت» نادرست است؛ در فصول گرم، آب‌های فرو رفته در زمین به صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌نماید.

فیلم پاسخ

۶۵ علت مهاجرت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به سمت جنوب

این دریا چه بوده است؟

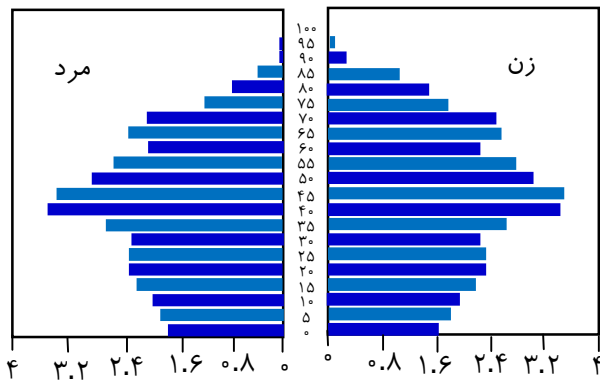
- ① سرما و از دست دادن چراگاه‌ها
- ② نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی
- ③ جنگ و درگیری قومی
- ④ خشک شدن منابع آب منطقه

پاسخ

۱

آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند.

۶۶ کدام گزینه در ارتباط با هرم سنی زیر صحیح نمی‌باشد؟

۱ در حال حاضر این کشور دارای نیروی فعال مناسبی می‌باشد.

۲ این روند هرم سنی موجب افزایش جمعیت فعال و کاهش جمعیت سالخورده در سال‌های آینده کشور می‌شود.

۳ روند این هرم سنی در آینده مانعی اساسی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۴ قاعده این هرم سنی نشان‌گر کمی موالید این جامعه می‌باشد.

پاسخ

۲ تمامی گزینه‌ها در مورد این هرم سنی صدق می‌کند، به‌جز گزینه «۲».

کاهش جمعیت موجب کاهش جمعیت فعال و پیری جمعیت خواهد شد.

فیلم پاسخ

۶۷. امروزه کدام گزینه نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان دارد؟

- ۱) آمار جمعیت، بررسی ساختمان جمعیت
- ۲) آمار جمعیت، میزان رشد موالید در طی یک سال
- ۳) میزان رشد موالید در طی یکسال، درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه
- ۴) درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه، بررسی ساختمان جمعیت

پاسخ

۱

میدانید

در گذشته آمار جمعیت نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان داشته اما امروزه علاوه بر آن بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت هم از اهمیت خاصی برخوردار است.

فیلم پاسخ

۶۸ کدام استان در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به عنوان اولین استان جدید به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و «ویس» مربوط به تقسیمات کشوری کدام دوره ایران بوده است؟

۱ قم - عصر هخامنشیان (داریوش)

۲ البرز - حکومت اشکانیان یا پارت‌ها

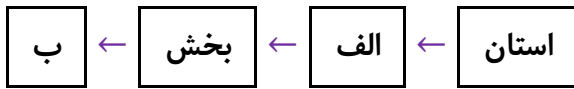
۳ قزوین - در دوران سلوکیان

۴ اردبیل - پس از ورود آریاییان به فلات ایران

پاسخ

۴ طرح اولین استان جدید به نام اردبیل در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در تقسیمات ایران پس از ورود آریاییان به فلات ایران در نخستین مرحله زندگی اجتماعی، آبادی‌های کوچک‌تر را «ویس» می‌نامیدند.

۶۹ با توجه به تقسیمات کشوری کنونی و مترادف آن در دوره ساسانیان، کدام گزینه به ترتیب برای قسمت‌های (الف) و (ب) کلمه مناسبی است؟

۱ خوره - ایالت

۲ رستاک - تسوج

۳ تسوگ - رستاک

۴ ایالت - خوره

پاسخ

۳ ترتیب استان ← شهرستان ← بخش ← دهستان در تقسیمات کشوری امروزی و مترادف شهرستان در دوره ساسانیان، «تسوگ» یا «تسوج» و مترادف دهستان، «رستاک» می‌باشد.

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری

درس ۸: تقسیمات کشوری ایران

زیرواحد یادگیری

تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۰. به کوچک ترین بخش تقسیمات کشوری در زمان افشاریه چه گفته می شد؟

- ① رستاک
- ② دهستان
- ③ قصبه
- ④ بلوک

پاسخ

③ در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه تقسیمات کشوری به ترتیب ایالت، ولایت، بلوک و قصبه بود.

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری

درس ۸: تقسیمات کشوری ایران

زیرواحد یادگیری

تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویتواحد یادگیری
درس ۸: هویت فردی و اجتماعیزیر واحد یادگیری
در مورد هویت چه می‌دانید؟حیطه شناختی
مقدماتی

۷۱. کدام گزینه به ترتیب، در ارتباط با ابعاد «اجتماعی»، «ثابت» و

«متغیر» ویژگی‌های هویتی درست است؟

- ① در بسیاری از موارد در حال تغییر است - در بسیاری از موارد ثابت باقی می‌ماند - در بسیاری از موارد تغییر می‌کند.
- ② در مواردی ثابت باقی می‌ماند - در بیشتر موارد ثابت باقی می‌ماند - در اغلب موارد تغییر می‌کند.
- ③ همواره در حال تغییر است - دائماً ثابت باقی می‌ماند - همواره در حال تغییر است.
- ④ در مواردی تغییر می‌کند - همواره ثابت باقی می‌ماند - امکان تغییر دارند.

پاسخ

④ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۳»: ابعاد اجتماعی در برخی موارد ثابت هستند، مانند هویت ملی فرد.

گزینه‌های «۱» و «۲»: ابعاد ثابت هویت همواره ثابت هستند. ابعاد متغیر هویت نیز ممکن است تغییر کنند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۸: هویت فردی و اجتماعی

زیر واحد یادگیری
در مورد هویت چه می‌دانید؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۷۲. ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب

با کدام یک از ابعاد هویتی انسان توصیف می‌شوند؟

۱) اکتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و

متغیر

۲) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و

متغیر

۳) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و

ثابت

۴) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، فردی و

متغیر

پاسخ

۴) گروه خونی دارای ابعاد انتسابی، فردی و ثابت است.

وزن دارای ابعاد اکتسابی، فردی و متغیر است.

پشتکار داشتن دارای ابعاد اکتسابی، فردی و متغیر می‌باشد.

فیلم پاسخ

۷۳. کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند؟

- ① ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- ② ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.
- ③ ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- ④ ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

پاسخ

- ② فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

۷۴.

به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر، تعریف، علت و نتیجه چیست؟

- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود.
- برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آن‌ها در نظر گرفته است، نمی‌پذیرند.

- جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های بیش‌تری قرار می‌گیرد.

- ۱) اقناع - افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند - عدم بازتولید فرهنگ
- ۲) کنترل اجتماعی - افراد نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند - عدم درونی کردن فرهنگ در افراد
- ۳) جامعه‌پذیری - افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند - تهدید دوام و بقای جهان اجتماعی
- ۴) کنترل اجتماعی - افراد به حقوق و تکالیف خود پای‌بند نخواهند بود - عدم برخورداری جهان اجتماعی از روش‌های مناسب کنترل اجتماعی

پاسخ

- ۴) کنترل اجتماعی، عبارت است از مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق فرد با انتظارات جامعه انجام می‌شود. افرادی که هویت و نقش اجتماعی خود را نمی‌پذیرند، به حقوق و تکالیف خود نیز عمل نمی‌کنند.
- اگر یک جهان اجتماعی روش‌های مناسب برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، آن جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های زیادی قرار خواهد گرفت.

۷۵. جوامع سکولار برای هویت‌های دینی و معنوی ..... .

- ① امکان هر نوع تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورند.
- ② تنها امکان تحرک اجتماعی نزولی را فراهم می‌آورند.
- ③ امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را فراهم نمی‌آورند.
- ④ امکان تحرکات اجتماعی افقی و نزولی را فراهم می‌آورند.

پاسخ

③ جوامع سکولار و دنیوی امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را برای هویت‌های دینی و معنوی فراهم نمی‌آورند، زیرا اجازه بروز و ظهور به هویت‌های دینی و معنوی را نمی‌دهند.

فیلم پاسخ

فصل
۲: هویتواحد یادگیری
درس ۱۰: تغییرات هویت اجتماعیزیر واحد یادگیری
تحرك اجتماعی چیست؟حیطه شناختی
پیشرفته

۷۶. به ترتیب «پیامد کسب هویت جدید»، «وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف»، «مفهوم تحرک اجتماعی» و «معنای تحرک اجتماعی درون نسلی» در کدام گزینه آمده است؟

① تغییر شرایط زندگی فرد - یکسان - محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

② تغییرات در شرایط زندگی فرد - یکسان - محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خویش

③ تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد - متفاوت - امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خودش

④ تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد - متفاوت - امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

پاسخ

③ پیامد کسب هویت جدید: تغییراتی است که در موقعیت اجتماعی فرد روی می‌دهد.

وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف: یکسان نیست. مفهوم تحرک اجتماعی: امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت اجتماعی بالاتر است.

تحرک اجتماعی درون نسلی: تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خود است.

فیلم پاسخ

۷۷. هویت اجتماعی افراد در ..... جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

① برابر هویت فرهنگی اجتماعی

② پرتو هویت فرهنگی

③ پرتو هویت اجتماعی

④ برابر هویت فرهنگی

پاسخ

۲

هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

فیلم پاسخ

فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۱: تحولات هویتی جهان اجتماعی

زیرواحد یادگیری

فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی چگونه است؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۷۸. کدام یک سیر تحولات هویتی جهان اجتماعی را به درستی نمایان می‌سازد؟

۱) عدم توانایی جامعه در حفظ عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ تعارض فرهنگی ➡ تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش اجتماعی ➡ تزلزل فرهنگی ➡ بحران هویت

۲) تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ تعارض فرهنگی ➡ ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ بحران هویت ➡ تزلزل فرهنگی

۳) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ تعارض فرهنگی ➡ فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی ➡ بحران هویت ➡ تزلزل فرهنگی

۴) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ تزلزل فرهنگی ➡ ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ بحران هویت ➡ فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی

پاسخ

۴) عواملی که منجر به تحولات هویتی جهان اجتماعی می‌شود می‌تواند ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی باشد که منجر به بحران هویت می‌شود و سپس منجر به فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی می‌گردد.

فیلم پاسخ

۷۹. چه موقع «تحولات فرهنگی» مثبت است؟

- ① با تغییر هویت، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییراتی که در درون یک فرهنگ رخ می‌دهد، فراتر رود.
- ② فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.
- ③ فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.
- ④ فرهنگی که رسمیت و اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.

پاسخ

- ② فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.

فیلم پاسخ

۸۰ «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» بر چه اساسی شکل می‌گیرد و

چه زمانی محقق می‌شود؟

۱) براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی - هنگامی که در میان مردم

عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

۲) براساس هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - زمانی که اهمیت خود را

در نزد افراد جامعه از دست می‌دهد.

۳) براساس عقاید و هنجارهای اجتماعی - هنگامی که در میان مردم

هنجارهای مشترکی به وجود آید.

۴) براساس رفتارها و ارزش‌های اجتماعی - زمانی که جامعه توان دفاع

از ارزش‌های مشترک را داشته باشد.

پاسخ

۱) هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های

اجتماعی آن شکل می‌گیرد. این هویت هنگامی محقق می‌شود که در

میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

۸۱. قضایای («ظلم» بار منفی دارد.) و (بی‌عدالتی یکی از ویژگی‌های ظالمان است.) به ترتیب کدام یک از انواع قضیه حملی است و موضوع هر کدام چیست؟

- ۱) محصوره - محصوره - ظلم - بی‌عدالتی
- ۲) شخصیه - محصوره - ظلم - ظالمان
- ۳) شخصیه - محصوره - ظلم - بی‌عدالتی
- ۴) شخصیه - شخصیه - ظلم - ظالمان

۳ «ظلم» بار منفی دارد. ♦ چون «ظلم» داخل گیومه است پس، منظور لفظ «ظلم» است و قضیه شخصیه است. موضوع «ظلم» است. بی‌عدالتی یکی از ویژگی‌های ظالمان است. ♦ قضیه محصوره است. موضوع «بی‌عدالتی» است.

۸۲. نوع کدام قضیه، مشابه قضیه «هر انسانی متفکر است» می باشد؟

- ۱) انرژی درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است.
- ۲) کشور در برهه زمانی سختی برای تحمل فشار اقتصادی و بحران های زیست محیطی قرار دارد.
- ۳) کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح های اتمی را امضا کردند.
- ۴) دریاچه ارومیه به دلیل بحران مدیریتی منابع آبی طی سال های متمادی در معرض خطر جدی است.

پاسخ

۱) قضیه «هر انسانی متفکر است»، یک قضیه محصوره موجب کلیه است و با قضیه «همه انرژی درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است» از نظر نوع قضیه، سور و نسبت، تشابه دارد. بررسی گزینه ها:

گزینه «۱»: عبارت موجود در این گزینه، یک قضیه محصوره موجب است اما در آن سور قضیه بیان نشده است. این قضیه، قوانین و مطالب علمی را بیان کرده است و از آن جا که قوانین همواره کلی هستند، سور این گونه قضایا را کلی در نظر می گیریم؛ اما اگر شواهدی برای تشخیص کلی یا جزئی بودن قضیه موجود نباشد، به حداقل اطلاعات بسنده کرده و آن را جزئی می دانیم. در این گزینه یک مطلب علمی و قانون فیزیکی مطرح شده است، بنابراین سور قضیه کلی و نسبت هم موجب است.

گزینه «۲»: در این گزینه منظور از «کشور»، «مردم کشور» است و به دلیل شرح موقعیت کنونی که یک قانون کلی نیست باید قضیه را جزئی در نظر بگیریم.

گزینه «۳»: امضای معاهده یک قاعده کلی نیست، بنابراین سور قضیه جزئی است. «بعضی» کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح های اتمی را امضا کردند.

گزینه «۴»: در این گزینه «دریاچه ارومیه» اسم خاص و مفهومی جزئی است؛ پس قضیه شخصی است.

فیلم پاسخ

۸۳ عبارت زیر با کدام گزینه به درستی کامل نمی‌شود؟

«انواع ..... و ..... از قضایای حملی با توجه به ..... قضیه

دسته‌بندی می‌شوند.»

۱ کلی - جزئی - کم

۲ محصوره - شخصیه - موضوع

۳ موجب - سالبه - رابطه

۴ شرطی - غیر شرطی - محتوای

پاسخ

۴ شرطی یا غیر شرطی بودن قضیه مربوط به تقسیم‌بندی قضایای

حملی نیست بلکه مربوط به تقسیم قضیه به دو نوع حملی و شرطی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضایای حملی با توجه به کلی یا جزئی بودن سور (کمیت) آن‌ها به قضایای کلی و جزئی تقسیم می‌شوند.

گزینه «۲»: محصوره یا شخصیه بودن قضیه با توجه به موضوع آن که مفهومی کلی یا جزئی است مشخص می‌شود.

گزینه «۳»: فعل اسنادی (رابطه یا کیف قضیه) موجب یا سالبه بودن آن را تعیین می‌کند.

۸۴ در کدام گزینه، احکام صدق و کذب تقابل به درستی رعایت نشده است؟

- ۱ هیچ کدام از غذاهای مینا خوشمزه نیستند. (کاذب) ← همه غذاهای مینا بدمزه هستند. (صادق)
- ۲ بعضی دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق) ← همه دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق)
- ۳ همه مدادهای زهره مشکی هستند. (کاذب) ← بعضی مدادهای زهره مشکی نیستند. (صادق)
- ۴ بعضی ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب) ← هیچ کدام از ساکنین ایران تبعه آن نیستند. (کاذب)

پاسخ

۲ از صدق قضیه جزئی به صدق کلی پی برده شده است. در رابطه تداخل نمی توانیم از صدق جزئی به صدق یا کذب قضیه کلی دست پیدا کنیم بنابراین در این مورد شرایط صدق و کذب به درستی رعایت نشده است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: با توجه به اینکه محمول در دو عبارت متفاوت است (خوشمزه و بدمزه) این دو قضیه با هم تقابل ندارند، بنابراین احکام صدق و کذب بین آن ها برقرار نیست.

گزینه «۳»: از کذب قضیه موجبه کلیه به صدق قضیه سالبه جزئی رسیده ایم که بنابر احکام صدق و کذب تناقض، این امر به درستی صورت گرفته است.

گزینه «۴»: در رابطه تداخل می توانیم از کذب جزئی، کذب کلی را مشخص کنیم.

۸۵ «اگر دانشمندی ادعا کند تمامی مبتلایان به کرونا دچار علائم سرماخوردگی هستند و دانشمند دیگری این ادعا را این گونه نقض کند که دست کم یک مورد از ابتلا به کرونا وجود دارد که فاقد علائم سرماخوردگی است»، این دو دانشمند با اصرار بر نظر خود، از کدام مورد از موارد زیر استفاده کرده‌اند؟

- ۱ استدلال تمثیلی و ایهام انعکاس
- ۲ استثنای قابل چشم‌پوشی و مثال نقض
- ۳ استقرای تعمیمی و استثنای قابل چشم‌پوشی
- ۴ مثال نقض و قیاس

پاسخ

۲

- اگر حکم موجب کلیه را بتوانیم به وسیله قضیه‌ای که سالبه جزئیّه است، رد کنیم از مثال نقض آن استدلال و حکم استفاده کرده‌ایم.
- اگر با وجود پیدا شدن استثنائی در حکم کلی، همچنان بر صدق حکم کلی اصرار کنیم، دچار مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی شده‌ایم.

فیلم پاسخ

۸۶ کدام گزینه درباره دو قضیه که یکی متداخل دیگری است صحیح است؟

- ① اجتماع آنها محال اما ارتفاع آنها ممکن است.
- ② ارتفاع آنها محال اما اجتماع آنها ممکن است.
- ③ اجتماع و ارتفاع آنها ممکن است.
- ④ اجتماع و ارتفاع آنها محال است.

پاسخ

③ دو قضیه متداخل می‌توانند هر دو صادق یا هر دو کاذب باشند، پس اجتماع و ارتفاع دو قضیه متداخل امکان‌پذیر است.

۸۷. برای اینکه بین دو قضیه، تقابل تضاد وجود داشته باشد، نیازی به برخوردار بودن از کدام یک از گزینه‌ها نیست؟

- ۱) هر دو قضیه موضوع و محمول یکسان داشته باشند.
- ۲) هر دو قضیه از کمیت متفاوت برخوردار باشند.
- ۳) نسبت‌های هر دو قضیه متفاوت از یکدیگر باشد.
- ۴) هر دو قضیه جزئی نباشند.

پاسخ

۲) زمانی بین دو قضیه، تقابل تضاد برقرار است که موضوع و محمول در هر دو قضیه ثابت بماند و تغییر نکند و کیفیت (نسبت) در هر دو متفاوت باشد؛ یعنی یکی نسبت سالبه و دیگری حتماً موجب باشد. همچنین در تضاد هر دو قضیه باید دارای سور کلی (هر و هیچ) باشند. اما باید توجه داشت از آنجا که کمیت (سور) در هر دو قضیه متضاد، کلی می‌باشد پس از این حیث، کمیت دو قضیه را در تضاد می‌توان یکسان دانست.

کدام یک از استدلال‌های زیر دارای نتیجه درستی نیست؟

بعضی میوه‌ها شیرین هستند.

هر میوه‌ای جسم نامی است.

∴ بعضی شیرین‌ها، جسم نامی هستند.

۱

هر ورزشکاری انسان است.

هر انسانی ناطق است.

∴ هر ورزشکاری، ناطق است.

۲

بعضی دانشها، تجربی هستند.

هیچ تجربه‌ای عقلی نیست.

∴ بعضی دانشها، عقلی نیستند.

۳

هر آهنی فلز است.

هر فلزی جامد است.

∴ هر آهنی جامد است.

۴

۴

نکته

برای بررسی درستی یا نادرستی نتیجه قیاس، لزوماً نباید فقط به شرایط اعتبار قیاس توجه کرد بلکه باید به سایر شرایط مانند شرایط نتیجه‌گیری قیاس و هم‌چنین معنا و محتوای مقدمات قیاس نیز دقت کنیم. در گزینه «۴»، قیاسی وجود دارد که محتوای مقدمه دوم آن یعنی «هر فلزی جامد است» نادرست است؛ زیرا همه فلزات جامد نیستند (مثل جیوه که مایع است) بنابراین این قیاس، نتیجه درستی ندارد.

پاسخ

فیلم پاسخ

۸۹ در قیاس اقترانی نامعتبر زیر، چه تعداد از شرایط اعتبار قیاس در آن رعایت شده است؟

هیچ الف ب نیست.

بعضی ج الف است.

∴ هر ب ج است.

۱ چهار

۲ سه

۳ دو

۴ یک

پاسخ

۲ این قیاس هر سه شرط سه‌گانه اعتبار قیاس را دارد اما به دلیل عدم رعایت قانون نتیجه قیاس، نامعتبر است. دقت کنید که وقتی یکی از مقدمات سالبه است، نتیجه هم باید سالبه باشد.

منطق

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۸: قیاس اقترانی

زیر واحد یادگیری

شرایط معتبر بودن قیاس

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

meraat.ir

۹۰. به ترتیب هر یک از قیاس‌های زیر شکل چندم قیاس اقترانی هستند؟

«هر الف ب است؛ بعضی د الف نیست؛ پس بعضی ب د نیست.»

«هر ج د است؛ هر د ب است؛ پس هر ب ج است.»

① شکل اول - شکل اول

② شکل اول - شکل چهارم

③ شکل چهارم - شکل اول

④ شکل چهارم - شکل چهارم

پاسخ

④ توجه کنید که مقدمه اول، مقدمه‌ای است که موضوع نتیجه در آن آمده باشد نه مقدمه‌ای که اول باشد و مقدمه دوم، مقدمه‌ای است که محمول نتیجه در آن آمده باشد نه مقدمه‌ای که صرفاً بعد از مقدمه اول آمده است.

همچنین می‌توانیم بگوییم اگر موضوع نتیجه، در جایگاه موضوع یکی از مقدمات و محمول نتیجه در جایگاه محمول یکی از مقدمات باشد، قیاس شکل اول و اگر موضوع نتیجه، در جایگاه محمول یکی از مقدمات و محمول نتیجه، در جایگاه موضوع یکی از مقدمات باشد، آن قیاس شکل چهارم است. بدین ترتیب در قیاس اول به دلیل آن که موضوع نتیجه یعنی «ب» محمول یکی از مقدمات است و محمول نتیجه یعنی «د» موضوع یکی از مقدمات است، قیاس شکل چهارم می‌باشد.

قیاس دوم هم به همین صورت، شکل چهارم می‌باشد.

دهم علوم انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

ردیف	مواد آزمون	تعداد سؤال	محتوای آزمون	زمان پیشنهادی
۱	ریاضی و آمار	۱۵	فصل ۲ (درس ۴) و فصل ۳ (درس های ۱ و ۲)	۲۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۵	درس های ۸ تا ۱۱	۱۵ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۲۰	درس های ۷ تا ۱۰	۲۰ دقیقه
۴	عربی	۱۵	درس های ۵ و ۶	۱۵ دقیقه
۵	تاریخ ایران و جهان	۱۰	درس های ۹ تا ۱۲	۸ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	درس های ۶ تا ۸	۸ دقیقه
۷	جامعه شناسی	۱۰	درس های ۸ تا ۱۱	۹ دقیقه
۸	منطق	۱۰	درس های ۶ تا ۸	۱۰ دقیقه
تعداد کل سؤال ها		۱۰۵	مدت زمان پاسخ گویی	۱۱۰ دقیقه

به ازای هر سه پاسخ غلط، نمره ی یک پاسخ درست کسر می گردد.

آزمون
نمره منفی
دارد

پاسخ نمای تشریحی
و سایر امکانات
فعال سازی پاسخ نما ساعت ۲۰

زمان پیشنهادی

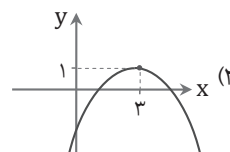
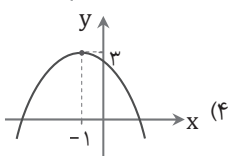
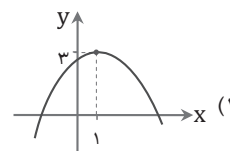
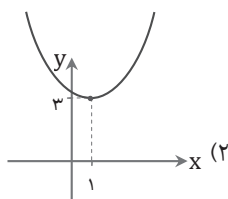
۲۵

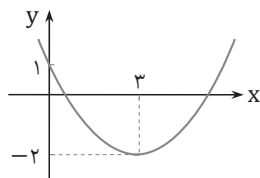
دقیقه

ریاضی و آمار

۱- نمودار تابع درجه دوم به معادله $y = -(x - 1)^2 + 3$ کدام گزینه است؟

۲- اگر معادله $f(x) = ax^2 - bx + 1$ معادله سهمی مقابل باشد، حاصل $a + b$ برابر

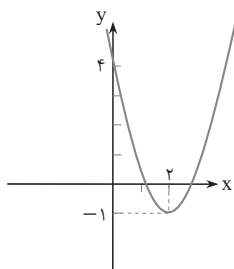

با کدام گزینه است؟

- (۲) ۳
(۴) $\frac{2}{3}$

- (۱) $\frac{7}{3}$
(۳) $\frac{4}{3}$

۳- معادله سهمی که نمودار آن به شکل روبه‌رو می‌باشد، کدام است؟

$$y = 5x^2 - 8x - 4 \quad (۱)$$

$$y = 5x^2 - 4x + 4 \quad (۲)$$

$$y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4 \quad (۳)$$

$$y = -\frac{5}{4}x^2 + 5x + 4 \quad (۴)$$

۴- نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{4}x^2$ را ۳ واحد به سمت راست و $\frac{1}{5}$ واحد به سمت پایین انتقال می‌دهیم. معادله منحنی جدید کدام است؟

$$y = \frac{1}{4}x^2 + 3x + 3 \quad (۴) \quad y = \frac{1}{4}x^2 - 3x - 3 \quad (۳) \quad y = \frac{1}{4}x^2 + 3x - 3 \quad (۲) \quad y = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3 \quad (۱)$$

۵- نمودار سهمی $f(x) = -\frac{1}{4}(x + 1)^2 + 2$ محور x ها را در کدام نقاط قطع می‌کند؟

(۱) در هیچ نقطه‌ای قطع نمی‌کند.

(۲) در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$

(۳) در نقاط $(0, \frac{3}{4})$ و $(0, -\frac{3}{4})$

(۴) در نقاط $(-1, 0)$ و $(3, 0)$

۶- در یک گلخانه، اگر با فاصله یکسان ۳۰ بوته گوجه‌فرنگی کاشته شود، به طور متوسط از هر بوته ۸ کیلوگرم محصول به دست می‌آید.

به ازای هر بوته اضافه $\frac{1}{5}$ کیلوگرم از میانگین محصول بوته‌ها کاسته می‌شود. در این صورت بیشترین محصول برداشتی کدام است؟

۲۳۰ (۴)

۲۴۰ (۳)

۲۴۵ (۲)

۲۳۵ (۱)

۷- تابع درآمد و هزینه کل در یک کارگاه تولیدی، به ترتیب $R(x) = x^2 + 2x$ و $C(x) = 4x^2 + x - 140$ به ازای x واحد

کالا می‌باشد. در نقطه سر به سر، مقدار درآمد چقدر است؟

۶۹ (۴)

۶۳ (۳)

۶۰ (۲)

۵۳ (۱)

۸- در شانزدهمین جشنواره خوارزمی، تعداد دانشجویان شرکت کننده و نام دانشگاه محل تحصیلشان چه نوع متغیرهایی هستند؟

- (۱) کمی نسبتی - کیفی ترکیبی
(۲) کمی فاصله‌ای - کیفی اسمی
(۳) کمی فاصله‌ای - کیفی ترتیبی
(۴) کمی نسبتی - کیفی اسمی

۹- کدام گزینه درست است؟

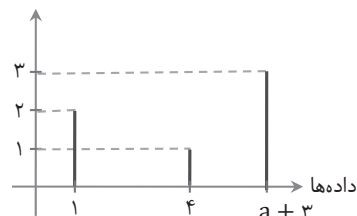
- (۱) مصاحبه زمانی استفاده می‌شود که آمارگیر اطلاعات کافی از همه پاسخ‌های ممکن را ندارد.
(۲) مرکز آمار ایران هر ۵ سال یک‌بار اطلاعات همه خانوارها را جمع‌آوری می‌کند.
(۳) دادگان، اطلاعاتی است که در لحظه پس از پرسش پرسش‌نامه ثبت می‌شود.
(۴) اندازه‌گیری وزن محصولات باغ، به روش پرسش‌نامه تعیین می‌گردد.

۱۰- به مشخصه عددی که توصیف‌کننده جنبه خاصی از نمونه است چه می‌گویند؟

- (۱) پارامتر جامعه (۲) آماره نمونه (۳) متغیر (۴) آمار

۱۱- در جدول مقابل، میانگین داده‌ها برابر ۶ است. مقدار a کدام است؟

فراوانی

- (۱) ۹
(۲) ۳۶
(۳) ۲۸
(۴) ۱۶

۱۲- اگر میانگین ده داده آماری به صورت $3 + 2x_1, 3 + 2x_2, \dots, 3 + 2x_{10}$ ، عدد $31 -$ باشد میانگین داده‌های $3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}$ کدام گزینه است؟

- (۱) ۱۷ (۲) ۵۱ (۳) -34 (۴) -17

۱۳- در داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_{11}$ که به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب شده‌اند، داده ششم عدد ۸ است. اختلاف میانه داده‌های $2 + 3x_1, 2 + 3x_2, \dots, 2 + 3x_{11}$ از میانه داده‌های $x_1, \dots, x_{11}$ برابر کدام است؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۱۸ (۳) -16 (۴) -18

۱۴- قدرمطلق اختلاف عدد میانه و مد در داده‌های مقابل کدام گزینه است؟

داده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
فراوانی	۱	۸	۴	۳	۴	۵	۱	۲

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۵- میانگین ۱۰ عدد ۱۵ شده است. یک عدد را کنار گذاشتیم و میانگین ۹ عدد باقیمانده ۱۲ شد. عددی که حذف کردیم کدام است؟

- (۱) ۴۱ (۲) ۴۲ (۳) ۴۰ (۴) ۳۲

زمان پیشنهادی

۱۵

دقیقه

اقتصاد

۱۶- کدام گزینه پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

- (الف) مطابق با کدام مفهوم می‌توان معیاری برای سنجش میزان فقر در نظر گرفت؟
(ب) کدام دسته از افراد از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند؟

- (۱) الف) سطح درآمد (ب) خط فقر نسبی دارند.
(۲) الف) فقر مطلق (ب) زیرخط فقر نسبی‌اند.
(۳) الف) سطح درآمد (ب) فقیر مطلق به حساب می‌آیند.
(۴) الف) فقر مطلق (ب) زیرخط فقر مطلق‌اند.

۱۷- روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

- (۱) محاسبه تعداد افراد فقیر و تعداد افراد ثروتمند
- (۲) مقایسه میزانی از سلامت برای خانوارهای ناحیه روستایی و خانوارهای شهری
- (۳) مقایسه کردن نیازمندی‌های افراد و یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها
- (۴) محاسبه میزان تولید ناخالص داخلی یا درآمد سرانه کشورها و رتبه‌بندی آن‌ها از نظر فقر

۱۸- کدام گزینه، پاسخ درست و بیانگر مفاهیم دقیق عبارات زیر است؟

- (الف) کسانی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.
- (ب) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.
- (ب) بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به وجود می‌آید.
- (ت) بیکاری‌ای که کارگران ساختمانی و کشاورزان، شغل خود را از دست می‌دهند.
- (۱) (الف) دوره‌ای (ب) ساختاری (پ) اصطکاکی (ت) فصلی
- (۳) (الف) ساختاری (ب) اصطکاکی (پ) فصلی (ت) دوره‌ای
- (۲) (الف) اصطکاکی (ب) دوره‌ای (پ) ساختاری (ت) فصلی
- (۴) (الف) فصلی (ب) ساختاری (پ) دوره‌ای (ت) اصطکاکی

۱۹- کدام گزینه مفهوم «پشتوانه پول» را بیان می‌کند؟

- (۱) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند.
- (۳) اطمینانی که مردم به مقدار پول نزد بانک‌ها دارند.
- (۲) اطمینانی که مردم به وجود طلا و نقره نزد بانک مرکزی دارند.
- (۴) اعتمادی که مردم به دولت و بانک مرکزی برای حفظ ارزش پول ثبتي دارند.

۲۰- هزینه سبد بازار در دو کشور فرضی «الف» و «ب» در جدول زیر آمده است. با توجه به این جدول، توضیح کدام گزینه، درست و کامل‌تر است؟

نام کشور / سال	هزینه سبد بازار در سال ۱۹۸۹	هزینه سبد بازار در سال ۱۹۹۰
(الف)	۲۰۰۰	۴۰۰۰
(ب)	۴۱۰۰	۶۱۰۰

- (۱) نرخ تورم در هر دو کشور بیش‌تر از ۶۰٪ است.
- (۲) نرخ تورم در کشور (الف) ۴۰٪ بیشتر از کشور (ب) است.
- (۳) کشور (ب) گرفتار تورم بیشتری نسبت به کشور (الف) است.
- (۴) نرخ تورم در کشور (الف) بیشتر و تقریباً دو برابر کشور (ب) است.

۲۱- در دوره مبادله پایایی، در هر منطقه کالایی خاص پرتعداد بود، مثلاً در ایران ..... در تبت ..... در هند ..... و در روسیه ..... خواهان بیشتری داشت.

- (۱) چای - غلات - پوست سمور - صدف
- (۳) صدف - غلات - چای - پوست سمور
- (۲) غلات - پوست سمور - صدف - چای
- (۴) غلات - چای - صدف - پوست سمور

۲۲- هر یک از موارد زیر به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟

- (الف) خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی
- (ب) معاوضه ارزش یک کالا در مقابل کالای دیگر در مبادلات
- (پ) هر کشوری دارای یک واحد پولی خاص است.

(ت) نگهداری پول به منظور استفاده در روزهای آینده و مخارج غیرقابل پیش‌بینی و سایر موقعیت‌های خاص

- (۱) (الف) وسیله پرداخت در مبادلات (ب) وسیله سنجش ارزش (پ) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش (ت) وسیله پرداخت‌های آینده
- (۲) (الف) وسیله پرداخت‌های آینده (ب) وسیله پرداخت در مبادلات (پ) وسیله سنجش ارزش (ت) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش
- (۳) (الف) وسیله سنجش ارزش (ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش (پ) وسیله پرداخت در مبادلات (ت) وسیله پرداخت‌های آینده
- (۴) (الف) وسیله سنجش ارزش (ب) وسیله پرداخت در مبادلات (پ) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش (ت) وسیله پرداخت‌های آینده

۲۳- عبارت زیر کدام مفهوم را بیان می‌کند؟

- «مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.»
- (۱) ثبات اقتصادی (۲) استحکام اقتصادی (۳) مقاوم‌سازی اقتصادی (۴) استقلال اقتصادی

۲۴- هر یک از عبارات زیر به ترتیب به کدام بخش از تاریخ معاصر ایران اشاره دارد؟

(الف) ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.

(ب) حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند.

(پ) اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی، دینی خود جدا شد و نظم جهانی، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرت‌های جهانی سوق داد.

(ت) تأسیس مدرسه دارالفنون و نظم مالی و اداری امیرکبیر

(۱) (الف) دوران قاجاریه (ب) دوره پایانی حکومت صفویه (پ) دوران پهلوی (ت) دوران قاجاریه

(۲) (الف) نیمه اول حکومت صفویه (ب) دوران پهلوی (پ) دوران قاجاریه (ت) نیمه پایانی دوران قاجاریه

(۳) (الف) دوران قاجاریه (ب) دوران پهلوی (پ) دوران صفویه (ت) نیمه اول دوران قاجاریه

(۴) (الف) دوره پایانی حکومت صفویه (ب) نیمه اول حکومت صفویه (پ) دوران پهلوی (ت) دوران قاجاریه

۲۵- پاسخ به سؤالاتی نظیر: «آیا اقتصاد کشور وابسته است یا مستقل؟» و «آیا شرکت‌های تولیدی در شرایط سخت می‌توانند نیاز کشور را برآورده کنند؟» چه زمانی تعیین‌کننده است؟

(۱) زمانی که اقتصاد ملی یک کشور تهدید می‌شود.

(۲) زمانی که کشورها با شرایط سخت تحریم و تهاجم روبه‌رو هستند.

(۳) زمانی که ساختارهای اقتصادی کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گیرد.

(۴) زمانی که کشور مورد تهاجم و حمله نظامی بیگانگان قرار گیرد.

ردیف	نوع تولید	ارزش فعالیت تولیدی
۱	خدمات ارائه شده	۲۵ میلیارد ریال
۲	فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور	۲۴ میلیارد ریال
۳	ارزش کالاهای واسطه‌ای و دست دوم	۱۴۶ میلیارد ریال
۴	فعالیت تولیدی مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	$\frac{1}{4}$ فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور
۵	جمعیت کشور	۲۰ میلیون نفر

۲۶- جدول روبه‌رو نشان‌دهنده آمار تولیدات کشوری فرضی است.

اگر مجموع ارزش اقلام ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی

۱۶۰ میلیارد ریال باشد، (الف) میزان تولید ناخالص داخلی و

(ب) تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور چه قدر است؟

(۱) (الف) ۹۰۲ (ب) ۱۰۴۵۰

(۲) (الف) ۲۰۹ (ب) ۱۰۴۵۰

(۳) (الف) ۲۰۹ (ب) ۱۴۵۰

(۴) (الف) ۹۰۲ (ب) ۱۴۵۰

۲۷- «دهک آخر» و «دهک اول» در جدول توزیع درآمد، به ترتیب دارای چه خصوصیتی می‌باشد؟

(۱) صد درصد جمعیت - بیشترین سهم از درآمد ملی

(۲) ده درصد جمعیت - کمترین سهم از درآمد ملی

(۳) ده درصد جمعیت - بیشترین سهم از درآمد ملی

(۴) صد درصد جمعیت - کمترین سهم از درآمد ملی

۲۸- با توجه به اطلاعات مندرج در جدول زیر: (سال پایه موردنظر سال ۱۳۸۹)

(الف) تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۹۴ چقدر است؟

(ب) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۴ چقدر است؟

سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۸۹		
مقدار	قیمت	مقدار	قیمت	کالا
۶۵	۳۰۰	۱۲۰	۳۰۰	A
۸۰۰	۱۴۰	۴۰۰	۶۰	B

(۱) (الف) ۶۷,۵۰۰ (ب) ۳۰,۷۰۰

(۲) (الف) ۱۳۱,۵۰۰ (ب) ۶۷,۵۰۰

(۳) (الف) ۱۹,۵۰۰ (ب) ۴۸,۰۰۰

(۴) (الف) ۱۹,۵۰۰ (ب) ۱۱,۲۰۰

۲۹- رشد اقتصادی یک هدف مشترک است، زیرا .....

- ۱) مردم را قادر می‌سازد مقدار بیش‌تری از غذا و سایر کالاها را داشته باشند تا سلامتی و رفاه بیش‌تری داشته باشند.
- ۲) کشور را قادر می‌سازد کالاها و خدمات بیش‌تری تولید کند و گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد.
- ۳) کشور را قادر می‌سازد مرز امکانات جدید به نسبت مرز امکانات قبلی، رشد بیش‌تر و دسترسی به منابع بیش‌تر را داشته باشد.
- ۴) کشور را قادر می‌سازد تا غذا و کالاهای بیش‌تری را تولید و مصرف کند.

۳۰- کدام شاخص، تصویر بهتری از پیشرفت کشور ارائه می‌دهد؟

- ۱) بررسی میزان امید به زندگی در بدو تولد
- ۲) رشد تولید ناخالص داخلی
- ۳) شاخص توسعه انسانی
- ۴) شاخص دهک‌ها

زمان پیشنهادی

۲۰

دقیقه

علوم و فنون ادبی

۳۱- کدام گزینه در تقسیم‌بندی سبک از دیدگاه ارسطو نادرست است؟

- ۱) براساس موضوع و نوع: عرفانی، حماسی
- ۲) به تناسب محیط جغرافیایی: آذربایجانی، خراسانی
- ۳) براساس هدف: علمی، فلسفی
- ۴) به تناسب مخاطب: عامیانه، عالمانه

۳۲- بر اساس تقسیم‌بندی بهار برای نثر فارسی، کدام گزینه غلط است؟

- ۱) دوره سامانی (۳۰۰ تا ۴۵۰ ه. ق)
- ۲) دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر مصنوع (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)
- ۳) دوره بازگشت ادبی (۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه. ق)
- ۴) دوره ساده‌نویسی (۱۳۰۰ ه. ق تا امروز)

۳۳- کدام ویژگی از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی محسوب نمی‌شود؟

- ۱) قالب عمده شعر این دوره قصیده است و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد.
- ۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
- ۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.
- ۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه عقلی و انتزاعی بهره گرفته می‌شود.

۳۴- از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی سادگی زبان شعر است؛ این ویژگی در کدام بیت مشهود است؟

- ۱) من ندانم که عاشقی چه بلاست
- ۲) میدان مهر او نه به کام سمند ماست
- ۳) شهادت گفتن آن باشد که هم ز اول درآشامی
- ۴) عافیت را سر بزن بهر کمال عشق را
- هر بلایی که هست عاشق راست
- درع وفای او نه به بالای پست ماست
- همه دریای هستی را بدان حرف نهنگ آسا
- عاقبت را دم بزن بهر جمال راه را

۳۵- در همه ابیات ویژگی‌های فکری سبک خراسانی مشهود است؛ به جز .....

- ۱) نگر به لاله و طبع بهار رنگ‌پذیر
- ۲) مشک با زلف سیاهش نه سیاه است و نه خوش
- ۳) چو وقت باده بود باده گیر و باده گسار
- ۴) بحری است عشق و عقل از او بر کناره‌ای
- یکی به رنگ عقیق و دگر به بوی عبیر
- سرو با قد بلندش نه بلند است و نه راست
- چو وقت بوسه بود بوسه بخش و بوسه ستان
- کار کنارگی نبود جز نظاره‌ای

۳۶- کدام گزینه از نتایج روی آوردن شاعران به تصوّف و عرفان نیست؟

- ۱) خانقاه‌ها، پشتیبان شعر فارسی گشتند.
- ۲) موضوعات شعر، گسترش یافت.
- ۳) قدرت عواطف و عمق اندیشه‌های شاعران افزایش یافت.
- ۴) زبان شعر، پیچیده و دشوارتر شد.

۳۷- کدام گزینه، درباره شعر نیمه دوم قرن ششم، صحیح نیست؟

- ۱) سنایی و انوری تحوّل بزرگی در غزل ایجاد کردند.
- ۲) خاقانی و نظامی از شاعران معروف آذربایجان بودند.
- ۳) شعر این دوره از نظر سبک گویندگی و موضوع تنوّع یافت.
- ۴) تمامی شاعران این دوره در مدح شاهان و بزرگان، افراط می‌کردند.

۳۸- کدام ویژگی در متن زیر، که به سبک نثر سده‌های پنجم و ششم است، کاربرد ندارد؟

«بازرگانی بود بسیارمال و او را فرزندان در رسیدند و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر، موعظت و ملامت ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان، اهل دنیا، جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ اما آن سه که طالب آنند، فراخی معیشت است و رفعت منزلت و رسیدن به ثواب آخرت...»

- (۱) حذف افعال به قرینه
(۲) رواج نثر داستانی
(۳) بهره‌گیری کمتر از لغات عربی
(۴) حرکت متن به سوی دشواری

۳۹- نوع نثر در کدام عبارت موزون نیست؟

- (۱) جمال ظاهر آرایش خلق است و صورت زیبا، جمال باطن کمال خلق است و سیرت نیکو.
(۲) الهی به هر صفت که هستم بر خواست تو موقوفم و به هر نام که مرا خوانند به بندگی تو معروفم.
(۳) هر که از شعاع عقل غریزی بهره‌مند شد و استماع سخن ناصحان را شعار ساخت، اقبال او چون سایه‌ی چاه پایدار باشد.
(۴) تو دوختی در پوشیدم و آنچه در جام ریختی نوشیدم، هیچ نیامد از آنچه می‌کوشیدم.

۴۰- چند اثر از آثار زیر مربوط به سده‌های پنجم و ششم است؟

- «تاریخ بلعی- چهارمقاله نظامی عروضی- کلیله و دمنه- مقامات حمیدی- کشف الاسرار»
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۱- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) نوش کن جام شراب یک منی
(۲) غرض خوش باش و خرم باش جاوید
(۳) باز جهان خرم و خوش یافتیم
(۴) همه بر دیگران قسمت مکن غم
تا بدان بیخ غم از دل برکنی
نشاط اندوز و بی غم باش جاوید
زی (سوی) سمن و سوسن بشتافتیم
از آن چیزی برای من نگه‌دار

۴۲- تقطیع هجایی کدام گزینه در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) جانم مسوز دانی بر من گران برآید * U - U - - - U - U -
(۲) نصیحتی کنت یاد گیر و در عمل آر * U - U - U - U - U - U -
(۳) آن کس است اهل بشارت که اشارت داند * U - U - - - U - U -
(۴) چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن * U - U - U - U - U -

۴۳- در کدام گزینه حذف همزه بیشتری صورت گرفته است؟

- (۱) دست از طلب ندارم تا کام من برآید
(۲) دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین
(۳) خدایا عشق درمانی به غیر از مرگ می‌خواهد
(۴) چو آشامیدم این پیمانه را پاک
یا تن رسد به جانان یا جان ز تن درآید
به علی شناختم من به خدا قسم خدا را
که من می‌میرم از این درد و درمانی نمی‌بینم
در افتادم ز مستی بر سر خاک

۴۴- در بیت زیر، به ترتیب، چند هجای کوتاه و چند هجای کشیده وجود دارد؟

- «صبوری چون ز حد بگذشت کاری رو نمی‌آرد که دارو کهنه چون گردید بی‌تأثیر می‌گردد»
(۱) چهار- سه (۲) چهار- دو (۳) پنج- چهار (۴) پنج- سه

۴۵- کدام یک از گزینه‌های زیر، از نظر نشانه‌های هجایی با مصراع «بشارت ده بشارت ده به محبوسان جسمانی» یکسان است؟

- (۱) طالع اگر مدد دهد دامنش آورم به کف
(۲) دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
(۳) دی بر سرم تاج زری بنهاده است آن دلبرم
(۴) اگر مانند رخسارت گلی در بوستانستی

۴۶- کدام بیت «موازنه» دارد؟

- (۱) تا نَفَس داری دلا فریاد کن
(۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟
(۳) چرا پروانگان را پَر شکسته است؟
(۴) بالب دمساز خود جفت آمدم
- بستگان سینه را آزاد کن
چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟
چرا هر گوشه گردِ غم نشسته است؟
گفتنی بشنو که در گفت آمدم

۴۷- «موازنه» و «ترصیع» به ترتیب در کدام بیت‌ها به کار رفته است؟

- (الف) بوستانی است صدر تو ز نعیم
(ب) اَمَل گوید که آمد رهبر من
(پ) گر تو فصیحی همه مناقب او گوی
(ت) چه می‌خواهند از این محمل کشیدن
- آسمانی است قدر تو ز جلال
اجل گوید که آمد خنجر من
ور تو دبیری همه مدایح او خوان
چه می‌جویند از این منزل بریدن
- (۱) (الف، پ) - (ب، ت) (۲) (پ، ت) - (الف، ب) (۳) (الف، ت) - (ب، پ) (۴) (ب، پ) - (الف، ت)

۴۸- شاعر در کدام گزینه از آرایه «ترصیع» بهره برده است؟

- (۱) بی یاد توام نفس نیاید
(۲) هم قصّة نانموده دانی
(۳) از ظلمت خود رهایی‌ام ده
(۴) جبریل مقیم آستانت
- با یاد تو یاد کس نیاید
هم نامه نانوشته خوانی
با نور خود آشنایی‌ام ده
افلاک حریم بارگاهت

۴۹- مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) مهتری گر به کام شیر در است
(۲) کسی به گردن مقصود دست حلقه کند
(۳) سر فرازد چو نیزه هر مردی
(۴) در ره عشق از آن سوی فنا صد خطر است
- شو خطر کن ز کام شیر بجوی
که پیش تیر بلاها سپر تواند بود
که میان جنگ را چو نیزه بیست
تا نگویی که چو عمرم به سر آمد رستم

۵۰- مفهوم بیت «هر که تأمل نکند در جواب / بیشتر آید سخنش ناصواب» در چند بیت تکرار شده است؟

- (الف) نباید سخن گفت ناساخته
(ب) ای زبان هم گنج بی‌پایان تویی
(ج) سخن کاو از سر اندیشه ناید
(د) عالمی را یک سخن ویران کند
(ه) اوّل اندیشه وانگهی گفتار
- نشاید بریدن نینداخته
ای زبان هم رنج بی‌درمان تویی
نوشتن را و گفتن را نشاید
روبهان مرده را شیران کند
پای‌بست آمده‌ست پس دیوار

- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

زمان پیشنهادی

۱۵

دقیقه

عربی

■ عین الانسب فی الجواب للترجمة أو من العربية: (۵۱ - ۵۶)

۵۱- «أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ»:

- (۱) پروردگارت آرامش خود را بر پیامبرش و مؤمنان نازل کرد!
(۲) خداوند آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد!
(۳) خداوند است که آرامش را بر پیامبرش و مؤمنان نازل می‌کند!
(۴) نازل کرد خداوند آرامش خود را بر پیامبر و مؤمنان!

- ۵۲- «إِنَّ الْبُومَةَ حَيَوَانٌ تُدِيرُ رَأْسَهَا مِثْلَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جَسْمَهَا وَلَكِنْ عَيْنُهَا ثَابِتَةٌ!»:
- ۱) به راستی جغد حیوانی است که سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند، بدون اینکه بدنش را حرکت دهد، ولی چشمش ثابت است!
  - ۲) به راستی جغد حیوانی است که سرش را صد و هفتاد درجه می چرخاند، بدون آنکه بدنش را حرکت دهد، ولی چشمش ثابت است!
  - ۳) قطعاً جغد حیوانی است که سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند، بدون اینکه بدنش حرکت کند، ولی چشمش ثابت است!
  - ۴) قطعاً جغد حیوانی است که می تواند سرش را دویست و هفتاد درجه بچرخاند، بی آنکه جسمش را حرکت دهد و چشم هایش ثابت است!
- ۵۳- «يُشَجِّعُ تَنَوُّعُ مَعَالِمِ إِيرَانَ وَ إِسْتِقْرَارُ الْوَضْعِ الْأَمْنِيِّ فِيهَا كَثِيرًا مِنَ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا لِرُؤْيَا جَمَالِ آثَارِهَا وَ طَبِيعَتِهَا الْخَلَّابَةِ»:
- ۱) تنوع آثار ایران و وجود وضعیت ایمن در آن بسیاری از گردشگران را به سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار آن و طبیعت جذابش تشویق می کند!
  - ۲) تنوع آثار ایران و استقرار وضعیت ایمن بسیاری از گردشگران را برای سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذاب آن تشویق کرد!
  - ۳) تنوع آثار ایران و وجود امنیت در آن بیشتر گردشگران را برای سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذابش تشویق می کند!
  - ۴) تنوع آثار و وجود اوضاع امن در ایران گردشگران بسیاری را برای سفر کردن به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذاب آن تشویق می کند!
- ۵۴- «شَهِدَتْ إِيرَانُ فِي السَّنَوَاتِ الْأَخِيرَةِ نُمُوًّا مَلْحُوظًا فِي السِّيَاحَةِ»:
- ۱) در سال های اخیر، ایران در زمینه سیاست رشد چشمگیری را نشان داد!
  - ۲) ایران در این سال های اخیر، رشد قابل قبولی را در زمینه گردشگری نشان داد!
  - ۳) ایران در سال های اخیر، رشد قابل ملاحظه ای را در گردشگری شاهد بود!
  - ۴) در سال های اخیر، در گردشگری رشد چشمگیری از ایران دیده شد!
- ۵۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ:
- ۱) ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ﴾: خداوند نسبت به شما سهل گیر است!
  - ۲) أَتَيْهَا السَّائِقُ تُرِيدُ أَنْ نَذْهَبَ إِلَى الْمَدَائِنِ: ای راننده من می خواهم به مدائن بروم!
  - ۳) كَمْ الْمَسَافَةُ مِنْ بَغْدَادَ إِلَى هُنَاكَ؟: فاصله از بغداد تا آنجا چقدر است؟!
  - ۴) أَطْنُ الْمَسَافَةَ سَبْعَةً وَ ثَلَاثِينَ كِيلُومِتْرًا: گمان می کنم فاصله هفتاد و سه کیلومتر است!
- ۵۶- «این ماهیان نورانی تاریکی دریا را به روز روشنی تبدیل می کنند!»:
- ۱) تَحَوَّلَ هَذِهِ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى النَّهَارِ الْمُضِيِّ! (۲) هَذِهِ الْأَسْمَاكُ مُضِيئَةٌ تَحَوَّلَ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيِّ!
  - ۳) تَتَحَوَّلُ هَذِهِ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيِّ! (۴) تَحَوَّلَ هَذِهِ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيِّ!
- اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْبَغُ النَّصِّ: (۵۷ و ۵۸)
- الْمُتَحَفُ هُوَ الْمَكَانُ الَّذِي يَجْمَعُ مَجْمُوعَةً مِنَ الْأَشْيَاءِ وَ الْأَثَارِ الثَّمِينَةِ بِقَصْدِ الدِّرَاسَةِ.
- إِنَّ الْأَشْيَاءَ فِي الْمُتَحَفِ تُبَيِّنُ لَنَا حَيَاةَ الشَّعْبِ وَ الْمِلَلِ الْمُتَعَدِّدَةِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ.
- و مِنْ خِلَالِ التَّعَرُّفِ عَلَى الْأَثَارِ نُدْرِكُ عَادَاتِ الشُّعُوبِ وَ مَرَاحِلَ تَقَدُّمِ الْحَيَاةِ الْبَشَرِيَّةِ. مِنْ وَظَائِفِ الْمَتَاحِفِ هِيَ: حِفْظُ الْأَثَارِ ذَاتِ الْقِيَمَةِ التَّارِيخِيَّةِ أَوْ الْعِلْمِيَّةِ. الْمَتَحَفُ مَكَانٌ يَعْكُسُ الْمَاضِي وَ حَاضِرُ الْمَجْتَمَعِ لِذَلِكَ فَهُوَ مِرْآةٌ (آينه) تَعَكُّسُ الْمَجْتَمَعِ لِلزُّوَارِ وَ السِّيَّاحِ.
- ۵۷- عَيْنُ الصَّحِيحِ لِتَكْمِيلِ الْفَرَاغِ: يَقُومُ الْمُتَحَفُ بِ.....
- ۱) انعكاس الماضي و العصر الجديد.
  - ۲) حفظ الشعوب من السياحة.
  - ۳) حفظ الملل من التقدّم.
  - ۴) جمع الآثار الرخيصة.
- ۵۸- عَيْنُ الْخَطَأِ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ:
- ۱) المتحف مكانٌ لحفظ الآثار القديمة.
  - ۲) في المتحف لآثرى أثرًا من عادات الشعوب.
  - ۳) في المتحف آثارٌ عن التاريخ و العلوم.
  - ۴) من خلال المتحف يُمكن لنا الدِّراسة.

٥٩- عَيِّن الصَّحِيحَ حَسَبَ هَذِهِ الْعِبَارَةِ:

«تَعْرِفُ الْحَيَوَانَاتُ بِغَرِيزِهَا الْأَعْشَابَ الطَّيِّبَةَ وَتَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ!»

- (١) الحيوانات: اسم، جمع سالم للمؤنث (مفردها «الحيوان») / فاعل لفعل «تَعْرِفُ»
- (٢) الأعشاب: اسم، جمع تكسير (مفردها «العشب») / مفعول له مضاف إليه
- (٣) تَعْلَمُ: فعل مضارع، للمخاطب، مجرد ثلاثي، متعدٍ / فعل له فاعل
- (٤) تَسْتَعْمِلُ: فعل مضارع، للغائب، مزيد ثلاثي (من باب إستفعال و له ثلاثة أحرف زائدة) / فعل له فاعله «العشب»

٦٠- عَيِّن الصَّحِيحَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) الشَّعْبُ الْعَالَمُ شَعْبٌ نَاجِحٌ!
- (٢) مَدِيرُ الْمَدْرَسَةِ وَقَفَ فِي الْمَمَرِّ!
- (٣) سُكُوتُ اللِّسَانِ سَلَامَةٌ لِلْإِنْسَانِ!
- (٤) ثَمَرَةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْعَمَلِ!

٦١- فِي أَيِّ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ اسْمٌ مَبْنِيٌّ؟

- (١) من أين أنت يا طَالِبٌ؟
- (٢) الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ!
- (٣) «قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ»
- (٤) لَا تَكْتُبْ شَيْئًا عَلَى الْآثَارِ التَّارِيخِيَّةِ!

٦٢- عَيِّن الْخَبَرَ يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي (عَلَى حَسَبِ نَوْعِهِ):

- (١) لسان القطّ مملوء بغدد تُفَرِّزُ سائلاً مُطَهِّراً!
- (٢) نزول المطر و الثلج من السماء أمر طبيعي!
- (٣) هؤلاء التلاميذ في المدرسة يطالعون دروسهم بدقة!
- (٤) أحبّ عباد الله إلى الله أحسنهم لعباده!

٦٣- عَيِّن الْخَطَأَ (عَنِ إِعْرَابِ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطِّ):

- (١) وَقَفَ الشَّرْطِيَّانِ فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْأُولَى: فاعل و مرفوع بالالف
- (٢) رَأَيْتُ فُسَاتِينَ هَذَا الْمَتَجَرِ أَفْضَلَ وَ أَرْخَصَ: مفعول و منصوب بالياء
- (٣) رَأَيْتُ الْمُعَلِّمِينَ حَاضِرِينَ فِي مَهْرَجَانِ الْمَدْرَسَةِ: مفعول و منصوب بالياء
- (٤) حُزِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي قُلُوبِهِمْ لَا فِي وَجُوهِهِمْ: مضاف إليه و مجرور بالياء

٦٤- عَيِّن عِبَارَةً مَا جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ:

- (١) فِي الْبَدَايَةِ تَشَرَّفْنَا بِزِيَارَةِ الْعَتَبَاتِ الْمُقَدَّسَةِ.
- (٢) هَلْ لَكَ مَعْلُومَاتٌ عَنْ طَاقِ كِسْرَى؟
- (٣) قَدْ أَنْشَدَ شَاعِرَانِ كَبِيرَانِ قَصِيدَتَيْنِ عِنْدَ مُشَاهَدَةِ إِيوَانَ كِسْرَى.
- (٤) بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ.

٦٥- عَيِّن الْفَاعِلَ إِعْرَابَهُ بِالْوَاوِ:

- (١) الْجَاهِلُونَ يَزْرَعُونَ الْعُدُونَ فَيَحْصِدُونَ الْخُسْرَانَ!
- (٢) تَعِيشُ الْأَسْمَاكُ فِي النَّهْرِ وَ الْبَحْرِ وَ لَهَا أَنْوَاعٌ مُخْتَلِفَةٌ!
- (٣) يَحْتَفِلُ الْإِيرَانِيُّونَ بِالنُّورِزِ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ السَّنَةِ الْهَجْرِيَّةِ الشَّمْسِيَّةِ!
- (٤) يَتَسَّسُ الْعُلَمَاءُ الْحَاقِقُونَ مَعْرِفَةَ سِرِّ هَذِهِ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ!

۶۶- هووخشتر پادشاه ماد با کدام اقدام قدرتش را تثبیت کرد و حکومت هخامنشی در کدام نبرد دریایی با یونان توفیقی به دست نیاورد؟

- (۱) با تشکیل سپاه منظم و کارآمد - نبرد مارتن
(۲) با پایان دادن به حاکمیت آشوریان - نبرد مارتن
(۳) با پایان دادن به حاکمیت آشوریان - نبرد سالامیس
(۴) با تشکیل سپاه منظم و کارآمد - نبرد سالامیس

۶۷- چه عاملی ایرانیان را به تأثیرگذارترین مردم در جهان متمدن روزگار باستان تبدیل کرد و شورش آسیای صغیر در زمان

اردشیر دوم توسط چه کسی انجام شد؟

- (۱) گسترش فتوحات هخامنشیان - اردشیر سوم
(۲) رفتار مداراجویانه و انسانی کوروش - کوروش کوچک
(۳) به واسطه تدبیر و سیاست شاهان هخامنشی - کوروش کوچک
(۴) ابداع هنرهای جهانی و مداراجویی فرهنگی و دینی - اردشیر سوم

۶۸- کدام گزینه از «عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان» نیست؟

- (۱) ضعف قدرت سیاسی پادشاهان به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان
(۲) نارضایتی توده مردم از حکومت به سبب تبعیضها و نابرابریهای اجتماعی و اقتصادی
(۳) سستی حکومت به دلیل جنگهای پیاپی با امپراتوری روم در مرزهای غربی و نیز درگیریهای نظامی در مرزهای شرقی
(۴) شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکشهای سیاسی

۶۹- کدام گزینه عبارت‌های زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی ..... اتفاق افتاد.
- در جنگ حران میان ایران و روم، فرمانده و سردار شجاع ایرانی، ..... بود که به پیروزی بزرگی دست یافت.
- وسعت قلمرو اشکانیان، با فتوحاتی که ..... انجام داد به نهایت خود رسید.
- آخرین پادشاه اشکانیان، اردوان در جنگ با ..... شکست خورد و کشته شد.
(۱) اردوان - سورنا - مهرداد دوم - کراسوس
(۲) اردوان - سورنا - مهرداد دوم - آریوبرزن - مهرداد یکم - اردشیر بابکان
(۳) اردوان - سورنا - مهرداد دوم - اردشیر بابکان
(۴) اردوان - آریوبرزن - مهرداد یکم - کراسوس

۷۰- اساس تشکیلات نظامی اشکانیان سواره نظام چابکی بود که .....

- (۱) سلاح اصلی آنان نیزه بود که در جنگ‌ها نقش مهمی داشت.
(۲) فرماندهانش بیشتر از جوانان برومند انتخاب می‌شدند.
(۳) در هنگام سواری تیراندازی می‌کرد و باعث از هم پاشیدن لشکر دشمن می‌شد.
(۴) دلیل توانمندی آنها، پیشینه‌ی صحراگردی‌شان بود.

۷۱- نتیجه کدام اقدام پادشاهان ساسانی کاهش محسوس حکومت‌های موروثی محلی در ایران بود و پادشاهان ساسانی همانند

پادشاهان کدام حکومت ادعا داشتند که به خواست اهوره مزدا به قدرت رسیده‌اند؟

- (۱) تشکیل سپاه دائمی و نیرومند و انسجام و نظم در تشکیلات اداری - اشکانیان
(۲) گرفتن باج و خراج سالانه سنگین و کنترل و نظارت شدید بر عملکرد حکومت‌های محلی - هخامنشیان
(۳) تشکیل سپاه دائمی و نیرومند و انسجام و نظم در تشکیلات اداری - هخامنشیان
(۴) گرفتن باج و خراج سالانه سنگین و کنترل و نظارت شدید بر عملکرد حکومت‌های محلی - اشکانیان

- ۷۲- کدام گزینه درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را به ترتیب مشخص می‌کند؟
 - فرمانروایان سلوکی به سیاست آزادی و مدارای دینی پادشاهان هخامنشی ادامه دادند.
 - در یکی از دو مجلس اشکانیان، پیشوایان دینی یا مغان حضور می‌یافتند که در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای صلح و جنگ نقش بیشتری داشتند.
 - شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت هخامنشیان، شیوه حکومت ملوک‌طوایفی نامیده شده است.
 - کار اصلی دبیران در تشکیلات اداری ساسانیان، گردآوری و تألیف خدای نامک بود.
- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست (۲) نادرست - درست - درست - درست
 (۳) نادرست - نادرست - درست - درست (۴) درست - نادرست - نادرست - نادرست

- ۷۳- در ایران باستان، طبقه اشراف و بزرگان که از امتیازات ویژه اقتصادی برخوردار بودند، در کدام دوره شکل گرفت و کدام حکومت، طبقات و گروه‌های اجتماعی را به شدت زیر نظر داشت؟
- (۱) هخامنشیان - ساسانیان (۲) اشکانیان - مادها (۳) ساسانیان - اشکانیان (۴) مادها - هخامنشیان

- ۷۴- کدام گزینه به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر است؟
 - جنبش بزرگ علیه نابرابری‌ها و تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی در زمان پادشاهی چه کسی پدید آمد؟
 - چه کسانی در دوره ساسانیان، مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند؟
 - مسئولیت قضاوت، مجری آداب و رسوم دینی و نگهداری از آتش‌خانه به عهده چه کسی بود؟
 - کدام جشن به شکرانه آفریده شدن عناصر شش‌گانه خلقت برگزار می‌شد؟
- (۱) قباد - موبدان زرتشتی - پدر - گاهنبارها (۲) انوشیروان - طبقه فرادست حاکم - موبدان زرتشتی - سده
 (۳) قباد - طبقه فرادست حاکم - موبدان زرتشتی - سده (۴) انوشیروان - موبدان زرتشتی - پدر - گاهنبارها

- ۷۵- جشن‌های باستانی مردم ایران عامل مؤثری در ..... آنان بوده و ویژگی برجسته آن ..... بوده است.
- (۱) تقویت هویت جمعی - عبادت و شکرگزاری
 (۲) ابراز وفاداری خود نسبت به پادشاه - شادی و تفریح و معاشرت با یکدیگر
 (۳) تقویت هویت جمعی - شادی و تفریح و معاشرت با یکدیگر
 (۴) ابراز وفاداری خود نسبت به پادشاه - عبادت و شکرگزاری

زمان پیشنهادی

۸

دقیقه

جغرافیا

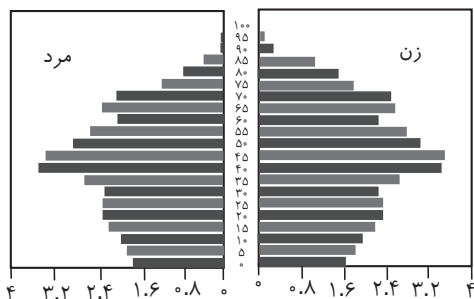
- ۷۶- به مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود، ..... می‌گویند.
- (۱) حوضه آبریز خارجی (۲) کانون آبگیر فصلی (۳) حوضه آبریز داخلی (۴) کانون آبگیر اتفاقی
- ۷۷- در بیست سال اخیر افت تراز دریاچه ارومیه سالانه به چه میزانی بوده است و چه عاملی با این میزان افت تراز منجر به خشکی بخش قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه شده است؟
- (۱) ۸ متر در سال - تغییرات آب و هوایی (۲) ۸۰ سانتی‌متر در سال - توسعه سطح زیرکشت
 (۳) ۴۰ سانتی‌متر در سال - عمق کم دریاچه (۴) ۴ متر در سال - تخریب مراتع هم‌جوار دریاچه
- ۷۸- «ولگا» و «اورال» به ترتیب از کدام جهت‌های جغرافیایی به دریای خزر می‌ریزند؟
- (۱) غرب - شمال (۲) شمال - جنوب (۳) شمال - شمال (۴) شمال - غرب

۷۹- کدام گزینه در ارتباط با وضع آب کشورمان درست است؟

- (الف) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر از نوع فصلی است و مقدار آب آن‌ها در ماه‌های مختلف سال، متفاوت است.
 (ب) محل تغذیه رودهای دائمی، کوهستان‌های بلند و برف گیر است.
 (پ) هرچه از شرق کشور به سمت غرب کشور برویم با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.
 (ت) در فصول سرد سال، آب‌های فرو رفته در زمین به‌صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌کند.
- (۱) «الف» و «ب» درست «پ» و «ت» نادرست
 (۲) «الف» و «پ» درست «ب» و «ت» نادرست
 (۳) «ب» و «پ» درست «الف» و «ت» نادرست
 (۴) «پ» و «ت» درست «الف» و «ب» نادرست

۸۰- علت مهاجرت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به سمت جنوب این دریا چه بوده است؟

- (۱) سرما و از دست دادن چراگاه‌ها
 (۲) نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی
 (۳) جنگ و درگیری قومی
 (۴) خشک شدن منابع آب منطقه

۸۱- کدام گزینه در ارتباط با هرم سنی مقابل صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) در حال حاضر این کشور دارای نیروی فعال مناسبی می‌باشد.
 (۲) این روند هرم سنی موجب افزایش جمعیت فعال و کاهش جمعیت سالخورده در سال‌های آینده کشور می‌شود.
 (۳) روند این هرم سنی در آینده مانعی اساسی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.
 (۴) قاعده این هرم سنی نشان‌گر کمی موالید این جامعه می‌باشد.

۸۲- امروزه کدام گزینه نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان دارد؟

- (۱) آمار جمعیت، بررسی ساختمان جمعیت
 (۲) آمار جمعیت، میزان رشد موالید در طی یک سال
 (۳) میزان رشد موالید در طی یکسال، درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه
 (۴) درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه، بررسی ساختمان جمعیت

۸۳- کدام استان در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به عنوان اولین استان جدید به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و «ویس» مربوط به

تقسیمات کشوری کدام دوره ایران بوده است؟

- (۱) قم - عصر هخامنشیان (داریوش)
 (۲) البرز - حکومت اشکانیان یا پارت‌ها
 (۳) قزوین - در دوران سلوکیان
 (۴) اردبیل - پس از ورود آریاییان به فلات ایران

۸۴- با توجه به تقسیمات کشوری کنونی و مترادف آن در دوره ساسانیان، کدام گزینه به ترتیب برای قسمت‌های (الف) و (ب) کلمه

مناسبی است؟

- (۱) خوره - ایالت
 (۲) رستاک - تسوج
 (۳) تسوگ - رستاک
 (۴) ایالت - خوره

۸۵- به کوچک‌ترین بخش تقسیمات کشوری در زمان افشاریه چه گفته می‌شد؟

- (۱) رستاک
 (۲) دهستان
 (۳) قصبه
 (۴) بلوک

۸۶- کدام گزینه به ترتیب، در ارتباط با ابعاد «اجتماعی»، «ثابت» و «متغیر» ویژگی‌های هویتی درست است؟

- (۱) در بسیاری از موارد در حال تغییر است- در بسیاری از موارد ثابت باقی می‌ماند- در بسیاری از موارد تغییر می‌کند.
- (۲) در مواردی ثابت باقی می‌ماند- در بیشتر موارد ثابت باقی می‌ماند- در اغلب موارد تغییر می‌کند.
- (۳) همواره در حال تغییر است- دائماً ثابت باقی می‌ماند- همواره در حال تغییر است.
- (۴) در مواردی تغییر می‌کند- همواره ثابت باقی می‌ماند- امکان تغییر دارند.

۸۷- ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب با کدام یک از ابعاد هویتی انسان توصیف می‌شوند؟

- (۱) اکتسابی، فردی و متغیر- انتسابی، فردی و متغیر- اکتسابی، اجتماعی و متغیر
- (۲) اکتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و متغیر
- (۳) انتسابی، فردی و ثابت- اکتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، فردی و ثابت
- (۴) انتسابی، فردی و ثابت- اکتسابی، فردی و متغیر- اکتسابی، فردی و متغیر

۸۸- کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند؟

- (۱) ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- (۲) ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.
- (۳) ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- (۴) ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

۸۹- به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر، تعریف، علت و نتیجه چیست؟

- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود.
- برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آن‌ها در نظر گرفته است، نمی‌پذیرند.
- جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های بیش‌تری قرار می‌گیرد.

- (۱) اقناع- افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند- عدم بازتولید فرهنگ
- (۲) کنترل اجتماعی- افراد نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند- عدم درونی کردن فرهنگ در افراد
- (۳) جامعه‌پذیری- افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند- تهدید دوام و بقای جهان اجتماعی
- (۴) کنترل اجتماعی- افراد به حقوق و تکالیف خود پای‌بند نخواهند بود- عدم برخورداری جهان اجتماعی از روش‌های مناسب کنترل اجتماعی

۹۰- جوامع سکولار برای هویت‌های دینی و معنوی ..... .

- (۱) امکان هر نوع تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورند.
- (۲) تنها امکان تحرک اجتماعی نزولی را فراهم می‌آورند.
- (۳) امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را فراهم نمی‌آورند.
- (۴) امکان تحرکات اجتماعی افقی و نزولی را فراهم می‌آورند.

۹۱- به ترتیب «پیامد کسب هویت جدید»، «وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف»، «مفهوم تحرک اجتماعی» و «معنای تحرک اجتماعی درون نسلی» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تغییر شرایط زندگی فرد- یکسان- محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود
- (۲) تغییرات در شرایط زندگی فرد- یکسان- محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خویش
- (۳) تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد- متفاوت- امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خودش
- (۴) تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد- متفاوت- امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر- تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

۹۲- هویت اجتماعی افراد در ..... جهان اجتماعی شکل می گیرد.

- (۱) برابر هویت فرهنگی اجتماعی
(۲) پرتو هویت فرهنگی
(۳) پرتو هویت اجتماعی
(۴) برابر هویت فرهنگی

۹۳- کدام یک سیر تحولات هویتی جهان اجتماعی را به درستی نمایان می سازد؟

- (۱) عدم توانایی جامعه در حفظ عقاید و ارزش های اجتماعی = تعارض فرهنگی = تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش اجتماعی
= تزلزل فرهنگی = بحران هویت
(۲) تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش های اجتماعی = تعارض فرهنگی = ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش های اجتماعی براساس فرهنگ خود = بحران هویت = تزلزل فرهنگی
(۳) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش های اجتماعی براساس فرهنگ خود = تعارض فرهنگی = فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی = بحران هویت = تزلزل فرهنگی
(۴) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش های اجتماعی براساس فرهنگ خود = تزلزل فرهنگی = ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش های اجتماعی = بحران هویت = فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی

۹۴- چه موقع «تحولات فرهنگی» مثبت است؟

- (۱) با تغییر هویت، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییراتی که در درون یک فرهنگ رخ می دهد، فراتر رود.
(۲) فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.
(۳) فرهنگی که گرفتار تزلزل، بحران و تحول می شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.
(۴) فرهنگی که رسمیت و اعتبار اجتماعی خود را از دست می دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.

۹۵- «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» بر چه اساسی شکل می گیرد و چه زمانی محقق می شود؟

- (۱) براساس عقاید و ارزش های اجتماعی- هنگامی که در میان مردم عقاید و ارزش های مشترکی پدید آید.
(۲) براساس هنجارها و ارزش های اجتماعی- زمانی که اهمیت خود را در نزد افراد جامعه از دست می دهد.
(۳) براساس عقاید و هنجارهای اجتماعی- هنگامی که در میان مردم هنجارهای مشترکی به وجود آید.
(۴) براساس رفتارها و ارزش های اجتماعی- زمانی که جامعه توان دفاع از ارزش های مشترک را داشته باشد.

زمان پیشنهادی

دقیقه

منطق

۹۶- قضایای («ظلم» بار منفی دارد.) و (بی عدالتی یکی از ویژگی های ظالمان است.) به ترتیب کدام یک از انواع قضیه حملی است و

موضوع هر کدام چیست؟

- (۱) محصوره- محصوره- ظلم- بی عدالتی
(۲) شخصیه- محصوره- ظلم- ظالمان
(۳) شخصیه- محصوره- ظلم- بی عدالتی
(۴) شخصیه- شخصیه- ظلم- ظالمان

۹۷- نوع کدام قضیه، مشابه قضیه «هر انسانی متفکر است» می باشد؟

- (۱) انرژي درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است.
(۲) کشور در برهه زمانی سختی برای تحمل فشار اقتصادی و بحران های زیست محیطی قرار دارد.
(۳) کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح های اتمی را امضا کردند.
(۴) دریاچه ارومیه به دلیل بحران مدیریتی منابع آبی طی سال های متمادی در معرض خطر جدی است.

۹۸- عبارت زیر با کدام گزینه به درستی کامل نمی شود؟

«انواع ..... و ..... از قضایای حملی با توجه به ..... قضیه دسته بندی می شوند.»

- (۱) کلی- جزئی- کم
(۲) محصوره- شخصیه- موضوع
(۳) موجبه- سالبه- رابطه
(۴) شرطی- غیر شرطی- محتوای

۹۹- در کدام گزینه، احکام صدق و کذب تقابل به درستی رعایت نشده است؟

- (۱) هیچ کدام از غذاهای مینا خوشمزه نیستند. (کاذب) ← همه غذاهای مینا بدمزه هستند. (صادق)
 (۲) بعضی دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق) ← همه دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق)
 (۳) همه مدادهای زهره مشکی هستند. (کاذب) ← بعضی مدادهای زهره مشکی نیستند. (صادق)
 (۴) بعضی ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب) ← هیچ کدام از ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب)

۱۰۰- «اگر دانشمندی ادعا کند تمامی مبتلایان به کرونا دچار علائم سرماخوردگی هستند و دانشمند دیگری این ادعا را این گونه نقض کند که دست کم یک مورد از ابتلا به کرونا وجود دارد که فاقد علائم سرماخوردگی است»، این دو دانشمند با اصرار بر نظر خود، از کدام مورد از موارد زیر استفاده کرده اند؟

- (۱) استدلال تمثیلی و ایهام انعکاس
 (۲) استثنای قابل چشم پوشی و مثال نقض
 (۳) استقرای تعمیمی و استثنای قابل چشم پوشی
 (۴) مثال نقض و قیاس

۱۰۱- کدام گزینه درباره دو قضیه که یکی متداخل دیگری است صحیح است؟

- (۱) اجتماع آن ها محال اما ارتفاع آن ها ممکن است.
 (۲) ارتفاع آن ها محال اما اجتماع آن ها ممکن است.
 (۳) اجتماع و ارتفاع آن ها ممکن است.
 (۴) اجتماع و ارتفاع آن ها محال است.

۱۰۲- برای اینکه بین دو قضیه، تقابل تضاد وجود داشته باشد، نیازی به برخورداری بودن از کدام یک از گزینه ها نیست؟

- (۱) هر دو قضیه موضوع و محمول یکسان داشته باشند.
 (۲) هر دو قضیه از کمیت متفاوت برخوردار باشند.
 (۳) نسبت های هر دو قضیه متفاوت از یکدیگر باشد.
 (۴) هر دو قضیه جزئی نباشند.

۱۰۳- کدام یک از استدلال های زیر دارای نتیجه درستی نیست؟

- (۱) بعضی میوه ها شیرین هستند.
 هر میوه ای جسم نامی است.
 ∴ بعضی شیرین ها، جسم نامی هستند.
 بعضی دانش ها، تجربی هستند.
 هیچ تجربه ای عقلی نیست.
 ∴ بعضی دانش ها، عقلی نیستند.
 (۲) هر ورزشکاری انسان است.
 هر انسانی ناطق است.
 ∴ هر ورزشکاری، ناطق است.
 هر آهنی فلز است.
 هر فلزی جامد است.
 ∴ هر آهنی جامد است.

۱۰۴- در قیاس اقترانی نامعتبر زیر، چه تعداد از شرایط اعتبار قیاس در آن رعایت شده است؟

هیچ الف ب نیست.

بعضی ج الف است.

∴ هر ب ج است.

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۰۵- به ترتیب هر یک از قیاس های زیر شکل چندم قیاس اقترانی هستند؟

«هر الف ب است؛ بعضی د الف نیست؛ پس بعضی ب د نیست.»
 «هر ج د است؛ هر د ب است؛ پس هر ب ج است.»

- (۱) شکل اول - شکل اول
 (۲) شکل اول - شکل چهارم
 (۳) شکل چهارم - شکل اول
 (۴) شکل چهارم - شکل چهارم

فیلم روش دسترسی
به گزارش آزمون

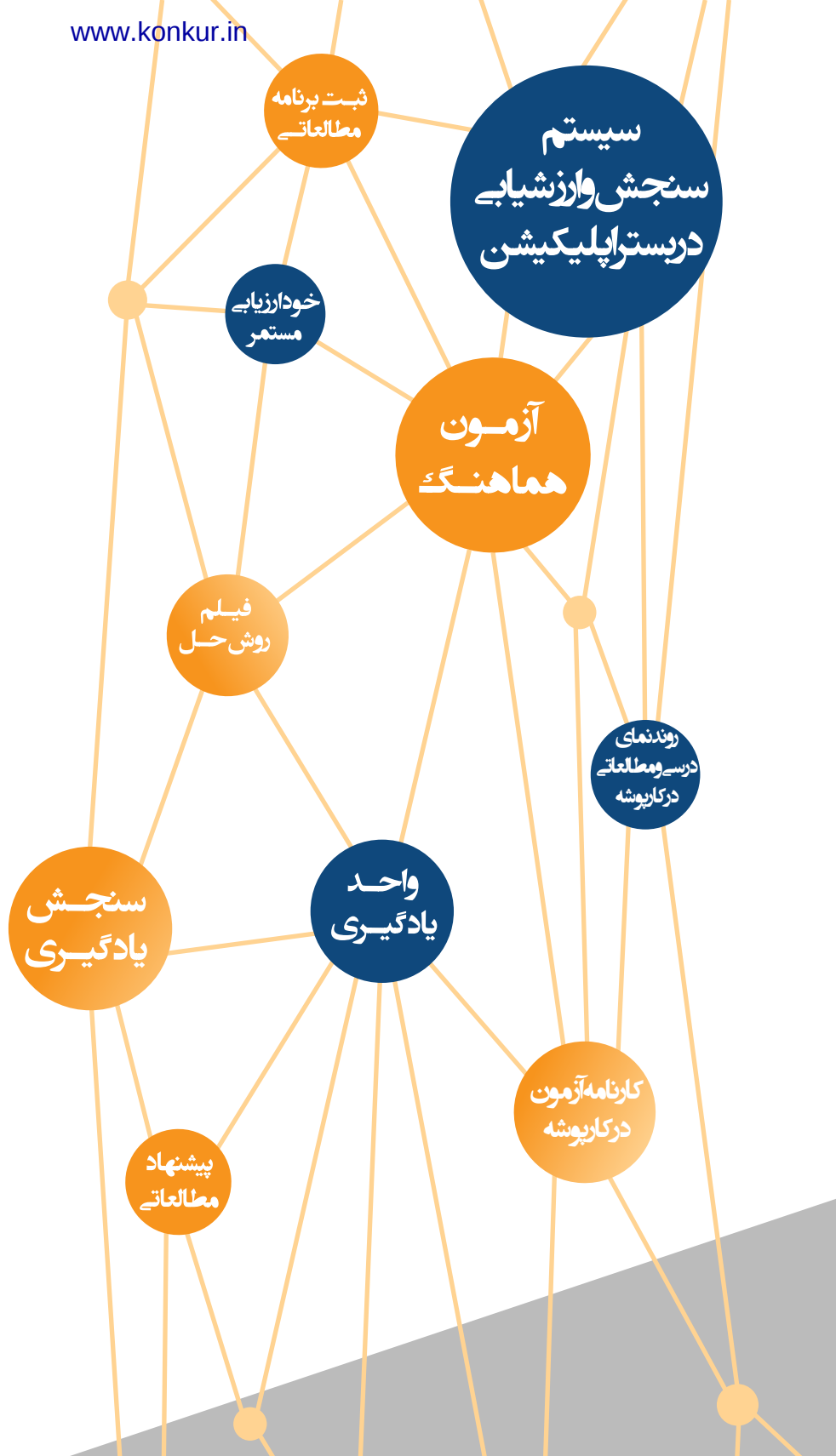
مرکز نوآوری های آموزشی مرآت

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

آزمون

هماهنگ

دفترچه سوال و پاسخ
شماره ۷
دهم انسانی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون
۱	ریاضی و آمار	۱۵	فصل ۲ (درس ۴) و فصل ۳ (درس های ۱ و ۲)
۲	اقتصاد	۱۵	درس های ۸ تا ۱۱
۳	علوم و فنون ادبی	۲۰	درس های ۷ تا ۱۰
۴	عربی	۱۵	درس های ۵ و ۶
۵	تاریخ ایران و جهان	۱۰	درس های ۹ تا ۱۲
۶	جغرافیا	۱۰	درس های ۶ تا ۸
۷	جامعه شناسی	۱۰	درس های ۸ تا ۱۱
۸	منطق	۱۰	درس های ۶ تا ۸

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

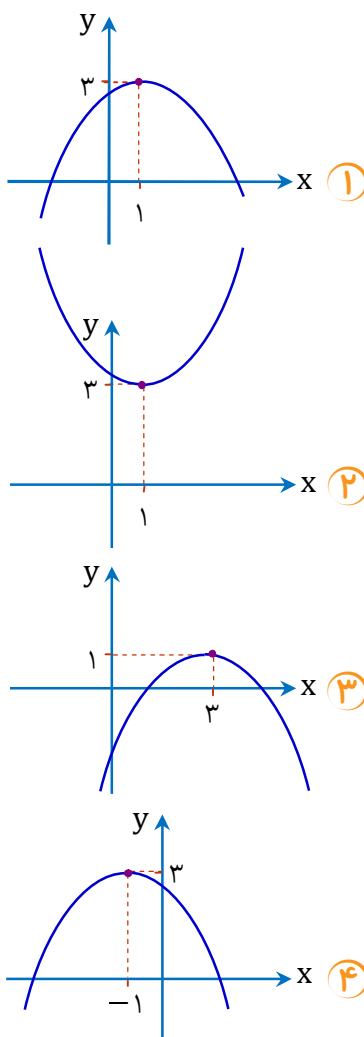
زیر واحد یادگیری

ترسیم تابع درجه ۲ (انتقال)

حیطه شناختی

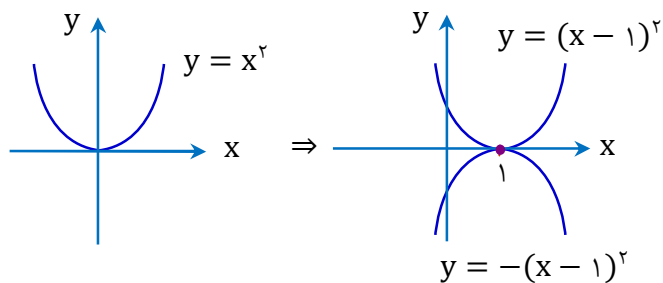
مقدماتی

۱. نمودار تابع درجه دوم به معادله $y = -(x - 1)^2 + 3$ کدام گزینه است؟

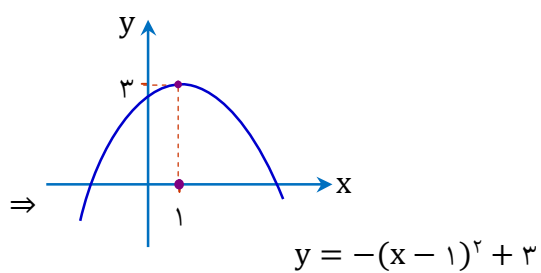
پاسخ

۱ به کمک انتقال مرحله به مرحله، شکل را رسم می‌کنیم:

فیلم پاسخ

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیرواحد یادگیری

ترسیم تابع درجه ۲ (انتقال)

حیطه شناختی

مقدماتی

فصل
فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

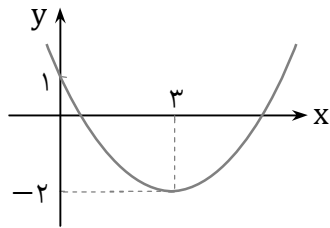
زیر واحد یادگیری

معرفی تابع درجه ۲ و اجزای آن

حیطه شناختی

پیشرفته

۲. اگر معادله $f(x) = ax^2 - bx + 1$ معادله سهمی زیر باشد،
حاصل $a + b$ برابر با کدام گزینه است؟

- ۱ $\frac{7}{3}$
۲ $\frac{4}{3}$
۳ $\frac{5}{3}$
۴ $\frac{2}{3}$

۱

$$(3, -2) \in f \Rightarrow -2 = 9a - 3b + 1$$

$$\Rightarrow 9a - 3b = -3 \Rightarrow 3a - b = -1$$

$$(0, 1) \in f \Rightarrow 1 = 0 - 0 + 1$$

$$x_S = \frac{-b}{2a} \Rightarrow \frac{b}{2a} = 3 \Rightarrow b = 6a$$

$$\begin{cases} 3a - b = -1 \\ b = 6a \end{cases} \Rightarrow 3a - 6a = -1 \Rightarrow -3a = -1$$

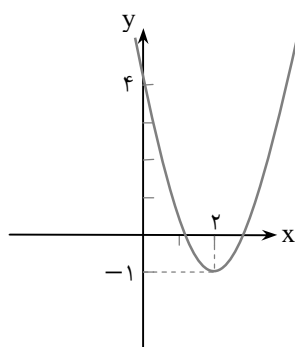
$$\Rightarrow a = \frac{1}{3}, b = 6\left(\frac{1}{3}\right) = 2$$

$$a + b = \frac{1}{3} + 2 = \frac{7}{3}$$

پاسخ

فیلم پاسخ

۳ معادله سهمی که نمودار آن به شکل روبه‌رو می‌باشد، کدام است؟

۱ $y = 5x^2 - 8x - 4$

۲ $y = 5x^2 - 4x + 4$

۳ $y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4$

۴ $y = -\frac{5}{4}x^2 + 5x + 4$

پاسخ

۳ معادله یک سهمی در حالت کلی به صورت $y - \beta = a(x - \alpha)^2$ است که در آن رأس سهمی است. در شکل مسأله رأس سهمی $(2, -1)$ است پس: $y + 1 = a(x - 2)^2$ از طرفی نمودار سهمی از نقطه $(0, 4)$ می‌گذرد پس مختصات این نقطه در معادله سهمی صدق می‌کند داریم:

$$y + 1 = a(x - 2)^2 \xrightarrow{x=0, y=4} 4 + 1 = a(0 - 2)^2$$

$$\Rightarrow 5 = 4a \Rightarrow a = \frac{5}{4}$$

$$\text{معادله سهمی: } y + 1 = \frac{5}{4}(x - 2)^2$$

$$y + 1 = \frac{5}{4}(x^2 - 4x + 4)$$

$$y = \frac{5}{4}x^2 - 5x + 4$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

ترسیم تابع درجه ۲ (انتقال)

حیطه شناختی

پیشرفته

۴. نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{4}x^2$ را ۳ واحد به سمت راست و $1/5$ واحد به سمت پایین انتقال می‌دهیم. معادله منحنی جدید کدام است؟

$$y = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3 \quad \textcircled{۱}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 + 3x - 3 \quad \textcircled{۲}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 - 3x - 3 \quad \textcircled{۳}$$

$$y = \frac{1}{4}x^2 + 3x + 3 \quad \textcircled{۴}$$

پاسخ

۱

میدانید

در انتقال افقی $f(x - k)$ با فرض $k > 0$ نمودار k واحد به سمت راست حرکت می‌کند و در انتقال قائم $f(x) + k$ نمودار k واحد بالا می‌رود.

پس:

$$\begin{aligned} f(x) &= \frac{1}{4}(x - 3)^2 - 1/5 \\ &= \frac{1}{4}(x^2 - 6x + 9) - 1/5 = \frac{1}{4}x^2 - 3x + 3 \end{aligned}$$

فیلم پاسخ

۵ نمودار سهمی $f(x) = -\frac{1}{4}(x+1)^2 + 2$ محور x ها را در

کدام نقاط قطع می کند؟

۱ در هیچ نقطه ای قطع نمی کند.

۲ در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$

۳ در نقاط $(0, \frac{3}{4})$ و $(0, -\frac{3}{4})$

۴ در نقاط $(-1, 0)$ و $(3, 0)$

پاسخ

۲

$$f(x) = 0 \Rightarrow -\frac{1}{4}(x+1)^2 + 2 = 0$$

$$\Rightarrow -\frac{1}{4}(x+1)^2 = -2$$

$$(x+1)^2 = 4 \Rightarrow x+1 = \pm 2 \Rightarrow \begin{cases} x = 1 \\ x = -3 \end{cases}$$

نمودار سهمی محور x ها را در نقاط $(1, 0)$ و $(-3, 0)$ قطع می کند.

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

کاربرد سهمی در مسائل

حیطه شناختی

پیشرفته

۶ در یک گلخانه، اگر با فاصله یکسان ۳۰ بوته گوجه‌فرنگی کاشته شود، به طور متوسط از هر بوته ۸ کیلوگرم محصول به دست می‌آید. به ازای هر بوته اضافه $\frac{1}{5}$ کیلوگرم از میانگین محصول بوته‌ها کاسته می‌شود. در این صورت بیشترین محصول برداشتی کدام است؟

۱) ۲۳۵

۲) ۲۴۵

۳) ۲۴۰

۴) ۲۳۰

پاسخ

۲

محصول یک بوته $\times$ تعداد بوته = محصول کل

$$\text{میزان محصول} = (30 + x) \left(8 - \frac{x}{5} \right)$$

$$\text{میزان محصول} = 240 - 6x + 8x - \frac{x^2}{5}$$

$$\text{تابع برداشت محصول} = \frac{-x^2}{5} + 2x + 240$$

ماکزیمم تعداد بوته‌های اضافه شده:

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-2}{2(-\frac{1}{5})} = 5$$

$$\text{ماکزیمم برداشت} = (30 + 5) \left(8 - \frac{5}{5} \right) = 35 \times 7 = 245$$

فیلم پاسخ

فصل ۲: تابع

واحد یادگیری

درس ۴: نمودار تابع درجه ۲

زیر واحد یادگیری

کاربرد سهمی در مسائل

حیطه شناختی

مقدماتی

۷. تابع درآمد و هزینه کل در یک کارگاه تولیدی، به ترتیب $R(x) = x^2 + 2x$ و $C(x) = 4x^2 + x - 140$ به ازای x واحد کالا می باشد. در نقطه سربه سر، مقدار درآمد چقدر است؟

۱) ۵۳

۲) ۶۰

۳) ۶۳

۴) ۶۹

پاسخ

۳. در نقطه سربه سر، درآمد و هزینه برابر می شوند.

$$C(x) = R(x)$$

$$4x^2 + x - 140 = x^2 + 2x \Rightarrow 3x^2 - x - 140 = 0$$

$$x = \frac{1 \pm \sqrt{1681}}{2 \times 3} = \frac{1 \pm 41}{6} \Rightarrow \begin{cases} x = -\frac{40}{6} & \text{غیر قابل قبول} \\ x = 7 & \text{قابل قبول} \end{cases}$$

$$\text{درآمد در نقطه سربه سر} = R(7) = 7^2 + 2(7) = 49 + 14 = 63$$

فیلم پاسخ

۸. در شانزدهمین جشنواره خوارزمی، تعداد دانشجویان شرکت کننده و نام دانشگاه محل تحصیلشان چه نوع متغیرهایی هستند؟

- ① کمی نسبتی - کیفی ترتیبی
- ② کمی فاصله‌ای - کیفی اسمی
- ③ کمی فاصله‌ای - کیفی ترتیبی
- ④ کمی نسبتی - کیفی اسمی

پاسخ

④ تعداد دانشجویان ← کمی نسبتی

نام دانشگاه ← کیفی اسمی

میدانید

انواع متغیر عبارتند از:

فاصله‌ای	}	کمی	}	انواع متغیر عبارتند از:
نسبتی				
اسمی	}	کیفی		
ترتیبی				

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده‌ها

زیرواحد یادگیری

متغیر و انواع آن

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۹. کدام گزینه درست است؟

- ۱) مصاحبه زمانی استفاده می‌شود که آمارگیر اطلاعات کافی از همه پاسخ‌های ممکن را ندارد.
- ۲) مرکز آمار ایران هر ۵ سال یک‌بار اطلاعات همه خانوارها را جمع‌آوری می‌کند.
- ۳) دادگان، اطلاعاتی است که در لحظه پس از پر کردن پرسش‌نامه ثبت می‌شود.
- ۴) اندازه‌گیری وزن محصولات باغ، به روش پرسش‌نامه تعیین می‌گردد.

پاسخ

۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: مرکز آمار ایران هر ۱۰ سال یک‌بار با استفاده از پرسش‌نامه، اطلاعات همه خانوارهای ساکن در ایران را جمع‌آوری می‌کند.
- گزینه «۳»: دادگان‌ها شامل مجموعه‌ای از اطلاعات ذخیره شده‌اند.
- گزینه «۴»: اندازه‌گیری وزن محصولات یک باغ، به روش مشاهده تعیین می‌گردد.

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده‌ها

زیرواحد یادگیری

روش‌های گردآوری اطلاعات

حیطه شناختی

مقدماتی

۱۰. به مشخصه عددی که توصیف کننده جنبه خاصی از نمونه است

چه می گویند؟

① پارامتر جامعه

② آماره نمونه

③ متغیر

④ آمار

② مطابق با تعریف کتاب، مورد دوم صحیح است.

پاسخ

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۳: کار با داده های آماری

واحد یادگیری

درس ۱: گردآوری داده ها

زیرواحد یادگیری

پارامتر و آماره

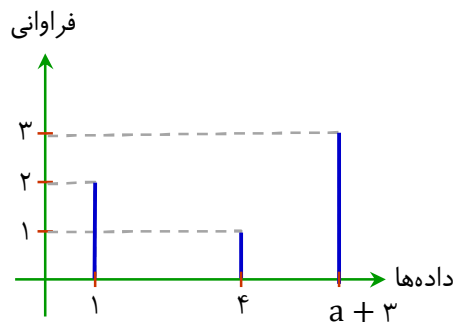
حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۱. در جدول زیر، میانگین داده‌ها برابر ۶ است. مقدار $4a$ کدام است؟

۹ (۱)

۳۶ (۲)

۲۸ (۳)

۱۶ (۴)

۳

پاسخ

$$\bar{x} = \frac{1 \times 2 + 4 \times 1 + 3(a+3)}{2+1+3} = 6$$

$$\Rightarrow 36 = 2 + 4 + 3a + 9$$

$$\Rightarrow a = 7$$

$$\Rightarrow 4a = 28$$

فیلم پاسخ

۱۲. اگر میانگین ده داده آماری به صورت

$-2x_1 + 3, -2x_2 + 3, \dots, -2x_{10} + 3$ عدد -31 باشد

میانگین داده‌های $3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}$ کدام گزینه است؟

۱۷ ①

۵۱ ②

-34 ③

-17 ④

پاسخ

۲

$$x_1, x_2, \dots, x_{10} \Rightarrow \bar{x} = a$$

$$\text{میانگین } (-2x_1 + 3, \dots, -2x_{10} + 3) = -2a + 3 = -31$$

$$\Rightarrow -2a = -34$$

$$\Rightarrow a = 17$$

$$\text{میانگین } (3x_1, 3x_2, \dots, 3x_{10}) = 3 \times a = 3 \times 17 = 51$$

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

حل مسائل مختلف مربوط به میانگین

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۳. در داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_{11}$ که به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب شده‌اند، داده ششم عدد ۸ است. اختلاف میانه داده‌های $3x_1 + 2, 3x_2 + 2, \dots, 3x_{11} + 2$ از میانه داده‌های $x_1, \dots, x_{11}$ برابر کدام است؟

۱) ۱۶

۲) ۱۸

۳) -۱۶

۴) -۱۸

پاسخ

۴. تعداد داده‌ها فرد است پس میانه برابر داده وسط است.

$$x_1, x_2, \dots, x_{11} \Rightarrow \text{میانه داده‌های اولیه} = x_6 = 8$$

$$3x_1 + 2, \dots, 3x_{11} + 2$$

$$\Rightarrow \text{میانه داده‌های جدید} = 3x_6 + 2 = 3(8) + 2 = 26$$

$$\Rightarrow \text{اختلاف} = 8 - 26 = -18$$

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

حل مسائل مختلف مربوط به میانه

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۴. قدرمطلق اختلاف عدد میانه و مُد در داده‌های زیر کدام گزینه است؟

داده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
فراوانی	۱	۸	۴	۳	۴	۵	۱	۲

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۲

$$\text{مد} = ۲$$

$$n = ۲۸ \text{ (تعداد داده‌ها)}$$

(برای پیدا کردن میانه داده چهاردهم و پانزدهم را جمع می‌کنیم و با نصف کردن حاصل به میانه می‌رسیم.)

$$\text{میانه} = \frac{a_{14} + a_{15}}{۲}$$

$$a_{14} = ۴$$

$$a_{15} = ۴$$

$$\text{میانه} = ۴$$

$$\Rightarrow \text{اختلاف} = ۴ - ۲ = ۲$$

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

معرفی میانه

حیطه شناختی

مقدماتی

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۵. میانگین ۱۰ عدد ۱۵ شده است. یک عدد را کنار گذاشتیم و میانگین ۹ عدد باقیمانده ۱۲ شد. عددی که حذف کردیم کدام است؟

۴۱ ①

۴۲ ②

۴۰ ③

۳۲ ④

۲

$$\bar{X} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \Rightarrow \text{بار اول}$$

$$15 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{10}}{10} \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_{10} = 150$$

$$\bar{X} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_9}{9} \Rightarrow \text{بار دوم}$$

$$12 = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_9}{9} \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_9 = 108$$

$$x_{10} = 150 - 108 = 42$$

ریاضی و آمار (۱)

فصل

فصل ۳: کار با داده‌های آماری

واحد یادگیری

درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز

زیرواحد یادگیری

حل مسائل مختلف مربوط به میانگین

حیطه شناختی

مقدماتی

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۶. کدام گزینه پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

الف) مطابق با کدام مفهوم می‌توان معیاری برای سنجش میزان فقر در نظر گرفت؟

ب) کدام دسته از افراد از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند؟

۱) الف) سطح درآمد ب) خط فقر نسبی دارند.

۲) الف) فقر مطلق ب) زیر خط فقر نسبی‌اند.

۳) الف) سطح درآمد ب) فقیر مطلق به حساب می‌آیند.

۴) الف) فقر مطلق ب) زیر خط فقر مطلق‌اند.

پاسخ

۴) الف) مطابق مفهوم فقر مطلق می‌توان معیاری را برای سنجش میزان فقر در نظر گرفت.

ب) مطابق معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از تأمین احتیاجات اولیه زندگی خود عاجزند.

فیلم پاسخ

۱۷. روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

- ① محاسبه تعداد افراد فقیر و تعداد افراد ثروتمند
- ② مقایسه میزانی از سلامت برای خانوارهای ناحیه روستایی و خانوارهای شهری
- ③ مقایسه کردن نیازمندی‌های افراد و یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها
- ④ محاسبه میزان تولید ناخالص داخلی یا درآمد سرانه کشورها و رتبه‌بندی آن‌ها از نظر فقر

پاسخ

- ③ روش کلی در تعیین میزان فقر آن است که نیازمندی‌های افراد و یا خانوار را با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها مقایسه کنیم.

فیلم پاسخ

۱۸. کدام گزینه، پاسخ درست و بیانگر مفاهیم دقیق عبارات زیر است؟
 الف) کسانی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.
 ب) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.
 پ) بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به وجود می‌آید.
 ت) بیکاری‌ای که کارگران ساختمانی و کشاورزان، شغل خود را از دست می‌دهند.

- ۱ الف) دوره‌ای ب) ساختاری پ) اصطکاکی ت) فصلی
- ۲ الف) اصطکاکی ب) دوره‌ای پ) ساختاری ت) فصلی
- ۳ الف) ساختاری ب) اصطکاکی پ) فصلی ت) دوره‌ای
- ۴ الف) فصلی ب) ساختاری پ) دوره‌ای ت) اصطکاکی

پاسخ

۲ الف) بیکاری اصطکاکی: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده‌اند و به امید یافتن شغل بهتر در جستجو هستند، همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.
 ب) بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی به وجود می‌آید. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.
 پ) بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست.
 ت) بیکاری فصلی: زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی، شغل خود را از دست می‌دهند، مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.

فیلم پاسخ

۱۹. کدام گزینه مفهوم «پشتوانه پول» را بیان می‌کند؟

- ۱) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند.
- ۲) اطمینانی که مردم به وجود طلا و نقره نزد بانک مرکزی دارند.
- ۳) اطمینانی که مردم به مقدار پول نزد بانک‌ها دارند.
- ۴) اعتمادی که مردم به دولت و بانک مرکزی برای حفظ ارزش پول ثبتي دارند.

پاسخ

- ۱) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، «پشتوانه پول» نام دارد.

فیلم پاسخ

۲۰. هزینه سبد بازار در دو کشور فرضی «الف» و «ب» در جدول زیر آمده است. با توجه به این جدول، توضیح کدام گزینه، درست و کامل تر است؟

هزینه سبد بازار در سال ۱۹۹۰	هزینه سبد بازار در سال ۱۹۸۹	نام کشور / سال
۴۰۰۰	۲۰۰۰	(الف)
۶۱۰۰	۴۱۰۰	(ب)

۱. نرخ تورم در هر دو کشور بیش تر از ۶۰٪ است.

۲. نرخ تورم در کشور (الف) ۴۰٪ بیشتر از کشور (ب) است.

۳. کشور (ب) گرفتار تورم بیشتری نسبت به کشور (الف) است.

۴. نرخ تورم در کشور (الف) بیشتر و تقریباً دو برابر کشور (ب) است.

پاسخ

۴. ابتدا باید شاخص قیمت مصرف کننده cpi را برای هر دو کشور محاسبه کنیم:

$$cpi = \frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل} - \text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}} \times 100$$

$$\text{کشور الف} = \frac{4000 - 2000}{2000} \times 100 = 100\%$$

$$\text{کشور ب} = \frac{6100 - 4100}{4100} \times 100 = 49\%$$

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

زیر واحد یادگیری

تورم، چگونگی محاسبه نرخ تورم، پیامدهای

تورم

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۲۱. در دوره مبادله پایاپای، در هر منطقه کالایی خاص برطرفدار بود، مثلاً در ایران ..... در تبت ..... در هند ..... و در روسیه ..... خواهان بیشتری داشت.

- ۱) چای - غلات - پوست سمور - صدف
- ۲) غلات - پوست سمور - صدف - چای
- ۳) صدف - غلات - چای - پوست سمور
- ۴) غلات - چای - صدف - پوست سمور

پاسخ

۴. در دوره مبادله پایاپای در هر منطقه کالایی خاص برطرفدار بود، مثلاً در ایران غلات، در تبت چای، در هند صدف و در روسیه پوست سمور خواهان بیشتری داشت.

فیلم پاسخ

۲۲. هر یک از موارد زیر به کدام یک از وظایف پول اشاره دارد؟

(الف) خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی

(ب) معاوضه ارزش یک کالا در مقابل کالای دیگر در مبادلات

(پ) هر کشوری دارای یک واحد پولی خاص است.

(ت) نگهداری پول به منظور استفاده در روزهای آینده و مخارج

غیرقابل پیش‌بینی و سایر موقعیت‌های خاص

① (الف) وسیله پرداخت در مبادلات (ب) وسیله سنجش ارزش (پ)

وسيله پس‌انداز و حفظ ارزش (ت) وسیله پرداخت‌های آینده

② (الف) وسیله پرداخت‌های آینده (ب) وسیله پرداخت در مبادلات (پ)

وسيله سنجش ارزش (ت) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش

③ (الف) وسیله سنجش ارزش (ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش (پ)

وسيله پرداخت در مبادلات (ت) وسیله پرداخت‌های آینده

④ (الف) وسیله سنجش ارزش (ب) وسیله پرداخت در مبادلات (پ)

وسيله پس‌انداز و حفظ ارزش (ت) وسیله پرداخت‌های آینده

پاسخ

② (الف) وسیله پرداخت‌های آینده: در صورتی که پول بتواند حفظ

ارزش کند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت آینده باشد. زیرا

بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد،

خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی از همین نوع است.

(ب) وسیله پرداخت در مبادلات: شما در مبادلات خود، پول را

می‌پذیرید؛ زیرا می‌دانید که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا

خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت.

(پ) وسیله سنجش ارزش: با پول می‌توان ارزش کالاها را مشخص

کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. هر یک از کشورها

دارای واحد ارزش خاص خود هستند.

(ت) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش: شما نیازهای گوناگونی دارید که

با پرداخت پول، آن‌ها را برطرف می‌کنید. بعضی نیازها هر روزه و

بعضی در طول زمان پیش می‌آید و فرد همواره باید مقداری پول را

برای رفع نیازهای آینده خود نگهداری کند. علاوه بر هزینه‌های

فیلم پاسخ

روزمره برخی هزینه‌های غیرقابل پیش‌بینی نیز هست که در موقعیت‌های خاص پیش می‌آید.

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید

زیرواحد یادگیری

وظایف پول

حیطه شناختی

پیشرفته

۲۳. عبارت زیر کدام مفهوم را بیان می‌کند؟

«مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.»

۱) ثبات اقتصادی

۲) استحکام اقتصادی

۳) مقاومت‌سازی اقتصادی

۴) استقلال اقتصادی

پاسخ

۳) مقاومت‌سازی اقتصادی به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.

فیلم پاسخ

۲۴. هر یک از عبارات زیر به ترتیب به کدام بخش از تاریخ معاصر ایران اشاره دارد؟

الف) ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.
ب) حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند.
پ) اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی، دینی خود جدا شد و نظم جهانی، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرت‌های جهانی سوق داد.

ت) تأسیس مدرسه دارالفنون و نظم مالی و اداری امیرکبیر

- ۱ الف) دوران قاجاریه ب) دوره پایانی حکومت صفویه پ) دوران پهلوی ت) دوران قاجاریه
- ۲ الف) نیمه اول حکومت صفویه ب) دوران پهلوی پ) دوران قاجاریه ت) نیمه پایانی دوران قاجاریه
- ۳ الف) دوران قاجاریه ب) دوران پهلوی پ) دوران صفویه ت) نیمه اول دوران قاجاریه
- ۴ الف) دوره پایانی حکومت صفویه ب) نیمه اول حکومت صفویه پ) دوران پهلوی ت) دوران قاجاریه

پاسخ

- ۱ الف) در دوران قاجاریه ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.
ب) در دوره پایانی حکومت صفویه اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند.
پ) در دوران پهلوی اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود جدا شد و نظم جهانی، اقتصاد ایران را به سمت وابستگی به قدرت‌های جهانی سوق داد.
ت) تأسیس مدرسه دارالفنون و نظم مالی و اداری امیرکبیر مربوط به دوران قاجاریه و از فعالیت‌های علما و روشنفکران بود.

فیلم پاسخ

۲۵. پاسخ به سؤالاتی نظیر: «آیا اقتصاد کشور وابسته است یا

مستقل؟» و «آیا شرکت‌های تولیدی در شرایط سخت می‌توانند

نیاز کشور را بر آورده کنند؟» چه زمانی تعیین کننده است؟

۱) زمانی که اقتصاد ملی یک کشور تهدید می‌شود.

۲) زمانی که کشورها با شرایط سخت تحریم و تهاجم روبه‌رو هستند.

۳) زمانی که ساختارهای اقتصادی کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی

بیگانگان قرار گیرد.

۴) زمانی که کشور مورد تهاجم و حمله نظامی بیگانگان قرار گیرد.

پاسخ

۲) عباراتی مانند: «آیا ساختارهای اقتصادی یک کشور پر قدرت

است؟»، «آیا شرکت‌های تولیدی در شرایط سخت می‌توانند نیاز

کشور را برآورده کنند؟»، «آیا اقتصاد کشور وابسته است یا

مستقل؟» پاسخ به این پرسش‌ها و پرسش‌های مشابه در روبه‌رو

شدن کشورها با شرایط سخت تحریم و تهاجم تعیین کننده است.

فیلم پاسخ

۲۶. جدول زیر نشان‌دهنده آمار تولیدات کشوری فرضی است. اگر مجموع ارزش اقلام ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی ۱۶۰ میلیارد ریال باشد، الف) میزان تولید ناخالص داخلی و ب) تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور چه قدر است؟

ردیف	نوع تولید	ارزش فعالیت تولیدی
۱	خدمات ارائه شده	۲۵ میلیارد ریال
۲	فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور	۲۴ میلیارد ریال
۳	ارزش کالاهای واسطه‌ای و دست دوم	۱۴۶ میلیارد ریال
۴	فعالیت تولیدی مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	$\frac{1}{4}$ فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور
۵	جمعیت کشور	۲۰ میلیون نفر

۱ الف) ۹۰۲ ب) ۱۰۴۵۰

۲ الف) ۲۰۹ ب) ۱۰۴۵۰

۳ الف) ۲۰۹ ب) ۱۴۵۰

۴ الف) ۹۰۲ ب) ۱۴۵۰

پاسخ

۲

ارزش اقلام ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی = تولید ناخالص داخلی

تولید خارجیان مقیم کشور + خدمات +

$$x = 160 + 25 + 24 = 209 \text{ میلیارد ریال}$$

نکته

ارزش کالاهای واسطه‌ای و دست دوم در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود و ارزش نهایی تمام تولیداتی را که نهایی هستند و در داخل مرزهای یک کشور هستند، محاسبه می‌کنیم.

$$\text{تولید ناخالص داخلی سرانه} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت}} = \frac{209}{20}$$

فیلم پاسخ

$$\frac{209,000,000,000}{20,000,000} = 10,450$$

اقتصاد

فصل

فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت

واحد یادگیری

درس ۱۱: رشد و پیشرفت اقتصادی

زیر واحد یادگیری

چگونگی اندازه‌گیری رشد اقتصادی

حیطه شناختی

پیشرفته

۲۷. «دهک آخر» و «دهک اول» در جدول توزیع درآمد، به ترتیب

دارای چه خصوصیتی می‌باشد؟

- ① صد درصد جمعیت - بیشترین سهم از درآمد ملی
- ② ده درصد جمعیت - کمترین سهم از درآمد ملی
- ③ ده درصد جمعیت - بیشترین سهم از درآمد ملی
- ④ صد درصد جمعیت - کمترین سهم از درآمد ملی

پاسخ

۲. در مورد جدول توزیع درآمد، دهک اول ۱۰٪ جمعیت و دارای کمترین سهم از درآمد ملی است و دهک آخر ۱۰٪ جمعیت و دارای بیشترین سهم از درآمد ملی است.

فیلم پاسخ

۲۸. با توجه به اطلاعات مندرج در جدول زیر: (سال پایه موردنظر سال ۱۳۸۹)

الف) تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۹۴ چقدر است؟

ب) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۴ چقدر است؟

سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۸۹		
مقدار	قیمت	مقدار	قیمت	کالا
۶۵	۳۰۰	۱۲۰	۳۰۰	A
۸۰۰	۱۴۰	۴۰۰	۶۰	B

۱) الف (۶۷,۵۰۰ ب) ۳۰,۷۰۰

۲) الف (۱۳۱,۵۰۰ ب) ۶۷,۵۰۰

۳) الف (۱۹,۵۰۰ ب) ۴۸,۰۰۰

۴) الف (۱۹,۵۰۰ ب) ۱۱,۲۰۰

پاسخ

۲

تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۹۴ (الف)

$$\Rightarrow A \text{ (قیمت سال } \times \text{ مقدار سال)} + B \text{ (قیمت سال } \times \text{ مقدار سال)}$$

$$x \Rightarrow \underbrace{(65 \times 300)}_{19,500} + \underbrace{(800 \times 140)}_{112,000} \Rightarrow 131,500$$

تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۴ (ب)

$$= A \text{ (قیمت سال } \times \text{ مقدار سال)} + B \text{ (قیمت سال } \times \text{ مقدار سال)}$$

$$x = \underbrace{(65 \times 300)}_{19,500} + \underbrace{(800 \times 60)}_{48,000} \Rightarrow 67,500$$

فیلم پاسخ

۲۹. رشد اقتصادی یک هدف مشترک است، زیرا .....

- ۱) مردم را قادر می‌سازد مقدار بیش‌تری از غذا و سایر کالاها را داشته باشند تا سلامتی و رفاه بیش‌تری داشته باشند.
- ۲) کشور را قادر می‌سازد کالاها و خدمات بیش‌تری تولید کند و گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد.
- ۳) کشور را قادر می‌سازد مرز امکانات جدید به نسبت مرز امکانات قبلی، رشد بیش‌تر و دسترسی به منابع بیش‌تر را داشته باشد.
- ۴) کشور را قادر می‌سازد تا غذا و کالاهای بیش‌تری را تولید و مصرف کند.

پاسخ

- ۲) رشد اقتصادی یک هدف مشترک است، زیرا کشور را قادر می‌سازد کالاها و خدمات بیش‌تری تولید کند و گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد.

فیلم پاسخ

۳۰. کدام شاخص، تصویر بهتری از پیشرفت کشور ارائه می‌دهد؟

① بررسی میزان امید به زندگی در بدو تولد

② رشد تولید ناخالص داخلی

③ شاخص توسعه انسانی

④ شاخص دهک‌ها

پاسخ

③ شاخص توسعه انسانی HDI ترکیبی از شاخص‌های رشد تولید ناخالص داخلی و اندازه‌گیری نابرابری درآمدی و سایر شاخص‌ها مانند شاخص امید به زندگی، میزان سواد و شاخص‌های مربوط به بهداشت است. از این رو تصویر بهتری از پیشرفت کشور را ارائه می‌دهد.

فیلم پاسخ

۳۱. کدام گزینه در تقسیم‌بندی سبک از دیدگاه ارسطو نادرست است؟

- ① براساس موضوع و نوع: عرفانی، حماسی
- ② به تناسب محیط جغرافیایی: آذربایجانی، خراسانی
- ③ براساس هدف: علمی، فلسفی
- ④ به تناسب مخاطب: عامیانه، عالمانه

۳. براساس هدف: سبک تعلیمی، سبک فکاهی

پاسخ

علوم و فنون ادبی (۱)

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۳۲. بر اساس تقسیم‌بندی بهار برای نثر فارسی، کدام گزینه غلط است؟

- ① دوره سامانی (۳۰۰ تا ۴۵۰ ه. ق)
- ② دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر مصنوع (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)
- ③ دوره بازگشت ادبی (۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه. ق)
- ④ دوره ساده‌نویسی (۱۳۰۰ ه. ق تا امروز)

۲. دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر فنی (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق)
دوره سبک عراقی، نثر مصنوع (۶۰۰ تا ۱۲۰۰ ه. ق)

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

زیر واحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

پاسخ

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۳۳. کدام ویژگی از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی محسوب نمی‌شود؟

۱) قالب عمده شعر این دوره قصیده است و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد.

۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.

۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.

۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه عقلی و انتزاعی بهره گرفته می‌شود.

پاسخ

۴. در شعر سبک خراسانی، در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

فیلم پاسخ

۳۴. از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی سادگی زبان شعر است؛ این ویژگی در کدام بیت مشهود است؟

- ۱) من ندانم که عاشقی چه بلاست
هر بلایی که هست عاشق راست
- ۲) میدان مهر او نه به کام سمند ماست
درع وفای او نه به بالای پست ماست
- ۳) شهادت گفتن آن باشد که هم ز اول درآشامی
همه دریای هستی را بدان حرف نهنگ آسا
- ۴) عافیت را سر بزن بهر کمال عشق را
عاقبت را دم بزن بهر جمال راه را

پاسخ

۱) شاعر در بیت گزینه «۱» با زبانی ساده، عشق و عاشقی را همراه با بلا و سختی می‌داند.
در گزینه «۲» با به کار بردن تشبیهاتی همچون «میدان مهر، درع وفا» و همچنین با به کار بردن استعاره «کام سمند» در پی آن است که بگوید معشوق، عاشق را لایق و سزاوار خود نمی‌داند.
در گزینه «۳» شاعر شرط شهادتین را در این می‌داند که حرف (لا) را با تمام وجود بیان کند و هر چیزی جز خدا را نفی کند.
در گزینه «۴» برای رسیدن به کمال عشق و رسیدن به جمال، عاشق باید از عاقبت‌اندیشی و طلب عافیت جدا شود.

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

زیر واحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۳۵. در همه ابیات ویژگی‌های فکری سبک خراسانی مشهود است؛
به جز .....

- ۱) نگر به لاله و طبع بهار رنگ‌پذیر
یکی به رنگ عقیق و دگر به بوی عیبر
- ۲) مشک با زلف سیاهش نه سیاه است و نه خوش
سرو با قد بلندش نه بلند است و نه راست
- ۳) چو وقت باده بود باده گیر و باده گسار
چو وقت بوسه بود بوسه بخش و بوسه ستان
- ۴) بحری است عشق و عقل از او بر کناره‌ای
کار کنارگی نبود جز نظاره‌ای

پاسخ

۴. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: توصیف طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
- گزینه «۲»: معشوق عمدتاً زمینی است.
- گزینه «۳»: روح شادی، نشاط و خوش‌باشی غلبه دارد.
- گزینه «۴»: پیچیدگی عرفانی (حقیر بودن عقل در برابر عشق) در این بیت وجود دارد که از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی نیست.

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و
خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک
خراسانی)

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۳۶. کدام گزینه از نتایج روی آوردن شاعران به تصوّف و عرفان نیست؟

- ۱ خانقاه‌ها، پشتیبان شعر فارسی گشتند.
- ۲ موضوعات شعر، گسترش یافت.
- ۳ قدرت عواطف و عمق اندیشه‌های شاعران افزایش یافت.
- ۴ زبان شعر، پیچیده و دشوارتر شد.

پاسخ

۴. با خروج شعر از دربارها و ورود آن به خانقاه‌ها دامنه موضوعات آن، گسترش یافت و بر سادگی بیان، قدرت عواطف، عمق افکار و اندیشه‌هایی که موضوع شعر پارسی بود، افزوده شد و خانقاه‌ها در شمار پشتیبانان و پناهگاه‌های شعر فارسی درآمدند.

فیلم پاسخ

۳۷. کدام گزینه، درباره شعر نیمه دوم قرن ششم، صحیح نیست؟

- ۱) سنایی و انوری تحوّل بزرگی در غزل ایجاد کردند.
- ۲) خاقانی و نظامی از شاعران معروف آذربایجان بودند.
- ۳) شعر این دوره از نظر سبک گویندگی و موضوع تنوع یافت.
- ۴) تمامی شاعران این دوره در مدح شاهان و بزرگان، افراط می کردند.

۴. برخی از شاعران این دوره از مدح شاهان و انتساب به دربارها پرهیز می کردند.

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده های پنجم و ششم و ویژگی های سبکی آن

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۳۸ کدام ویژگی در متن زیر، که به سبک نثر سده‌های پنجم و ششم است، کاربرد ندارد؟

«بازرگانی بود بسیار مال و او را فرزندان در رسیدند و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر، موعظت و ملامت ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان، اهل دنیا، جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ اما آن سه که طالب آنند، فراخی معیشت است و رفعت منزلت و رسیدن به ثواب آخرت...»

۱ حذف افعال به قرینه

۲ رواج نثر داستانی

۳ بهره‌گیری کمتر از لغات عربی

۴ حرکت متن به سوی دشواری

پاسخ

۳ کاربرد واژه‌های عربی زیاد است: موعظت، ملامت، اسراف، اعراض، کسب، حرفت، رتبت و ...

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۳۹. نوع نثر در کدام عبارت موزون نیست؟

- ① جمال ظاهر آرایش خلق است و صورت زیبا، جمال باطن کمال خلق است و سیرت نیکو.
- ② الهی به هر صفت که هستم بر خواست تو موقوفم و به هر نام که مرا خوانند به بندگی تو معروفم.
- ③ هر که از شعاع عقل غریزی بهره‌مند شد و استماع سخن ناصحان را شعار ساخت، اقبال او چون سایه چاه پایدار باشد.
- ④ تو دوختی درپوشیدم و آنچه در جام ریختی نوشیدم، هیچ نیامد از آنچه می‌کوشیدم.

پاسخ

- ③ عبارت گزینه «۳» نثر موزون نیست چون از آرایه سجع بهره گرفته نشده است.
- عبارت گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» موزون است، زیرا آمیخته به سجع است.

فیلم پاسخ

۴۰. چند اثر از آثار زیر مربوط به سده‌های پنجم و ششم است؟
 «تاریخ بلعمی - چهارمقاله نظامی عروضی - کلیله و دمنه -
 مقامات حمیدی - کشف الاسرار»

① یک

② دو

③ سه

④ چهار

۴. تنها کتاب «تاریخ بلعمی» مربوط به قرن چهارم است.

پاسخ

علوم و فنون ادبی (۱)

فصل

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

واحد یادگیری

درس ۱۰: زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم و ویژگی‌های سبکی آن

زیرواحد یادگیری

تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

قربانیت معنایی

پیشرفته

۴۱. مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ① نوش کن جام شراب یک منی
تا بدان بیخ غم از دل بر کنی
- ② غرض خوش باش و خرم باش جاوید
نشاط اندوز و بی غم باش جاوید
- ③ باز جهان خرم و خوش یافتیم
زی (سوی) سمن و سوسن بشتافتیم
- ④ همه بر دیگران قسمت مکن غم
از آن چیزی برای من نگه‌دار

پاسخ

۴. به معنی ابیات توجه کنیم:

- گزینۀ «۱»: شراب فراوان بنوش تا غم را کلاً نابود کنی ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۲»: همیشه خوش و خرم باش ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۳»: دوباره جهان را خرم و خوش دیدم و سوی گل‌ها با سرعت رفتم ♦ شادی‌گرایی
- گزینۀ «۴»: همه غم را بین دیگران تقسیم نکن چیزی از غم برای من هم نگه‌دار ♦ غم‌گرایی

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۸: وزن شعر فارسی

وزن و قافیه

پیشرفته

۴۲. تقطیع هجایی کدام گزینه در مقابل آن نادرست است؟

① جانم مسوز دانی بر من گران برآید ♦ U - U - - - U - U - -

② نصیحتی کنت یاد گیر و در عمل آر ♦ - U - - U U - U - U

③ آن کس است اهل بشارت که اشارت داند ♦ - - U U - - U - U

④ چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن ♦ - - U - - U U

- U - U - U U

پاسخ

۴. تقطیع هجایی گزینه «۴»:

چُ خُ شَس ت دَر فِ را قی هَ مِ عُم ر صَب ر کَر دَن

- - U - U - U U - - U - U - U U

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۸: وزن شعر فارسی

وزن و قافیه

پیشرفته

۴۳. در کدام گزینه حذف همزه بیشتری صورت گرفته است؟

۱) دست از طلب ندارم تا کام من برآید

یا تن رسد به جانان یا جان ز تن درآید

۲) دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین

به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

۳) خدایا عشق درمانی به غیر از مرگ می‌خواهد

که من می‌میرم از این درد و درمانی نمی‌بینم

۴) چو آشامیدم این پیمانه را پاک

در افتادم ز مستی بر سر خاک

پاسخ

۱) گزینه «۱»:

دَس [تَر] طَ لَبَ نَ دَا رَمَ تَا کَا مَ مَن بَ [رَا] یَدَ

یَا تَن رِ سَدَ بِ جَا نَانِ یَا جَانِ زِ تَن دَ [رَا] یَدَ

گزینه «۲»:

دِ لَ [گَر] خُ دَا شِ نَا سِی هَم دَر رُ خِ عَ لِی بِنِ

بِ عَ لِی شِ نَا خِ تَم مَن بِ خُ دَا قَ سَم خُ دَا رَا

گزینه «۳»:

خُ دَا یَا عِشِ قَ دَر مَآ نِی بِ غِی [رَز] مَر گِ مِی خَا هَدَ

کِ مَن مِی مِی رَ [مَز] اِن دَر دُ دَر مَآ نِی مِی بِی نَمَ

گزینه «۴»:

چُ آ شَا مِی دَ [مِیْن] پِی مَآ نِ رَا پَاکَ

دَ [رُف] تَا دَمَ زِ مَسَ تِی بَر سَ رِ خَاکَ

فیلم پاسخ

۴۴. در بیت زیر، به ترتیب، چند هجای کوتاه و چند هجای کشیده وجود دارد؟

«صبری چون ز حد بگذشت کاری رو نمی آرد

که دارو کهنه چون گردید بی تأثیر می گردد»

۱) چهار - سه

۲) چهار - دو

۳) پنج - چهار

۴) پنج - سه

پاسخ

۴. بررسی بیت:

ص	بو	ری	چُن	ز	حَد	بُگ	دَشت	کا	ری	رو	ن	می	آ	رَد
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ک	دا	رو	کُه	ن	چُن	گَر	دید	بی	تَأ	ثیر	می	گَر	دَد	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* پنج هجای کوتاه و سه هجای کشیده

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۸: وزن شعر فارسی

زیر واحد یادگیری

وزن و قافیه

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۴۵ کدام یک از گزینه‌های زیر، از نظر نشانه‌های هجایی با مصراع «بشارت ده بشارت ده به محبوسان جسمانی» یکسان است؟

- ۱ طالع اگر مدد دهد دامنش آورم به کف
- ۲ دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
- ۳ دی بر سرم تاج زری بنهاده است آن دلبرم
- ۴ اگر مانند رخسارت گلی در بوستانستی

پاسخ

۴ نشانه‌های هجایی مصراع سؤال و گزینه «۴»:

U / - - - U / - - - U / - - - U / - - - (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

(مفاعیلن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

U - U / - U U - / - U - U / - U U - (مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن)

(مفاعیلن)

گزینه «۲»:

U U / - - U U / - - U U / - - U U / - - (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

گزینه «۳»:

U - - / - U - - / - U - - / - U - - (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

(مستفعلن مستفعلن)

فصل

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

واحد یادگیری

درس ۸: وزن شعر فارسی

زیرواحد یادگیری

وزن و قافیه

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۹: موازنه و ترصیع

آرایه‌های ادبی

پیشرفته

۴۶. کدام بیت «موازنه» دارد؟

- ۱) تا نَفَس داری دلا! فریاد کن
بستگان سینه را آزاد کن
- ۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟
چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟
- ۳) چرا پروانگان را پَر شکسته است؟
چرا هر گوشه گردِ غم نشسته است؟
- ۴) بالب دمساز خود جفت آمدم
گفتنی بشنو که در گفت آمدم

پاسخ

- ۲ فقط در گزینه «۲» واژه‌ها در دو مصراع، دو به دو سجع متوازن
یا متوازی دارند: مطرب، ساقی: متوازن / نمی‌خواند، نمی‌گوید:
متوازی / سرودی، درودی: متوازی

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۹: موازنه و ترصیع

آرایه‌های ادبی

پیشرفته

۴۷. «موازنه» و «ترصیع» به ترتیب در کدام بیت‌ها به کار رفته است؟

الف) بوستانی است صدر تو ز نعیم

آسمانی است قدر تو ز جلال

ب) اَمَل گوید که آمد رهبر من

اجل گوید که آمد خنجر من

پ) گر تو فصیحی همه مناقب او گوی

ور تو دبیری همه مدایح او خوان

ت) چه می‌خواهند از این محمل کشیدن

چه می‌جویند از این منزل بریدن

۱) الف، پ) - (ب، ت)

۲) پ، ت) - (الف، ب)

۳) الف، ت) - (ب، پ)

۴) ب، پ) - (الف، ت)

پاسخ

۱) بیت‌های «الف» و «پ» به علت داشتن هر دو نوع سجع متوازی

و متوازن، موازنه دارند.

در بیت‌های «ب» و «ت» همه سجع‌ها متوازی است، بنابراین ترصیع دارند.

فیلم پاسخ

درس ۱۴: میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقیان

درس ۹: موازنه و ترصیع

آرایه‌های ادبی

پیشرفته

۴۸. شاعر در کدام گزینه از آرایه «ترصیع» بهره برده است؟

- ۱) بی یاد توام نفس نیاید
با یاد تو یاد کس نیاید
- ۲) هم قصّه نانموده دانی
هم نامه نانوشته خوانی
- ۳) از ظلمت خود رهایی ام ده
با نور خود آشنایی ام ده
- ۴) جبریل مقیم آستانات
افلاک حریم بارگاهت

پاسخ

۲ فقط در بیت گزینه «۲» همه کلمات دو مصراع دوبه‌دو با هم سجع متوازی ساخته‌اند. در بقیه گزینه‌ها این تناسب برقرار نیست.

گزینه «۲»:	هم	قصّه	نانموده	دانی
	↓	↓	↓	↓
	هم	نامه	نانوشته	خوانی

دقت کنید در گزینه «۴» آرایه موازنه به کار رفته است:

(جبریل، افلاک ♦ متوازن / مقیم، حریم - آستانات، بارگاهت ♦ متوازی)

جبریل	مقیم	آستانات
↓	↓	↓
افلاک	حریم	بارگاهت

فیلم پاسخ

درس ۱۳: غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس ۷: سبک و سبک‌شناسی (سبک خراسانی)

قرابت معنایی

پیشرفته

۴۹. مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) مهتری گر به کام شیر در است
شو خطر کن ز کام شیر بجوی
- ۲) کسی به گردن مقصود دست حلقه کند
که پیش تیر بلاها سپر تواند بود
- ۳) سر فرازد چو نیزه هر مردی
که میان جنگ را چو نیزه ببست
- ۴) در ره عشق از آن سوی فنا صد خطر است
تا نگویی که چو عمرم به سر آمد رستم

پاسخ

۴. مفهوم مشترک گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: لازمه رسیدن به بزرگی و هدف، خطر کردن و سختی کشیدن است.
مفهوم گزینه «۴»: سختی‌های راه عشق

فیلم پاسخ

۵۰ مفهوم بیت «هر که تأمل نکند در جواب / بیشتر آید سخنش ناصواب» در چند بیت تکرار شده است؟
 الف) نباید سخن گفت ناساخته
 نشاید بریدن نینداخته
 ب) ای زبان هم گنج بی پایان تویی
 ای زبان هم رنج بی درمان تویی
 ج) سخن کاو از سر اندیشه ناید
 نوشتن را و گفتن را نشاید
 د) عالمی را یک سخن ویران کند
 روبه‌بان مرده را شیران کند
 ه) اوّل اندیشه وانگهی گفتار
 پای‌بست آمده‌ست پس دیوار

① سه

② چهار

③ پنج

④ شش

پاسخ

① سه بیت (الف، ج، ه) از ابیات ذکر شده به تأمل و اندیشیدن و سپس سخن گفتن اشاره دارد.
 مفهوم کلیدی بیت‌های «ب» و «د»: تأکید بر سود و زیان سخن گفتن و اینکه گاه زبان می‌تواند همچون شمشیری برنده و نابودکننده باشد و گاه نیز سبب تعالی و کمال و اثربخشی است.

فیلم پاسخ

۵۱ عین التّرجمة الصّحيحة:

«أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ»:

- ۱ پروردگارت آرامش خود را بر پیامبرش و مؤمنان نازل کرد!
- ۲ خداوند آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد!
- ۳ خداوند است که آرامش را بر پیامبرش و مؤمنان نازل می‌کند!
- ۴ نازل کرد خداوند آرامش خود را بر پیامبر و مؤمنان!

پاسخ

۲ أَنْزَلَ: نازل کرد (فعل ماضی) / سَكِينَتَهُ: آرامش خود را / عَلَى

رسوله: بر پیامبرش / عَلَى الْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنان

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (پروردگارت)، در گزینه «۳» (خداوند است که) و در
گزینه «۴» (پیامبر) موارد نادرست هستند.

فیلم پاسخ

۵۲ عَيْنَ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةِ: «إِنَّ الْبُومَةَ حَيَوَانٌ تُدِيرُ رَأْسَهَا مِثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا وَلَكِنْ عَيْنَهَا ثَابِتَةٌ»:

- ۱ به راستی جغد حیوانی است که سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند، بدون اینکه بدنش را حرکت دهد، ولی چشمش ثابت است!
- ۲ به راستی جغد حیوانی است که سرش را صد و هفتاد درجه می چرخاند، بدون آنکه بدنش را حرکت دهد، ولی چشمش ثابت است!
- ۳ قطعاً جغد حیوانی است که سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند، بدون اینکه بدنش حرکت کند، ولی چشمش ثابت است!
- ۴ قطعاً جغد حیوانی است که می تواند سرش را دویست و هفتاد درجه بچرخاند، بی آنکه جسمش را حرکت دهد و چشمهایش ثابت است!

پاسخ

۱ إِنَّ: به راستی، قطعاً، همانا، ... / البومة حیوان: جغد حیوانی است که / تُدِيرُ: می چرخاند (رد گزینۀ «۴») / رَأْسَهَا: سرش [را] / مِثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً: دویست و هفتاد درجه (رد گزینۀ «۲») / دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا: بدون اینکه بدنش را حرکت دهد (رد گزینۀ «۳») / وَلَكِنْ عَيْنَهَا: ولی چشمش (عین: مفرد / عیون، أعین: جمع)

فیلم پاسخ

۵۳ عَيْنُ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةُ: «يُشَجِّعُ تَنَوُّعُ مَعَالِمِ إِيرَانَ وَاسْتِقْرَارُ
الْوَضْعِ الْأَمْنِيِّ فِيهَا كَثِيرًا مِنَ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا لِرُؤْيَا
جَمَالِ آثَارِهَا وَطَبِيعَتِهَا الْخَلَابَةِ!»:

۱ تنوع آثار ایران و وجود وضعیت ایمن در آن بسیاری از گردشگران
را به سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار آن و طبیعت جذابش
تشویق می کند!

۲ تنوع آثار ایران و استقرار وضعیت ایمن بسیاری از گردشگران را برای
سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذاب آن تشویق کرد!

۳ تنوع آثار ایران و وجود امنیت در آن بیشتر گردشگران را برای
سفر به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذابش تشویق می کند!

۴ تنوع آثار و وجود اوضاع امن در ایران گردشگران بسیاری را برای
سفر کردن به آن برای دیدن زیبایی آثار و طبیعت جذاب آن
تشویق می کند!

پاسخ

۱ يُشَجِّعُ: تشویق می کند (رد گزینه «۲») / تَنَوُّعُ مَعَالِمِ إِيرَانَ: تنوع
آثار ایران (رد گزینه «۴») / اسْتِقْرَارُ الْوَضْعِ الْأَمْنِيِّ فِيهَا: وجود امنیت
در آن، وجود وضعیت ایمن در آن / كَثِيرًا مِنَ السَّائِحِينَ: بسیاری از
گردشگران [را] / إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا: به سفر به آن / لِرُؤْيَا جَمَالِ آثَارِهَا:
برای دیدن زیبایی آثار آن (رد گزینه «۳») / طَبِيعَتِهَا الْخَلَابَةُ: طبیعت
جذابش

فیلم پاسخ

۵۴ عَيْنِ الصَّحِيح:

«شَهِدَتْ إِيْرَانُ فِي السَّنَوَاتِ الْآخِرَةِ نُمُوًّا مَلْحُوظًا فِي السِّيَاحَةِ»:

- ① در سال‌های اخیر، ایران در زمینه سیاست رشد چشمگیری را نشان داد!
- ② ایران در این سال‌های اخیر، رشد قابل قبولی را در زمینه گردشگری نشان داد!
- ③ ایران در سال‌های اخیر، رشد قابل ملاحظه‌ای را در گردشگری شاهد بود!
- ④ در سال‌های اخیر، در گردشگری رشد چشمگیری از ایران دیده شد!

پاسخ

۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (در زمینه سیاست ...)، در گزینه «۲» (در این ...) و در گزینه «۴» (از ... دیده شد) موارد نادرست هستند.

عربی، زبان قرآن (۱)

فصل
الدرس السادسواحد یادگیری
المعالم الخَلَابَة / إعراب أجزاء الجملة الاسميّة
والفعليّة / في الضمّةزیرواحد یادگیری
ترجمه و تعریبحیطه شناختی
مقدماتی

فیلم پاسخ

۵۵ عَيْن الصَّحِيح:

- ① «يُرِيدُ اللهُ بِكُمْ الْيُسْرَ»: خداوند نسبت به شما سهل گیر است!
- ② أَيُّهَا السَّائِقُ نُرِيدُ أَنْ نَذْهَبَ إِلَى الْمَدَائِنِ: ای راننده من می‌خواهم به مدائن بروم!
- ③ كَمْ الْمَسَافَةُ مِنْ بَغْدَادَ إِلَى هُنَاكَ؟: فاصله از بغداد تا آنجا چقدر است؟!
- ④ أَطْنُ الْمَسَافَةَ سَبْعَةً وَ ثَلَاثِينَ كِيلُومِتْرًا: گمان می‌کنم فاصله هفتاد و سه کیلومتر است!

پاسخ

- ③ در گزینه «۱» (نسبت به شما ... است)، در گزینه «۲» (من می‌خواهم ...) و در گزینه «۴» (هفتاد و سه) موارد نادرست‌اند.
- ترجمه درست سایر گزینه‌ها:
- ① خداوند برای شما آسانی را می‌خواهد.
- ② ای راننده، می‌خواهیم به مدائن برویم.
- ④ گمان می‌کنم فاصله سی و هفت کیلومتر است.

فیلم پاسخ

۵۶ عین التعریب الصحیح: «این ماهیان نورانی تاریکی دریا را به

روز روشنی تبدیل می کنند!»:

① تَحَوَّلَ هذه الأسماك المضيئة ظلام البحر إلى النهار المضيء!

② هذه أسماك مضيئة تَحَوَّلَ ظلام البحر إلى نهار مضيء!

③ تَتَحَوَّلُ هذه الأسماك المضيئة ظلام البحار إلى نهار مضيء!

④ تُحَوَّلُ هذه الأسماك المضيئة ظلام البحر إلى نهار مضيء!

پاسخ

۴۴ این ماهی های نورانی: هذه الأسماك المضيئة (رد گزینه «۲»)/

تبدیل می کنند: تُحَوَّلُ (تَتَحَوَّلُ: تبدیل می شود) (رد گزینه های «۱» و

«۳»)/ تاریکی دریا: ظلام البحر / روز روشنی: نهار مضيء (رد گزینه «۱»)

فیلم پاسخ

۵۷ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ:

الْمُتَحَفُّ هُوَ الْمَكَانُ الَّذِي يَجْمَعُ مَجْمُوعَةً مِنَ الْأَشْيَاءِ وَالْآثَارِ الثَّمِينَةِ بِقَصْدِ الدِّرَاسَةِ.

إِنَّ الْأَشْيَاءَ فِي الْمُتَحَفِ تُبَيِّنُ لَنَا حَيَاةَ الشَّعْبِ وَالْمِلَلِ الْمُتَعَدِّدَةِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ.

وَمِنْ خِلَالِ التَّعَرُّفِ عَلَى الْآثَارِ نُدْرِكُ عَادَاتِ الشُّعُوبِ وَمَرَاهِلَ تَقَدُّمِ الْحَيَاةِ الْبَشَرِيَّةِ مِنْ وَطَائِفِ الْمَتَاحِفِ هِيَ: حِفْظُ الْآثَارِ ذَاتِ الْقِيَمَةِ التَّارِيخِيَّةِ أَوْ الْعِلْمِيَّةِ. الْمَتَحَفُ مَكَانٌ يَعْكُسُ الْمَاضِيَّ وَحَاضِرَ الْمَجْتَمَعِ لِذَلِكَ فَهُوَ مِرْآةٌ (آيَنُهُ) تَعَكْسُ الْمَجْتَمَعَ لِلزُّوَارِ وَالسِّيَّاحِ.

عَيْنَ الصَّحِيحِ لِتَكْمِيلِ الْفَرَاغِ: يَقُومُ الْمَتَحَفُ بِ.....

۱ انعكاس الماضي و العصر الجديد.

۲ حفظ الشعوب من السياحة.

۳ حفظ الملل من التقدّم.

۴ جمع الآثار الرخيصة.

پاسخ

۱ ترجمه متن:

موزه همان جایی است که مجموعه‌ای از چیزها و آثار گران‌بها به منظور پژوهش را جمع می‌کند. اشیاء در موزه برای ما زندگی مردم و ملت‌های گوناگون را در گذر دوران‌ها توضیح می‌دهد. و از میان شناختن آثار، ویژگی‌های ملت‌ها و مراحل پیشرفت زندگی بشری را درمی‌یابیم. از وظایف‌های موزه‌ها؛ حفظ آثار ارزشمند تاریخی یا علمی است. موزه جایی است که گذشته و حال جامعه را منعکس می‌کند به همین خاطر آن همچون آینه‌ای است که جامعه را برای زائران و گردشگران منعکس می‌نماید.

موزه به ..... می‌پردازد.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) انعکاس گذشته و عصر جدید.

(۲) حفظ ملت‌ها از گردشگری

(۳) نگهداری ملت‌ها از پیشرفت

فیلم پاسخ

۴) جمع آوری آثار ارزان

عربی، زبان قرآن (۱)

فصل

الدرس السادس

واحد یادگیری

المعالم الخَلَابَة / إعراب أجزاء الجملة الاسميّة
والفعليّة / في الضدليّة

زیر واحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۵۸

إقرأ النصّ التالي بدقّة ثمّ أجِبْ عن الأسئلة بما يناسبُ النصّ:

المُتَحَفُ هو المكانُ الَّذِي يَجْمَعُ مجموعةً من الأشياءِ و الآثارِ
الْثَمِينَةِ بقصدِ الدِّراسةِ.

إِنَّ الأشياءَ فِي المُتَحَفِ تُبَيِّنُ لَنَا حياةَ الشَّعْبِ و المِلَلِ المتعدِّدةِ
على مرِّ العصورِ.

و من خلالِ التَّعرُّفِ على الآثارِ نُدرِكُ عاداتِ الشعوبِ و مراحلَ
تقدُّمِ الحياةِ البشريَّةِ. مِنْ وظائفِ المتاحفِ هي؛ حفظُ الآثارِ ذاتِ
القيمةِ التاريخيَّةِ أو العلميَّةِ. المتحفُ مكانٌ يعكسُ الماضي و
حاضرَ المجتمعِ لذلك فهو مرآةٌ (آينه) تعكسُ المجتمعَ للزَّوار و
السَّيَّاحِ.

عَيِّنِ الخطأَ على حسبِ النصّ:

① المتحف مكانٌ لحفظ الآثار القديمة.

② في المتحف لا نرى أثراً من عادات الشعوب.

③ في المتحف آثارٌ عن التاريخ و العلوم.

④ مِنْ خلالِ المتحف يُمكنُ لَنَا الدِّراسةِ.

پاسخ

② ترجمه متن:

موزه همان جایی است که مجموعه‌ای از چیزها و آثار گران‌بها به منظور پژوهش را جمع می‌کند. اشیاء در موزه برای ما زندگی مردم و ملت‌های گوناگون را در گذر دوران‌ها توضیح می‌دهد. و از میان شناختنِ آثار، ویژگی‌های ملت‌ها و مراحل پیشرفت زندگی بشری را درمی‌یابیم. از وظایف‌های موزه‌ها؛ حفظ آثار ارزشمند تاریخی یا علمی است. موزه جایی است که گذشته و حال جامعه را منعکس می‌کند به همین خاطر آن همچون آینه‌ای است که جامعه را برای زائران و گردشگران منعکس می‌نماید.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) موزه جایی برای نگهداری آثار قدیمی است.

(۲) در موزه اثری از ویژگی‌های ملت‌ها نمی‌بینیم.

(۳) در موزه آثاری در مورد تاریخ و علوم است.

فیلم پاسخ

(۴) از طریق موزه پژوهش برایمان ممکن می‌شود.

عربی، زبان قرآن (۱)

فصل

الدرس السادس

واحد یادگیری

المعالم الخَلَابَة / إعراب أجزاء الجملة الاسميّة
والفعليّة / في الصّيدليّة

زیرواحد یادگیری

درک مطلب

حیطه شناختی

پیشرفته

۵۹ عَيِّن الصَّحِيحَ حَسَبَ هَذِهِ الْعِبَارَةِ:

«تَعْرِفُ الْحَيَوَانَاتُ بِغَرِيزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّيِّبَةَ وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ

العشب المناسب للوقاية من الأمراض المختلفة!»

① الحيوانات: اسم، جمع سالم للمؤنث (مفردھا «الحيوان») / فاعل لِفعل «تَعْرِفُ»

② الأعشاب: اسم، جمع تكسير (مفردھا «العشب») / مفعولٌ له مضاف إليه

③ تَعْلَمُ: فعل مضارع، للمخاطب، مجرد ثلاثي، متعدٍ / فعلٌ له فاعِلٌ

④ تَسْتَعْمِلُ: فعل مضارع، للغائبة، مزيد ثلاثي (من باب إِسْتَفْعَالِ و له ثلاثة أحرف زائدة) / فعلٌ و فاعله «العشب»

پاسخ

① در گزینه «۲» (مفعولٌ له مضاف إليه)، در گزینه «۳» (للمخاطب)

و در گزینه «۴» (فاعله «العشب») موارد نادرست‌اند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نقش «الأعشاب» در جمله مفعول است و «الطَّيِّبَةُ» صفت آن است.

گزینه «۳»: «تَعْلَمُ» با توجّه به اینکه به «الحيوانات» برمی‌گردد، للغائبة است.

گزینه «۴»: «العشب» مفعول برای «تستعمل» است.

فیلم پاسخ

۶۰ عَيِّن الصَّحِيح فِي ضَبْط حَرَكَاتِ الحُرُوفِ:

- ① الشَّعْبُ الْعَالَمُ شَعْبٌ نَاجِحٌ!
- ② مَدِيرُ الْمَدْرَسَةِ وَقَفَ فِي الْمَمَرِّ!
- ③ سَكُوتُ اللِّسَانِ سَلَامَةٌ لِلْإِنْسَانِ!
- ④ ثَمَرَةُ الْعِلْمِ إِخْلَاصُ الْعَمَلِ!

پاسخ

۳ در گزینه «۱» (العالم) در گزینه «۲» (المدرسة) و در گزینه «۴» (إخلاص) صورت صحیح حرکت گذاری کلمات هستند.

عربی، زبان قرآن (۱)

فصل
الدرس السادس

واحد یادگیری
المعالم الخلابة / إعراب أجزاء الجملة الاسمية
والفعلية / في الضميمة

زیر واحد یادگیری
قواعد

حیطه شناختی
پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۱. فی اىّ عبارةٍ ما جاء اسم مبنی؟

- ① من أين أنت يا طالب؟!
- ② الدَّهْرُ يومان؛ يومٌ لكَ و يومٌ عليك!
- ③ ﴿قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ﴾
- ④ لا تكتبُ شيئاً على الآثارِ التَّاريخيَّة!

پاسخ

۴. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (أينَ - أنت)، در گزینه «۲» (كَ) و در گزینه «۳» (هَذَا - ما - نا) مبنی هستند، ولی در گزینه «۴» اسم مبنی وجود ندارد.

بدانید

به کلماتی که با تغییر جایگاهشان در جمله، علامت حرف آخرشان ثابت می‌ماند، مبنی گفته می‌شود؛ مانند: ضمائر، اسم‌های اشاره، کلمات پرسشی و ...

فیلم پاسخ

۶۲ عَيِّن الْخَبْرَ يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي (على حسب نوعه):

- ① لسان القطّ مملوء بغدد تُفرز سائلاً مُطَهِّراً!
- ② نزول المَطَر و الثلج مِنَ السَّمَاء أمر طبيعيٌّ!
- ③ هؤلاء التَّلَامِيذ في المدرسة يُطالَعونَ دروسهم بدقّة!
- ④ أَحَبَّ عِبَادَ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَحْسَنُهُمْ لِعِبَادِهِ!

پاسخ

③ خبر در:

گزینه «۱»: مملوء / گزینه «۲»: أمرٌ / گزینه «۴»: أَحْسَنُ، همگی از نوع اسم (مفرد) است.
اما در گزینه «۳»: هؤلاء: مبتدا، التَّلَامِيذ: مشارئیه (اسم دارای «ال» پس از اسم‌های اشاره، مشارئیه است.) فی المدرسة: جارّ و مجرور، يُطالَعونَ: خبر از نوع جمله فعلیه

فیلم پاسخ

۶۳ عَيِّنُ الْخَطَأَ (عن إعراب ما أُشير إليه بخطّ):

- ① وَقَفَ الشَّرْطِيَّانِ فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْأُولَى: فاعل و مرفوع بالألف
- ② رَأَيْتُ فَسَاتِينَ هَذَا الْمَتَجَرِّ أَفْضَلَ وَ أَرْخَصَ: مفعول و منصوب بالياء
- ③ رَأَيْتُ الْمُعَلِّمِينَ حَاضِرِينَ فِي مَهْرَجَانِ الْمَدْرَسَةِ: مفعول و منصوب بالياء
- ④ حُزِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي قُلُوبِهِمْ لَا فِي وَجُوهِهِمْ: مضاف إليه و مجرور بالياء

پاسخ

- ۲ فساتین: جمع مکسر است و مفرد آن «فُستان» می باشد، پس مفعول و منصوب به فتحه است.

فیلم پاسخ

۶۴ عین عبارتۀ ما جاءَ فيها فعلٌ:

① فی البدایة تَشَرَّفْنَا بزيارة العَتَبَاتِ الْمُقَدَّسَةِ.

② هَلْ لَكَ معلوماتٌ عن طاقِ كِسْرَى؟

③ قد أَنشَدَ شاعرانِ کبیرانِ قَصیدَتینِ عند مشاهدَةِ ایوانِ کسری.

④ بَارَكَ اللهُ فیک.

پاسخ

۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (تَشَرَّفْنَا)، در گزینه «۳» (قد أَنشَدَ) و در گزینه «۴»

(بَارَكَ) فعل هستند.

فیلم پاسخ

۶۵ عین الفاعل إعرابه بالواو:

- ۱ الجاهلون يزرعون العدوان فيحصدون الخُسران!
- ۲ تعيش الأسماكُ في النَّهر و البحر و لها أنواع مختلفة!
- ۳ يحتفل الإيرانيون بالنوروز أوّل يوم من أيام السّنة الهجرية الشمسية!
- ۴ يئس العلماءُ الحاذقونَ معرفة سرّ هذه الظّاهرة العجيبة!

۳ الإيرانيون: فاعل - جمع مذکر سالم - مرفوع به واو

امّا فاعل در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» واو: فاعل از نوع ضمیر / گزینه «۲» الأسماكُ: فاعل و مرفوع به ضمّه / گزینه «۴» العلماءُ: فاعل و مرفوع به ضمّه، الحاذقونَ: صفت و مرفوع به واو

عربی، زبان قرآن (۱)

فصل

الدرس السادس

واحد یادگیری

المعالم الخلابة / إعراب أجزاء الجملة الاسمية
والفعلية / في الضمّة

زیر واحد یادگیری

قواعد

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۶ هوخشتر پادشاه ماد با کدام اقدام قدرتش را تثبیت کرد و حکومت هخامنشی در کدام نبرد دریایی با یونان توفیقی به دست نیامد؟

- ۱ با تشکیل سپاه منظم و کارآمد - نبرد ماراتن
- ۲ با پایان دادن به حاکمیت آشوریان - نبرد ماراتن
- ۳ با پایان دادن به حاکمیت آشوریان - نبرد سالامیس
- ۴ با تشکیل سپاه منظم و کارآمد - نبرد سالامیس

پاسخ

۴ هوخشتر پادشاه ماد با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و ... قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد. هخامنشیان در نبرد دریایی سالامیس توفیقی به دست نیامدند.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۹: از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان

زیرواحد یادگیری

هخامنشیان؛ بزرگ‌ترین حکومت عصر باستان

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۶۷ چه عاملی ایرانیان را به تأثیرگذارترین مردم در جهان متمدن روزگار باستان تبدیل کرد و شورش آسیای صغیر در زمان اردشیر دوم توسط چه کسی انجام شد؟

- ۱ گسترش فتوحات هخامنشیان - اردشیر سوم
- ۲ رفتار مداراجویانه و انسانی کورش - کورش کوچک
- ۳ به واسطه تدبیر و سیاست شاهان هخامنشی - کورش کوچک
- ۴ ابداع هنرهای جهانی و مداراجویی فرهنگی و دینی - اردشیر سوم

پاسخ

۳

- هخامنشیان، ایران را به نخستین حکومت بزرگ جهانی تبدیل کردند. به واسطه تدبیر و سیاست شاهان هخامنشی بود که ایرانیان به تأثیرگذارترین مردم در جهان متمدن و شناخته شده آن روزگار تبدیل شدند.

- از زمان پادشاهی اردشیر دوم، هخامنشیان دچار تفرقه درونی شدند و برادرش، کورش کوچک با حمایت مزدوران یونانی و آسیای صغیر سر به شورش نهاد.

نکته

حملة اسکندر به ایران در زمان داریوش سوم رخ داد که تدبیر و درایت شاهان نخست هخامنشی را نداشت.

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

واحد یادگیری

درس ۹: از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان

زیرواحد یادگیری

هخامنشیان؛ بزرگ‌ترین حکومت عصر باستان

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۶۸ کدام گزینه از «عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان» نیست؟

- ۱) ضعف قدرت سیاسی پادشاهان به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان
- ۲) نارضایتی توده مردم از حکومت به سبب تبعیض‌ها و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی
- ۳) سستی حکومت به دلیل جنگ‌های پیاپی با امپراتوری روم در مرزهای غربی و نیز درگیری‌های نظامی در مرزهای شرقی
- ۴) شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش‌های سیاسی

پاسخ

۳) از عوامل سستی و ضعف حکومت اشکانیان است نه ساسانیان. دیگر گزینه‌ها از عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان است.

فیلم پاسخ

۶۹

کدام گزینه عبارت‌های زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی ..... اتفاق افتاد.

- در جنگ حرّان میان ایران و روم، فرمانده و سردار شجاع ایرانی، ..... بود که به پیروزی بزرگی دست یافت.

- وسعت قلمرو اشکانیان، با فتوحاتی که ..... انجام داد به نهایت خود رسید.

- آخرین پادشاه اشکانیان، آردوان در جنگ با ..... شکست خورد و کشته شد.

۱) اردوان - سورنا - مهرداد دوم - کراسوس

۲) اُرد دوم - آریوبرزن - مهرداد یکم - اردشیر بابکان

۳) اُرد دوم - سورنا - مهرداد دوم - اردشیر بابکان

۴) اردوان - آریوبرزن - مهرداد یکم - کراسوس

پاسخ

۳

یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم ♦ در زمان اُرد دوم اتفاق افتاد.

- در جنگ حرّان ♦ فرمانده ایرانی، سورنا بود.

- وسعت قلمرو اشکانیان ♦ در زمان مهرداد دوم به نهایت خود رسید.

- آخرین پادشاه اشکانیان آردوان ♦ در جنگ با اردشیر بابکان شکست خورد و کشته شد.

فیلم پاسخ

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی

درس ۱۱: آیین کشورداری

سپاه و جنگ‌افزارها

مقدماتی

۷۰. اساس تشکیلات نظامی اشکانیان سواره نظام چابکی بود که .....

① سلاح اصلی آنان نیزه بود که در جنگ‌ها نقش مهمی داشت.

② فرماندهانش بیشتر از جوانان برومند انتخاب می‌شدند.

③ در هنگام سواری تیراندازی می‌کرد و باعث از هم پاشیدن لشکر

دشمن می‌شد.

④ دلیل توانمندی آن‌ها، پیشینه‌ی صحراگردی‌شان بود.

پاسخ

۳

اساس تشکیلات نظامی اشکانیان، سواره نظام چابکی بود که در هنگام

سواری تیراندازی می‌کرد و باعث از هم پاشیدن لشکر دشمن می‌شد.

فیلم پاسخ

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت

ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۱: آیین کشورداری

زیر واحد یادگیری

نظام سیاسی و اداری

حیطه شناختی

پیشرفته

۷۱. نتیجه کدام اقدام پادشاهان ساسانی کاهش محسوس حکومت‌های موروثی محلی در ایران بود و پادشاهان ساسانی همانند پادشاهان کدام حکومت ادعا داشتند که به خواست اهوره مزدا به قدرت رسیده‌اند؟

- ۱) تشکیل سپاه دائمی و نیرومند و انسجام و نظم در تشکیلات اداری-اشکانیان
- ۲) گرفتن باج و خراج سالانه سنگین و کنترل و نظارت شدید بر عملکرد حکومت‌های محلی- هخامنشیان
- ۳) تشکیل سپاه دائمی و نیرومند و انسجام و نظم در تشکیلات اداری- هخامنشیان
- ۴) گرفتن باج و خراج سالانه سنگین و کنترل و نظارت شدید بر عملکرد حکومت‌های محلی- اشکانیان

پاسخ

۳) پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر، تشکیلات اداری را انسجام و نظم بخشیدند و آن را تقویت کردند. در نتیجه این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد. پادشاهان ساسانی همانند پادشاهان هخامنشی (به‌ویژه داریوش یکم) ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند.

فیلم پاسخ

فصل

فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت

ایرانی

واحد یادگیری

درس ۱۱: آیین کشورداری

زیر واحد یادگیری

نظام سیاسی و اداری

حیطه شناختی

مقدماتی

۷۲. کدام گزینه درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را به‌ترتیب مشخص می‌کند؟

- فرمانروایان سلوکی به سیاست آزادی و مدارای دینی پادشاهان هخامنشی ادامه دادند.

- در یکی از دو مجلس اشکانیان، پیشوایان دینی یا مغان حضور می‌یافتند که در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای صلح و جنگ نقش بیشتری داشتند.

- شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت هخامنشیان، شیوه حکومت ملوک‌طوایفی نامیده شده است.

- کار اصلی دبیران در تشکیلات اداری ساسانیان، گردآوری و تألیف خدای نامک بود.

۱) درست - درست - نادرست - نادرست

۲) نادرست - درست - درست - درست

۳) نادرست - نادرست - درست - درست

۴) درست - نادرست - نادرست - نادرست

پاسخ

۴

- اعضای هر دو مجلس که در یکی شاهزادگان، بزرگان درباری و نمایندگان هفت خاندان بزرگ و در دیگری پیشوایان دینی یا مغان حضور می‌یافتند، در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای جنگ و صلح نقش داشتند.

- شیوه غیرمتمرکز اداره حکومت اشکانیان، شیوه حکومت ملوک‌طوایفی نامیده شده است.

- کار اصلی دبیران در تشکیلات اداری ساسانیان، نگارش فرمان‌ها، نامه‌ها، اسناد و ثبت و ضبط آن‌ها بود.

فیلم پاسخ

۷۳. در ایران باستان، طبقه اشراف و بزرگان که از امتیازات ویژه اقتصادی برخوردار بودند، در کدام دوره شکل گرفت و کدام حکومت، طبقات و گروه‌های اجتماعی را به شدت زیر نظر داشت؟

۱) هخامنشیان - ساسانیان

۲) اشکانیان - مادها

۳) ساسانیان - اشکانیان

۴) مادها - هخامنشیان

پاسخ

۱ در دوران هخامنشی:

- اعضای خاندان‌های بزرگ که خانواده شاهی در رأس آنان قرار داشت به سمت حکومت شهریه‌ها، فرماندهی ارتش و دیگر مناصب مهم حکومتی منصوب می‌شدند. آنان دارای ثروت هنگفت و صاحب زمین‌های وسیعی شده بودند. بدین‌گونه در زمان هخامنشیان طبقه‌ای از اشراف و بزرگان شکل گرفتند که دارای امتیازات ویژه اقتصادی و کسب مقام و منزلت اجتماعی بالایی بودند.

- حکومت ساسانی، طبقات و گروه‌های اجتماعی را به شدت زیر نظر داشت.

نکته

نظارت شدید حکومت ساسانی بر طبقات و گروه‌های اجتماعی، تحرک اجتماعی و رفتن از طبقه‌ای به طبقه دیگر را ممنوع و یا دست‌کم بسیار دشوار می‌ساخت.

فیلم پاسخ

۷۴. کدام گزینه به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر است؟

- جنبش بزرگ علیه نابرابری‌ها و تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی در زمان پادشاهی چه کسی پدید آمد؟

- چه کسانی در دوره ساسانیان، مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند؟

- مسئولیت قضاوت، مجری آداب و رسوم دینی و نگهبانی از آتش‌خانه به عهده چه کسی بود؟

- کدام جشن به شکرانه آفریده شدن عناصر شش‌گانه خلقت برگزار می‌شد؟

۱ قباد - موبدان زرتشتی - پدر - گاهنبارها

۲ انوشیروان - طبقه فرادست حاکم - موبدان زرتشتی - سده

۳ قباد - طبقه فرادست حاکم - موبدان زرتشتی - سده

۴ انوشیروان - موبدان زرتشتی - پدر - گاهنبارها

پاسخ

۱ - جنبش بزرگ علیه نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در زمان قباد و به رهبری مزدک پدید آمد.

- موبدان زرتشتی، مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند و چنین وانمود می‌کردند که این تفاوت‌ها و تمایزها برای حفظ نظم و ثبات کشور لازم است.

- مسئولیت قضاوت، مجری آداب و رسوم دینی و نگهبانی از آتش‌خانه به عهده پدر خانواده بود.

- جشن گاهنبارها عبارت بود از شش جشن که به شکرانه آفریده شدن عناصر اصلی خلقت: آسمان، آب، زمین، گیاه، جانوران و انسان در شش وقت معین از ماه‌های سال برگزار می‌شد.

فیلم پاسخ

۷۵. جشن‌های باستانی مردم ایران عامل مؤثری در ..... آنان بوده و ویژگی برجسته آن ..... بوده است.

۱) تقویت هویت جمعی - عبادت و شکرگزاری

۲) ابراز وفاداری خود نسبت به پادشاه - شادی و تفریح و معاشرت با یکدیگر

۳) تقویت هویت جمعی - شادی و تفریح و معاشرت با یکدیگر

۴) ابراز وفاداری خود نسبت به پادشاه - عبادت و شکرگزاری

پاسخ

۱ - جشن‌های باستانی ایرانیان تأثیر بسزایی بر اتحاد و انسجام ایرانیان در طول تاریخ داشته و عامل مؤثری در تقویت هویت جمعی آنان بوده است.
- ویژگی برجسته جشن‌های باستانی، عبادت و شکرگزاری به درگاه خداوند بزرگ بود.

فیلم پاسخ

۷۶. به مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود، ..... می‌گویند.

- ① حوضه آبریز خارجی
- ② کانون آبگیر فصلی
- ③ حوضه آبریز داخلی
- ④ کانون آبگیر اتفاقی

پاسخ

۳

حوضه آبریز داخلی: یعنی مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود.

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری

درس ۶: منابع آب ایران

زیرواحد یادگیری

کانون‌های آبگیر

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۷. در بیست سال اخیر افت تراز دریاچه ارومیه سالانه به چه میزانی بوده است و چه عاملی با این میزان افت تراز منجر به خشکی بخش قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه شده است؟

- ۱) ۸ متر در سال - تغییرات آب و هوایی
- ۲) ۸۰ سانتی‌متر در سال - توسعه سطح زیرکشت
- ۳) ۴۰ سانتی‌متر در سال - عمق کم دریاچه
- ۴) ۴ متر در سال - تخریب مراتع هم‌جوار دریاچه

پاسخ

۳) به طور متوسط دریاچه ارومیه در این بیست سال اخیر سالانه با افت ۴۰ سانتی‌متری مواجه بوده است. با توجه به عمق کم این دریاچه، این میزان افت تراز منجر به خشکی درصد قابل ملاحظه‌ای از سطح دریاچه گردیده است.

فیلم پاسخ

۷۸. «ولگا» و «اورال» به ترتیب از کدام جهت‌های جغرافیایی به

دریای خزر می‌ریزند؟

① غرب - شمال

② شمال - جنوب

③ شمال - شمال

④ شمال - غرب

۳

رود ولگا و اورال از جهت شمال به دریای خزر می‌ریزند.

پاسخ

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران

واحد یادگیری

درس ۶: منابع آب ایران

زیر واحد یادگیری

دریاهای ایران

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۷۹. کدام گزینه در ارتباط با وضع آب کشورمان درست است؟
 الف) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر از نوع فصلی است و مقدار آب آن‌ها در ماه‌های مختلف سال، متفاوت است.
 ب) محل تغذیه رودهای دائمی، کوهستان‌های بلند و برف گیر است.
 پ) هرچه از شرق کشور به سمت غرب کشور برویم با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.
 ت) در فصول سرد سال، آب‌های فرو رفته در زمین به‌صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌کند.

- ۱ «الف» و «ب» درست «پ» و «ت» نادرست
- ۲ «الف» و «پ» درست «ب» و «ت» نادرست
- ۳ «ب» و «پ» درست «الف» و «ت» نادرست
- ۴ «پ» و «ت» درست «الف» و «ب» نادرست

پاسخ

۳ «الف» نادرست است؛ رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف، متفاوت است.
 «ت» نادرست است؛ در فصول گرم، آب‌های فرو رفته در زمین به صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌نماید.

فیلم پاسخ

۸۰ علت مهاجرت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به سمت جنوب

این دریا چه بوده است؟

- ① سرما و از دست دادن چراگاه‌ها
- ② نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی
- ③ جنگ و درگیری قومی
- ④ خشک شدن منابع آب منطقه

پاسخ

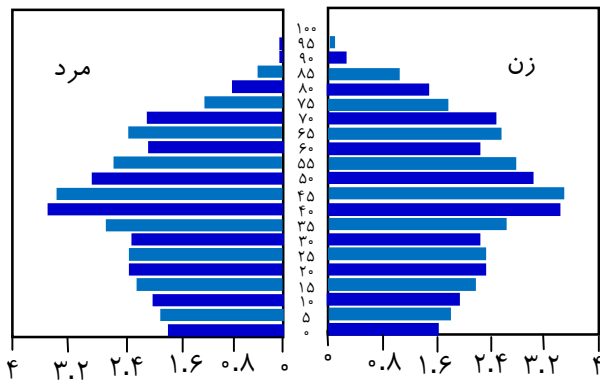
۱

آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند.

فیلم پاسخ

۸۱. کدام گزینه در ارتباط با هرم سنی زیر صحیح نمی‌باشد؟

۱. در حال حاضر این کشور دارای نیروی فعال مناسبی می‌باشد.

۲. این روند هرم سنی موجب افزایش جمعیت فعال و کاهش جمعیت سالخورده در سال‌های آینده کشور می‌شود.

۳. روند این هرم سنی در آینده مانعی اساسی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۴. قاعده این هرم سنی نشان‌گر کمی موالید این جامعه می‌باشد.

پاسخ

۲. تمامی گزینه‌ها در مورد این هرم سنی صدق می‌کند، به‌جز گزینه «۲».

کاهش جمعیت موجب کاهش جمعیت فعال و پیری جمعیت خواهد شد.

فیلم پاسخ

۸۲. امروزه کدام گزینه نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان دارد؟

- ۱) آمار جمعیت، بررسی ساختمان جمعیت
- ۲) آمار جمعیت، میزان رشد موالید در طی یک سال
- ۳) میزان رشد موالید در طی یکسال، درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه
- ۴) درصد جمعیت فعالان اقتصادی جامعه، بررسی ساختمان جمعیت

پاسخ

۱

میدانید

در گذشته آمار جمعیت نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان داشته اما امروزه علاوه بر آن بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت هم از اهمیت خاصی برخوردار است.

فیلم پاسخ

۸۳ کدام استان در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به عنوان اولین استان جدید به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و «ویس» مربوط به تقسیمات کشوری کدام دوره ایران بوده است؟

۱ قم - عصر هخامنشیان (داریوش)

۲ البرز - حکومت اشکانیان یا پارت‌ها

۳ قزوین - در دوران سلوکیان

۴ اردبیل - پس از ورود آریاییان به فلات ایران

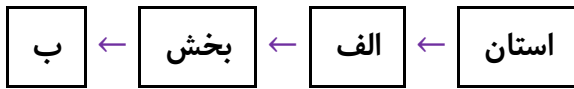
پاسخ

۴ طرح اولین استان جدید به نام اردبیل در سال ۱۳۷۲ هـ.ش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در تقسیمات ایران پس از ورود آریاییان به فلات ایران در نخستین مرحله زندگی اجتماعی، آبادی‌های کوچک‌تر را «ویس» می‌نامیدند.

فیلم پاسخ

۸۴ با توجه به تقسیمات کشوری کنونی و مترادف آن در دوره ساسانیان، کدام گزینه به ترتیب برای قسمت‌های (الف) و (ب) کلمه مناسبی است؟

۱ خوره - ایالت

۲ رستاک - تسوج

۳ تسوگ - رستاک

۴ ایالت - خوره

پاسخ

۳ ترتیب استان ← شهرستان ← بخش ← دهستان در تقسیمات کشوری امروزی و مترادف شهرستان در دوره ساسانیان، «تسوگ» یا «تسوج» و مترادف دهستان، «رستاک» می‌باشد.

جغرافیای ایران

فصل

فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران

واحد یادگیری

درس ۸: تقسیمات کشوری ایران

زیرواحد یادگیری

تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۸۵ به کوچک ترین بخش تقسیمات کشوری در زمان افشاریه چه گفته می شد؟

① رستاک

② دهستان

③ قصبه

④ بلوک

پاسخ

۳ در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه تقسیمات کشوری به ترتیب ایالت، ولایت، بلوک و قصبه بود.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۸: هویت فردی و اجتماعی

زیر واحد یادگیری
در مورد هویت چه می‌دانید؟

حیطه شناختی
مقدماتی

۸۶ کدام گزینه به ترتیب، در ارتباط با ابعاد «اجتماعی»، «ثابت» و

«متغیر» ویژگی‌های هویتی درست است؟

- ① در بسیاری از موارد در حال تغییر است - در بسیاری از موارد ثابت باقی می‌ماند - در بسیاری از موارد تغییر می‌کند.
- ② در مواردی ثابت باقی می‌ماند - در بیشتر موارد ثابت باقی می‌ماند - در اغلب موارد تغییر می‌کند.
- ③ همواره در حال تغییر است - دائماً ثابت باقی می‌ماند - همواره در حال تغییر است.
- ④ در مواردی تغییر می‌کند - همواره ثابت باقی می‌ماند - امکان تغییر دارند.

پاسخ

۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۳»: ابعاد اجتماعی در برخی موارد ثابت هستند، مانند هویت ملی فرد.
گزینه‌های «۱» و «۲»: ابعاد ثابت هویت همواره ثابت هستند. ابعاد متغیر هویت نیز ممکن است تغییر کنند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۸: هویت فردی و اجتماعی

زیر واحد یادگیری
در مورد هویت چه می‌دانید؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۸۷ ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب

با کدام یک از ابعاد هویتی انسان توصیف می‌شوند؟

۱) اکتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و

متغیر

۲) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و

متغیر

۳) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و

ثابت

۴) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، فردی و

متغیر

پاسخ

۴) گروه خونی دارای ابعاد انتسابی، فردی و ثابت است.

وزن دارای ابعاد اکتسابی، فردی و متغیر است.

پشتکار داشتن دارای ابعاد اکتسابی، فردی و متغیر می‌باشد.

فیلم پاسخ

۸ کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند؟

- ① ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- ② ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.
- ③ ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با غرایز انسانی سازگارترند.
- ④ ظرفیت معنوی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

پاسخ

- ② فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۹: بازتولید هویت اجتماعی

زیرواحد یادگیری
کنترل اجتماعی چه نقشی در بازتولید هویت اجتماعی دارد؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۸۹ به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر، تعریف، علت و نتیجه چیست؟
- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود.
- برخی انسان‌ها هویتی را که جهان اجتماعی برای آن‌ها در نظر گرفته است، نمی‌پذیرند.

- جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های بیش‌تری قرار می‌گیرد.

۱ اقناع - افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند - عدم بازتولید فرهنگ

۲ کنترل اجتماعی - افراد نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند - عدم درونی کردن فرهنگ در افراد

۳ جامعه‌پذیری - افراد جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند - تهدید دوام و بقای جهان اجتماعی

۴ کنترل اجتماعی - افراد به حقوق و تکالیف خود پای‌بند نخواهند بود - عدم برخورداری جهان اجتماعی از روش‌های مناسب کنترل اجتماعی

۴ کنترل اجتماعی، عبارت است از مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق فرد با انتظارات جامعه انجام می‌شود. افرادی که هویت و نقش اجتماعی خود را نمی‌پذیرند، به حقوق و تکالیف خود نیز عمل نمی‌کنند.

اگر یک جهان اجتماعی روش‌های مناسب برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، آن جهان اجتماعی در معرض آسیب‌های زیادی قرار خواهد گرفت.

پاسخ

فیلم پاسخ

۹۰. جوامع سکولار برای هویت‌های دینی و معنوی ..... .

- ① امکان هر نوع تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورند.
- ② تنها امکان تحرک اجتماعی نزولی را فراهم می‌آورند.
- ③ امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را فراهم نمی‌آورند.
- ④ امکان تحرکات اجتماعی افقی و نزولی را فراهم می‌آورند.

پاسخ

③ جوامع سکولار و دنیوی امکان هیچ نوع تحرک اجتماعی را برای هویت‌های دینی و معنوی فراهم نمی‌آورند، زیرا اجازه بروز و ظهور به هویت‌های دینی و معنوی را نمی‌دهند.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری
درس ۱۰: تغییرات هویت اجتماعی

زیر واحد یادگیری
تحرك اجتماعی چیست؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۹۱. به ترتیب «پیامد کسب هویت جدید»، «وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف»، «مفهوم تحرک اجتماعی» و «معنای تحرک اجتماعی درون نسلی» در کدام گزینه آمده است؟

① تغییر شرایط زندگی فرد - یکسان - محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

② تغییرات در شرایط زندگی فرد - یکسان - محرومیت افراد محروم جامعه از عبور به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خویش

③ تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد - متفاوت - امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خودش

④ تغییرات در موقعیت اجتماعی فرد - متفاوت - امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر - تحرک اجتماعی فرد نسبت به والدین خود

پاسخ

③ پیامد کسب هویت جدید: تغییراتی است که در موقعیت اجتماعی فرد روی می‌دهد.

وضعیت رتبه‌بندی مشاغل در کشورهای مختلف: یکسان نیست. مفهوم تحرک اجتماعی: امکان دسترسی افراد محروم جامعه به موقعیت اجتماعی بالاتر است.

تحرک اجتماعی درون نسلی: تحرک اجتماعی فرد در طول زندگی خود است.

فیلم پاسخ

۹۲. هویت اجتماعی افراد در ..... جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

① برابر هویت فرهنگی اجتماعی

② پرتو هویت فرهنگی

③ پرتو هویت اجتماعی

④ برابر هویت فرهنگی

پاسخ

۲

هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

فیلم پاسخ

فصل
فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۱: تحولات هویتی جهان اجتماعی

زیر واحد یادگیری

فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی چگونه است؟

حیطه شناختی
پیشرفته

۹۳. کدام یک سیر تحولات هویتی جهان اجتماعی را به درستی نمایان می‌سازد؟

۱) عدم توانایی جامعه در حفظ عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ تعارض فرهنگی ➡ تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش اجتماعی ➡ تزلزل فرهنگی ➡ بحران هویت

۲) تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ تعارض فرهنگی ➡ ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ بحران هویت ➡ تزلزل فرهنگی

۳) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ تعارض فرهنگی ➡ فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی ➡ بحران هویت ➡ تزلزل فرهنگی

۴) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ➡ تزلزل فرهنگی ➡ ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی ➡ بحران هویت ➡ فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی

پاسخ

۴) عواملی که منجر به تحولات هویتی جهان اجتماعی می‌شود می‌تواند ناتوانی جامعه در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی باشد که منجر به بحران هویت می‌شود و سپس منجر به فراتر رفتن تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی می‌گردد.

فیلم پاسخ

۹۴. چه موقع «تحولات فرهنگی» مثبت است؟

- ① با تغییر هویت، تغییرات اجتماعی از محدوده تغییراتی که در درون یک فرهنگ رخ می‌دهد، فراتر رود.
- ② فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.
- ③ فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.
- ④ فرهنگی که رسمیت و اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تحولات به سوی فرهنگ حق نباشد.

پاسخ

- ② فرهنگی که گرفتار زلزل، بحران و تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد.

فیلم پاسخ

فصل ۲: هویت

واحد یادگیری

درس ۱۱: تحولات هویتی جهان اجتماعی

زیر واحد یادگیری

فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی چگونه است؟

حیطه شناختی
مقدماتی

۹۵. «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» بر چه اساسی شکل می‌گیرد و

چه زمانی محقق می‌شود؟

- ۱) براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی - هنگامی که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.
- ۲) براساس هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - زمانی که اهمیت خود را در نزد افراد جامعه از دست می‌دهد.
- ۳) براساس عقاید و هنجارهای اجتماعی - هنگامی که در میان مردم هنجارهای مشترکی به وجود آید.
- ۴) براساس رفتارها و ارزش‌های اجتماعی - زمانی که جامعه توان دفاع از ارزش‌های مشترک را داشته باشد.

پاسخ

- ۱) هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد. این هویت هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

فیلم پاسخ

۹۶. قضایای («ظلم» بار منفی دارد.) و (بی‌عدالتی یکی از ویژگی‌های ظالمان است.) به ترتیب کدام یک از انواع قضیهٔ حملی است و موضوع هر کدام چیست؟

- ۱) محصوره - محصوره - ظلم - بی‌عدالتی
- ۲) شخصیه - محصوره - ظلم - ظالمان
- ۳) شخصیه - محصوره - ظلم - بی‌عدالتی
- ۴) شخصیه - شخصیه - ظلم - ظالمان

پاسخ

۳ «ظلم» بار منفی دارد. ♦ چون «ظلم» داخل گیومه است پس، منظور لفظ «ظلم» است و قضیه شخصیه است. موضوع «ظلم» است. بی‌عدالتی یکی از ویژگی‌های ظالمان است. ♦ قضیهٔ محصوره است. موضوع «بی‌عدالتی» است.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۶: قضیه حملی

زیر واحد یادگیری

قضیه حملی و اقسام آن

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۹۷. نوع کدام قضیه، مشابه قضیه «هر انسانی متفکر است» می‌باشد؟

- ۱) انرژی درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است.
- ۲) کشور در برهه زمانی سختی برای تحمل فشار اقتصادی و بحران‌های زیست‌محیطی قرار دارد.
- ۳) کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح‌های اتمی را امضا کردند.
- ۴) دریاچه ارومیه به دلیل بحران مدیریتی منابع آبی طی سال‌های متمادی در معرض خطر جدی است.

پاسخ

۱) قضیه «هر انسانی متفکر است»، یک قضیه محصوره موجب کلیه است و با قضیه «همه انرژی درونی یک سیستم محصور، غیرمتغیر و ثابت است» از نظر نوع قضیه، سور و نسبت، تشابه دارد. بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عبارت موجود در این گزینه، یک قضیه محصوره موجب است اما در آن سور قضیه بیان نشده است. این قضیه، قوانین و مطالب علمی را بیان کرده است و از آن‌جا که قوانین همواره کلی هستند، سور این‌گونه قضایا را کلی در نظر می‌گیریم؛ اما اگر شواهدی برای تشخیص کلی یا جزئی بودن قضیه موجود نباشد، به حداقل اطلاعات بسنده کرده و آن را جزئی می‌دانیم. در این گزینه یک مطلب علمی و قانون فیزیکی مطرح شده است، بنابراین سور قضیه کلی و نسبت هم موجب است.

گزینه «۲»: در این گزینه منظور از «کشور»، «مردم کشور» است و به دلیل شرح موقعیت کنونی که یک قانون کلی نیست باید قضیه را جزئی در نظر بگیریم.

گزینه «۳»: امضای معاهده یک قاعده کلی نیست، بنابراین سور قضیه جزئی است. «بعضی» کشورهای جهان معاهده منع گسترش سلاح‌های اتمی را امضا کردند.

گزینه «۴»: در این گزینه «دریاچه ارومیه» اسم خاص و مفهومی جزئی است؛ پس قضیه شخصی است.

فیلم پاسخ

۹۸. عبارت زیر با کدام گزینه به درستی کامل نمی‌شود؟

«انواع ..... و ..... از قضایای حملی با توجه به ..... قضیه

دسته‌بندی می‌شوند.»

۱) کلی - جزئی - کم

۲) محصوره - شخصیه - موضوع

۳) موجب - سالبه - رابطه

۴) شرطی - غیر شرطی - محتوای

پاسخ

۴) شرطی یا غیر شرطی بودن قضیه مربوط به تقسیم‌بندی قضایای حملی نیست بلکه مربوط به تقسیم قضیه به دو نوع حملی و شرطی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضایای حملی با توجه به کلی یا جزئی بودن سور (کمیت) آن‌ها به قضایای کلی و جزئی تقسیم می‌شوند.

گزینه «۲»: محصوره یا شخصیه بودن قضیه با توجه به موضوع آن که مفهومی کلی یا جزئی است مشخص می‌شود.

گزینه «۳»: فعل اسنادی (رابطه یا کیف قضیه) موجب یا سالبه بودن آن را تعیین می‌کند.

فیلم پاسخ

۹۹. در کدام گزینه، احکام صدق و کذب تقابل به درستی رعایت نشده است؟

- ۱) هیچ کدام از غذاهای مینا خوشمزه نیستند. (کاذب) ← همه غذاهای مینا بدمزه هستند. (صادق)
- ۲) بعضی دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق) ← همه دانش آموزان کتاب درسی دارند. (صادق)
- ۳) همه مدادهای زهره مشکی هستند. (کاذب) ← بعضی مدادهای زهره مشکی نیستند. (صادق)
- ۴) بعضی ساکنان ایران تبعه آن نیستند. (کاذب) ← هیچ کدام از ساکنین ایران تبعه آن نیستند. (کاذب)

پاسخ

۲) از صدق قضیه جزئی به صدق کلی پی برده شده است. در رابطه تداخل نمی توانیم از صدق جزئی به صدق یا کذب قضیه کلی دست پیدا کنیم بنابراین در این مورد شرایط صدق و کذب به درستی رعایت نشده است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: با توجه به اینکه محمول در دو عبارت متفاوت است (خوشمزه و بدمزه) این دو قضیه با هم تقابل ندارند، بنابراین احکام صدق و کذب بین آنها برقرار نیست.

گزینه «۳»: از کذب قضیه موجبه کلیه به صدق قضیه سالبه جزئی رسیده ایم که بنابر احکام صدق و کذب تناقض، این امر به درستی صورت گرفته است.

گزینه «۴»: در رابطه تداخل می توانیم از کذب جزئی، کذب کلی را مشخص کنیم.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیرواحد یادگیری

تضاد، تداخل

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۰۰. «اگر دانشمندی ادعا کند تمامی مبتلایان به کرونا دچار علائم سرماخوردگی هستند و دانشمند دیگری این ادعا را این گونه نقض کند که دست کم یک مورد از ابتلا به کرونا وجود دارد که فاقد علائم سرماخوردگی است»، این دو دانشمند با اصرار بر نظر خود، از کدام مورد از موارد زیر استفاده کرده‌اند؟

- ۱ استدلالات تمثیلی و ایهام انعکاس
- ۲ استثنای قابل چشم‌پوشی و مثال نقض
- ۳ استقرای تعمیمی و استثنای قابل چشم‌پوشی
- ۴ مثال نقض و قیاس

پاسخ

۲

- اگر حکم موجب کلیه را بتوانیم به وسیله قضیه‌ای که سالبه جزئیه است، رد کنیم از مثال نقض آن استدلال و حکم استفاده کرده‌ایم.
- اگر با وجود پیدا شدن استثنائی در حکم کلی، همچنان بر صدق حکم کلی اصرار کنیم، دچار مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی شده‌ایم.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیرواحد یادگیری

تضاد، تداخل

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۰۱. کدام گزینه درباره دو قضیه که یکی متداخل دیگری است

صحیح است؟

- ① اجتماع آنها محال اما ارتفاع آنها ممکن است.
- ② ارتفاع آنها محال اما اجتماع آنها ممکن است.
- ③ اجتماع و ارتفاع آنها ممکن است.
- ④ اجتماع و ارتفاع آنها محال است.

پاسخ

③ دو قضیه متداخل می‌توانند هر دو صادق یا هر دو کاذب باشند، پس اجتماع و ارتفاع دو قضیه متداخل امکان‌پذیر است.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیر واحد یادگیری

تضاد، تداخل

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۱۰۲. برای اینکه بین دو قضیه، تقابل تضاد وجود داشته باشد، نیازی به برخوردار بودن از کدام یک از گزینه‌ها نیست؟

- ۱ هر دو قضیه موضوع و محمول یکسان داشته باشند.
- ۲ هر دو قضیه از کمیت متفاوت برخوردار باشند.
- ۳ نسبت‌های هر دو قضیه متفاوت از یکدیگر باشد.
- ۴ هر دو قضیه جزئی نباشند.

پاسخ

۲ زمانی بین دو قضیه، تقابل تضاد برقرار است که موضوع و محمول در هر دو قضیه ثابت بماند و تغییر نکند و کیفیت (نسبت) در هر دو متفاوت باشد؛ یعنی یکی نسبت سالبه و دیگری حتماً موجب باشد. همچنین در تضاد هر دو قضیه باید دارای سور کلی (هر و هیچ) باشند. اما باید توجه داشت از آنجا که کمیت (سور) در هر دو قضیه متضاد، کلی می‌باشد پس از این حیث، کمیت دو قضیه را در تضاد می‌توان یکسان دانست.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۷: احکام قضایا

زیرواحد یادگیری

تضاد، تداخل

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۰۳. کدام یک از استدلال‌های زیر دارای نتیجه درستی نیست؟

بعضی میوه‌ها شیرین هستند.

هر میوه‌ای جسم نامی است.

∴ بعضی شیرین‌ها، جسم نامی هستند.

۱

هر ورزشکاری انسان است.

هر انسانی ناطق است.

∴ هر ورزشکاری، ناطق است.

۲

بعضی دانشها، تجربی هستند.

هیچ تجربه‌ای عقلی نیست.

∴ بعضی دانشها، عقلی نیستند.

۳

هر آهنی فلز است.

هر فلزی جامد است.

∴ هر آهنی جامد است.

۴

۴

نکته

برای بررسی درستی یا نادرستی نتیجه قیاس، لزوماً نباید فقط به شرایط اعتبار قیاس توجه کرد بلکه باید به سایر شرایط مانند شرایط نتیجه‌گیری قیاس و هم‌چنین معنا و محتوای مقدمات قیاس نیز دقت کنیم. در گزینه «۴»، قیاسی وجود دارد که محتوای مقدمه دوم آن یعنی «هر فلزی جامد است» نادرست است؛ زیرا همه فلزات جامد نیستند (مثل جیوه که مایع است) بنابراین این قیاس، نتیجه درستی ندارد.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۸: قیاس اقترانی

زیر واحد یادگیری

شرایط معتبر بودن قیاس

حیطه شناختی

پیشرفته

پاسخ

فیلم پاسخ

۱۰۴. در قیاس اقترانی نامعتبر زیر، چه تعداد از شرایط اعتبار قیاس در آن رعایت شده است؟

هیچ الف ب نیست.

بعضی ج الف است.

∴ هر ب ج است.

۱ چهار

۲ سه

۳ دو

۴ یک

پاسخ

۲ این قیاس هر سه شرط سه‌گانه اعتبار قیاس را دارد اما به دلیل عدم رعایت قانون نتیجه قیاس، نامعتبر است. دقت کنید که وقتی یکی از مقدمات سالبه است، نتیجه هم باید سالبه باشد.

فصل

بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی

واحد یادگیری

درس ۸: قیاس اقترانی

زیرواحد یادگیری

شرایط معتبر بودن قیاس

حیطه شناختی

مقدماتی

فیلم پاسخ

۱۰۵. به ترتیب هر یک از قیاس‌های زیر شکل چندم قیاس اقترانی هستند؟

«هر الف ب است؛ بعضی د الف نیست؛ پس بعضی ب د نیست.»

«هر ج د است؛ هر د ب است؛ پس هر ب ج است.»

① شکل اول - شکل اول

② شکل اول - شکل چهارم

③ شکل چهارم - شکل اول

④ شکل چهارم - شکل چهارم

پاسخ

④ توجه کنید که مقدمه اول، مقدمه‌ای است که موضوع نتیجه در آن آمده باشد نه مقدمه‌ای که اول باشد و مقدمه دوم، مقدمه‌ای است که محمول نتیجه در آن آمده باشد نه مقدمه‌ای که صرفاً بعد از مقدمه اول آمده است.

همچنین می‌توانیم بگوییم اگر موضوع نتیجه، در جایگاه موضوع یکی از مقدمات و محمول نتیجه در جایگاه محمول یکی از مقدمات باشد، قیاس شکل اول و اگر موضوع نتیجه، در جایگاه محمول یکی از مقدمات و محمول نتیجه، در جایگاه موضوع یکی از مقدمات باشد، آن قیاس شکل چهارم است. بدین ترتیب در قیاس اول به دلیل آن که موضوع نتیجه یعنی «ب» محمول یکی از مقدمات است و محمول نتیجه یعنی «د» موضوع یکی از مقدمات است، قیاس شکل چهارم می‌باشد.

قیاس دوم هم به همین صورت، شکل چهارم می‌باشد.

فیلم پاسخ

